

Załącznik do uchwały
Nr/...../2023
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia kwietnia 2023 roku

MIEJSKI PROGRAM
WYRÓWNYWANIA SZANS OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
NA LATA 2023 - 2027

Urząd Miejski w Koszalinie

Spis treści

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA.....	4
1. Uchwała Sejmiku Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 roku Karta Praw Osób Niepełnosprawnych.....	4
2. Wstęp.....	5
3. Procedura tworzenia programu.....	5
4. Uwarunkowania prawne tworzenia programu.....	6
5. Spójność programu z dokumentami strategicznymi.....	7
II. DIAGNOZA SYSTEMU WSPARCIA ORAZ POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W KOSZALINIE (WERSJA SYNTETYCZNA).....	8
1. Skala zjawiska niepełnosprawności w Koszalinie na podstawie NSP z 2021 roku.....	8
2. Charakterystyka populacji osób z niepełnosprawnością w Koszalinie w latach 2018-2021.....	8
2.1. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie.....	8
2.2. Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie.....	10
3. Charakterystyka systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością w Koszalinie w latach 2018-2021.....	11
3.1. Działania w ramach rehabilitacji społecznej.....	11
3.1.1. Pomoc materialna.....	11
3.1.2. Ośrodki wsparcia.....	12
3.1.3. Dofinansowanie PFRON.....	13
3.1.4. Dofinansowanie z innych źródeł.....	16
3.1.5. Wsparcie osób z niepełnosprawnością.....	16
3.1.6. Likwidacja barier.....	18
3.2. Działania w ramach rehabilitacji zawodowej.....	19
3.2.1. Działalność Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie.....	19
3.2.2. Dofinansowanie do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnością oraz refundacja składki ubezpieczeniowej.....	24
4. Edukacja.....	25
5. Koordynacja i poradnictwo.....	28
6. Organizacje pozarządowe.....	29
7. Wyniki badań pierwotnych (kwestionariuszowych).....	32
7.1. Ogólna charakterystyka badanych.....	32
7.2. Środowisko domowe.....	33
7.3. Przestrzeń publiczna.....	33
7.4. Aktywność zawodowa.....	34
7.5. Czas wolny i integracja.....	35
III. ANALIZA SWOT SYSTEMU WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ORAZ ICH SYTUACJI W KOSZALINIE.....	36
1. Informacje wstępne.....	36
2. Analiza SWOT.....	36
IV. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	39
1. Cel strategiczny.....	39

2. Cele operacyjne	39
3. Obszar działania	39
4. Odbiorcy	40
5. Czas trwania	40
V. REALIZACJA PROGRAMU	41
1. Zestawienie działań i wskaźników	41
2. Planowani realizatorzy	50
3. Finansowanie	50
4. Monitoring i ewaluacja realizacji	50
VI. ZAKOŃCZENIE.....	51
VII. ZAŁĄCZNIKI.....	52
1. Załącznik 1. Raport z badań pierwotnych dotyczących sytuacji osób niepełnosprawnych w Koszalinie	52

I.CZĘŚĆ WSTĘPNA

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 1 sierpnia 1997 roku
Karta Praw Osób Niepełnosprawnych
(M.P. z 13 sierpnia 1997 r., Nr 50 poz. 475)

§ 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Sejm stwierdza, iż oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- 6) pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- 9) posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- 10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

§ 2. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzając, iż powyższe prawa wynikają z Konstytucji, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego, wzywa Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i władze samorządowe do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie tych praw.

§ 3. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzywa Rząd Rzeczypospolitej Polskiej do składania corocznie, w terminie do dnia 30 czerwca, informacji o podjętych działaniach w celu urzeczywistnienia praw osób niepełnosprawnych.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

1. Wstęp

Kierowanie lokalnej polityki ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej jest jednym z wyzwań stojących przed władzami jednostek samorządu terytorialnego. Opracowanie i realizacja programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością jest obowiązkiem ustawowym. Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest to jedno z zadań powiatu. „Miejski program wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością na lata 2023-2027” jest dokumentem wieloletnim, wskazującym kształt polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnością na terenie miasta Koszalina. Ma on na celu zdiagnozowanie i ocenę sytuacji osób z niepełnosprawnością, wyszczególnienie dotychczasowych działań miasta w zakresie tej grupy osób, określenie głównych założeń i celów, a także zdefiniowanie podmiotów podejmujących inicjatywę w tym zakresie. By osiągnąć możliwie najlepsze efekty działań istotne jest włączenie w realizację programu szerokiego grona interesariuszy – instytucji i organizacji pozarządowych. Warto podkreślić, że dokument ten wpisuje się w założenia systemu dokumentów strategicznych miasta, województwa, kraju i stanowi dopełnienie zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

2. Procedura tworzenia programu

Konieczność opracowania programu i jego realizacji, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością dla gminy.

W ustawie określone są najważniejsze elementy programu, jednocześnie nie są w niej wskazane szczegółowe zasady dotyczące opracowania dokumentu. W prace nad programem byli zaangażowani przedstawiciele społeczności lokalnej, którzy reprezentowali podmioty działające na rzecz rozwiązywania problemów tej grupy społecznej miasta.

Podczas tworzenia programu została wykorzystana metoda, która polega na grupowym planowaniu i podejmowaniu decyzji przez przedstawicieli wszystkich zainteresowanych stron. W pracach nad programem uczestniczyli specjaliści reprezentujący różne środowiska, m.in. samorządu lokalnego i jednostek podległych, pomocy społecznej, rynku pracy, przedstawiciele organizacji pozarządowej, nauki i kultury. Tworzenie programu było prowadzone na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta Koszalina w sprawie powołania Zespołu do opracowania „Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych”. Zespół pracował podczas roboczych posiedzeń, tworząc jego poszczególne części oraz opiniując prezentowany kształt niniejszego dokumentu.

W skład zespołu weszły następujące osoby:

- 1) Anna Ginda, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych - przewodnicząca,
- 2) Ryszard Patkowski, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych – zastępca przewodniczącej,
- 3) Agnieszka Kantor, Urząd Miejski w Koszalinie – sekretarz,
- 4) Dorota Chałat, Rada Miejska w Koszalinie,
- 5) Łukasz Cieśliński, Pracownia Pozarządowa w Koszalinie,
- 6) Dorota Gruszczyńska, Urząd Miejski w Koszalinie, Wydział Kultury i Spraw Społecznych,
- 7) Wiesław Hołub, Zarząd Dróg i Transportu w Koszalinie,

- 8) Agnieszka Jakielaszek, Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie,
- 9) Małgorzata Kaweńska-Ślęzak, Fundacja „Zdążyć z miłością”,
- 10) Anna Kęcińska, Urząd Miejski w Koszalinie, Wydział Obsługi Inwestorów Kluczowych i Wspierania Przedsiębiorczości,
- 11) Jarosław Kłos, Zarząd Budynków Mieszkalnych w Koszalinie,
- 12) Jarosław Król, Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie,
- 13) Iwona Mika, Fundacja Niebieski Brzeg w Koszalinie,
- 14) Tomasz Parafiniuk, Politechnika Koszalińska,
- 15) Sylwia Pawłowska-Sipak, Fundacja Nauka dla Środowiska w Koszalinie,
- 16) Marta Pieczętkiewicz, Urząd Miejski w Koszalinie, Wydział Rozwoju i Współpracy Terytorialnej,
- 17) Sylwia Plichta-Koterwa, Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym,
- 18) Jolanta Rubinowska, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „IKAR” w Koszalinie,
- 19) Jan Sikora, Polski Związek Niewidomych w Koszalinie,
- 20) Bogumiła Szczepanik, Centrum Usług Społecznych w Koszalinie,
- 21) Małgorzata Weiss, Koszalińska Biblioteka Publiczna.

Zespół pracował nad dokumentem podczas spotkań roboczych w okresie od lipca 2022 roku do marca 2023 roku. Podczas spotkań Zespół opracował plan programu oraz określił metody jego przygotowania. W trakcie prac, Zespół akceptował dane diagnostyczne, analizę SWOT. Wspólnie wypracowano cel strategiczny, cele operacyjne i szczegółowe, działania oraz ich wskaźniki, realizatorów, źródła finansowania i zasady ewaluacji programu.

Do tworzenia diagnozy sytuacji osób z niepełnosprawnością w Koszalinie wykorzystano materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje i organizacje pozarządowe, które działają na terenie miasta oraz wyniki badań własnych diagnozujących problemy zawodowe i społeczne występujące w mieście. Badanie odbyło się w październiku, listopadzie i grudniu 2022 roku techniką ankiety internetowej i bezpośredniej. Badanie zostało przeprowadzone wśród mieszkańców Koszalina z niepełnosprawnością i ich opiekunów. Druga ankieta dotycząca sytuacji osób z niepełnosprawnością została skierowana do pracodawców. Kwestie społeczne zostały sformułowane również w oparciu o narzędzia analizy. Zaliczają się do nich: identyfikacja mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Z opracowanej analizy SWOT wynikają obszary problemowe którymi powinna zająć się lokalną polityką społeczną miasta dotyczącą środowiska osób z niepełnosprawnością.

3. Uwarunkowania prawne tworzenia programu

Zgodnie z art.35a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do podstawowych zadań powiatu należy opracowanie i realizacja, zgodnych ze strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie:

- 1) rehabilitacji społecznej,
- 2) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- 3) przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia wszystkim obywatelom prawo do prowadzenia niezależnego życia. W art. 67 ust 1, art. 68 ust.3, art. 69 określone zostały prawa osób z niepełnosprawnością oraz obowiązki władz publicznych wobec nich. Zapisy programu

znajdują odzwierciedlenie również w innych aktach normatywnych. Wiele obszarów życia osób z niepełnosprawnością jest związanych z dyskryminacją. Przestrzeganie zapisów aktów prawnych w znaczący sposób ułatwia przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych tych osób i ich rodzin.

Ustanowiona 1 sierpnia 1997 roku Karta Praw Osób Niepełnosprawnych potwierdza, m.in. prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, dostępu do dóbr i usług, do opieki medycznej, edukacji, zatrudnienia, życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Posiada ona charakter deklaracyjny, wobec czego nie nakłada konkretnych obowiązków wykonawczych na instytucje i urzędy oraz nie daje konkretnych uprawnień. W Polsce istnieje wiele ustaw zawierających regulacje dotyczące osób z niepełnosprawnością, ich obowiązków, praw i przywilejów, np. ustawa o pomocy społecznej i pożytku publicznym i wolontariacie.

Do tej pory w Koszalinie był realizowany „Miejski program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2017-2022”. Niniejszy dokument stanowi kontynuację i rozszerzenie dotychczas obowiązującego Programu.

4. Spójność programu z dokumentami strategicznymi

Program działań miasta na rzecz osób z niepełnosprawnością stanowi plan wykonawczy dla polityk formułowanych na poziomie gminnym, wojewódzkim, krajowym. Wpisuje się w politykę spójności Unii Europejskiej, która ma dążyć m.in. do poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością w Europie i na całym świecie. Komisja Europejska w marcu 2021 roku przyjęła Strategię na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030. Dokument jest zgodny z Kartą praw osób niepełnosprawnych oraz „Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030”.

W województwie zachodniopomorskim najważniejszymi dokumentami, z którymi zgodna jest „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025” są: „Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030” oraz „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020”.

Program w swoich założeniach wpisuje się w najważniejszy miejski dokument strategiczny „Strategię Rozwoju Koszalina #Koszalin2030” (uchwała nr XXXIX/632/2021 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 25 listopada 2021 roku). W szczególności w zakresie realizacji celów:

I Inteligentnie zrównoważone Miasto → 1.1. Rozwój atrakcyjnej przestrzeni publicznej;

III Aktywni i kreatywni mieszkańcy, w szczególności:

3.1. Wspieranie rozwoju systemu edukacji;

3.2. Wspieranie działań społecznych;

3.5. Wzmocnienie pozycji Koszalina jako atrakcyjnego ośrodka kultury i turystyki.

Niniejszy dokument, zwany w dalszej części „Programem” jest kluczowym dokumentem w polityce społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością oraz przestrzegania ich praw. Uwzględnia on działania skierowane do osób z niepełnosprawnością oraz ich środowiska.

II. DIAGNOZA SYSTEMU WSPARCIA ORAZ POTRZEB OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W KOSZALINIE (WERSJA SYNTETYCZNA)

Koszalin, miasto na prawach powiatu - posiada status samodzielnego powiatu grodzkiego, położone jest na terenie województwa zachodniopomorskiego u wybrzeża Morza Bałtyckiego, w północno-zachodniej części Polski. Koszalin zlokalizowany jest na Pobrzeżu Koszalińskim, w dorzeczu rzeki Dzierżęcinki oraz nad Jeziorem Lubiatowskim i Jeziorem Jamno. Miasto bezpośrednio graniczy z sześcioma gminami powiatu koszalińskiego, tj.: Mielno, Sianów, Będzino, Biesiekierz, Świeszyno oraz Manowo.

Miasto swoim obszarem, wg danych na koniec 2021 roku, zajmował powierzchnię ponad 98,3 km², co stanowiło ok. 0,4% powierzchni województwa zachodniopomorskiego. Łączna długość granic administracyjnych Koszalina wynosiła 73 km. Liczba ludności Koszalina, na dzień 31 grudnia 2021 r., wynosiła 104 891 mieszkańców, stanowiąc ok. 6% ludności województwa zachodniopomorskiego. Na 1 km² w mieście przypadło 1067 mieszkańców.

Miasto stanowi drugi, co do wielkości w województwie, ośrodek administracyjno-gospodarczy oraz kulturalno-wypoczynkowy. Oprócz instytucji lokalnych skupia także główne urzędy i instytucje o znaczeniu regionalnym, między innymi: Sąd Rejonowy, Sąd Okręgowy, Urzędy Skarbowe, Wydział Zamiejscowy Urzędu Marszałkowskiego, Delegatura Urzędu Wojewódzkiego, Urząd Celny oraz siedziba Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich. W mieście funkcjonuje Muzeum, Bałtycki Teatr Dramatyczny, Filharmonia oraz liczne obiekty sportowe. Miasto Koszalin to również ważny ośrodek akademicki na Pomorzu Środkowym, w którym dominującą rolę pełni Politechnika Koszalińska.

Pełna wersja diagnozy, zawierająca opis metodologii procesu badawczego oraz szczegółowe wyniki przeprowadzonych badań wtórnych i pierwotnych stanowi Załącznik 1. do Programu.

1. Skala zjawiska niepełnosprawności w Koszalinie na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku

Dane dotyczące charakterystyki demograficzno-społecznej, w tym m. in. liczby osób z niepełnosprawnością mają zostać opublikowane w terminie od czerwca do sierpnia 2023 roku¹, wobec czego nie było możliwości ich przedstawienia.

2. Charakterystyka populacji osób z niepełnosprawnością w Koszalinie w latach 2018 - 2021

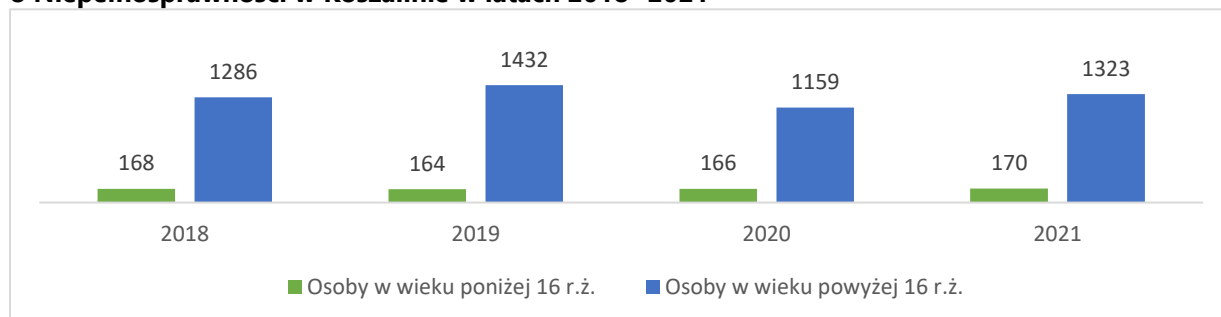
2.1. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Najpełniejszych informacji na temat koszalińskiej populacji osób z niepełnosprawnością dostarcza Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie. Zajmuje się on wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz do ulg i uprawnień.

¹ <https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2021/harmonogram-publicacji-wynikow-nsp-2021/>, dostęp 07.03.2023 r.

W okresie od stycznia 2018 do grudnia 2021 roku Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydał łącznie 5868 orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Rys. 1 Struktura orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie w latach 2018 -2021

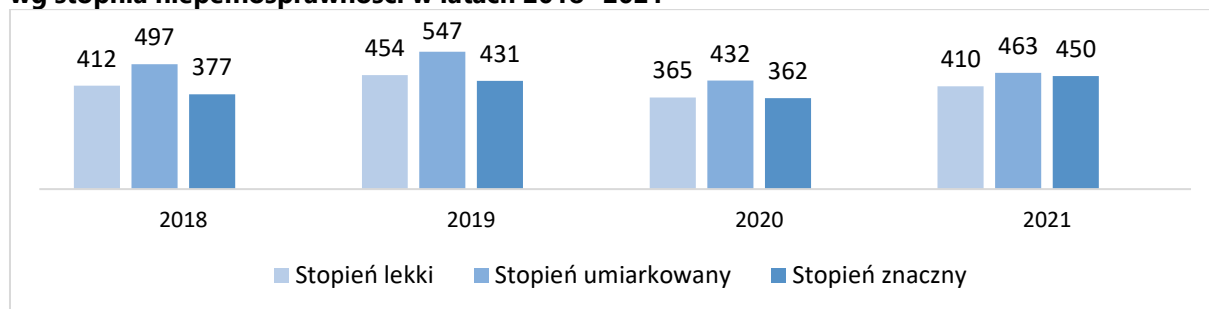

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z realizacji Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018-2022 za lata: 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin 2018, 2019, 2020, 2021, s. 5-7.

Na rysunku powyżej przedstawiono dane o zakwalifikowaniu osób w Koszalinie do wydania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. W analizowanych latach od 2018 roku do 2021 roku osoby w wieku poniżej 16 roku życia w każdym roku stanowią od 164 do 170 osób, którym zostało wydane orzeczenie o niepełnosprawności. Osobom powyżej 16 roku życia orzeczenia zostały wydane w najmniejszej ilości (1159 orzeczeń) w 2020 roku, a ich największa liczba wydania nastąpiła w 2019 roku – 1432 orzeczenia.

W latach 2018-2021 Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał 5200 orzeczeń o stopniach niepełnosprawności. Szczegółowe dane przedstawiono na rysunku 2.

Rys. 2 Orzeczenia Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie wg stopnia niepełnosprawności w latach 2018- 2021

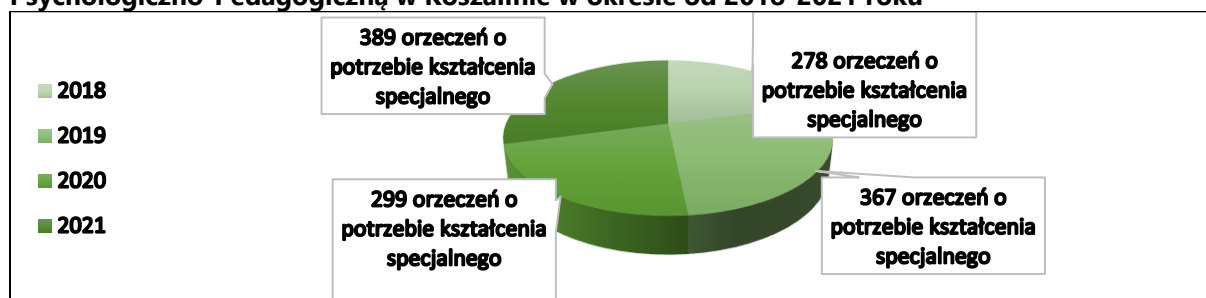
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018-2022 za lata 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin, 2018, 2019, 2020, 2021, s. 5-7.

Z danych przedstawionych powyżej wynika, iż w latach 2018-2021 w każdym roku wydawano przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie ponad 400 orzeczeń o stopniu lekkim. Orzeczeń o stopniu umiarkowanym najwięcej zostało wydanych w 2019 roku (547 orzeczenia), a najmniej w 2020 roku (432 orzeczenia). Znaczący wzrost wydanych orzeczeń o stopniu znacznym nastąpił w 2021 roku (450 orzeczeń) w stosunku do 2020 roku (362 orzeczenia, najmniejsza ilość w analizowanych latach).

2.2. Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie

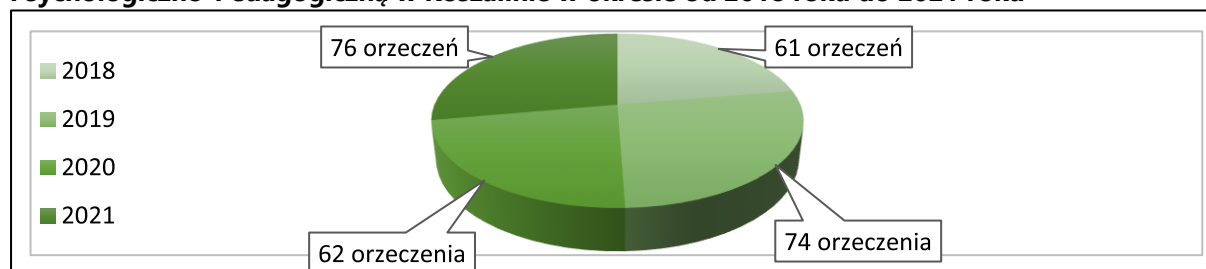
Działalność Miejskiej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Koszalinie jest ważna dla edukacji dzieci z niepełnosprawnością. Odpowiednie zalecenia pozwalają dostosować metody pracy, nauczania oraz zastosowania specjalnych programów. Po przeprowadzeniu diagnostyki, Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie wydaje orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub nauczania indywidualnego. W latach 2018-2021 Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie wydała 1333 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego (Rys. 3) oraz 273 orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego (Rys. 4).

Rys. 3 Wydane orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego przez Miejską Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Koszalinie w okresie od 2018-2021 roku

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2019-2022 za lata 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin 2018, 2019, 2020, 2021, s. 8-9 (2018 r.), str. 10 (2019 r., 2020 r., 2021 r.).

Rys. 4 Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego wydane przez Miejską Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Koszalinie w okresie od 2018 roku do 2021 roku

Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018-2022, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych w Koszalinie, Koszalin 2018, 2019, 2020, 2021, s. 9 (2018 r.), s. 11 (2019 r., 2020 r., 2021 r.).

Analizując wykres 3 należy zauważyć ilość wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego przez Miejską Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Koszalinie w poszczególnych latach:

- 1) w 2018 roku – 278 orzeczeń,
- 2) w 2019 roku – 367 orzeczeń,
- 3) w 2020 roku – 299 orzeczeń,
- 4) w 2021 roku – 389 orzeczeń.

Z wykresu 4 wynika, iż Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie wydała orzeczenia o potrzebie kształcenia indywidualnego, z podziałem na poszczególne lata:

- 1) w 2018 roku – 61 orzeczeń,

- 2) w 2019 roku – 74 orzeczenia,
- 3) w 2020 roku – 62 orzeczenia,
- 4) w 2021 roku – 76 orzeczenia.

Najwięcej osób (389) otrzymało orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez Miejską Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Koszalinie w 2021 roku. Najmniej osób (278) otrzymało wspomniane orzeczenia w 2018 roku. Jednakże orzeczeń o potrzebie kształcenia indywidualnego zostało wydanych najwięcej (74 orzeczenia) w 2019 roku, a najmniej (62 orzeczenia) w 2020 roku.

3. Charakterystyka systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością w Koszalinie w latach 2018-2021

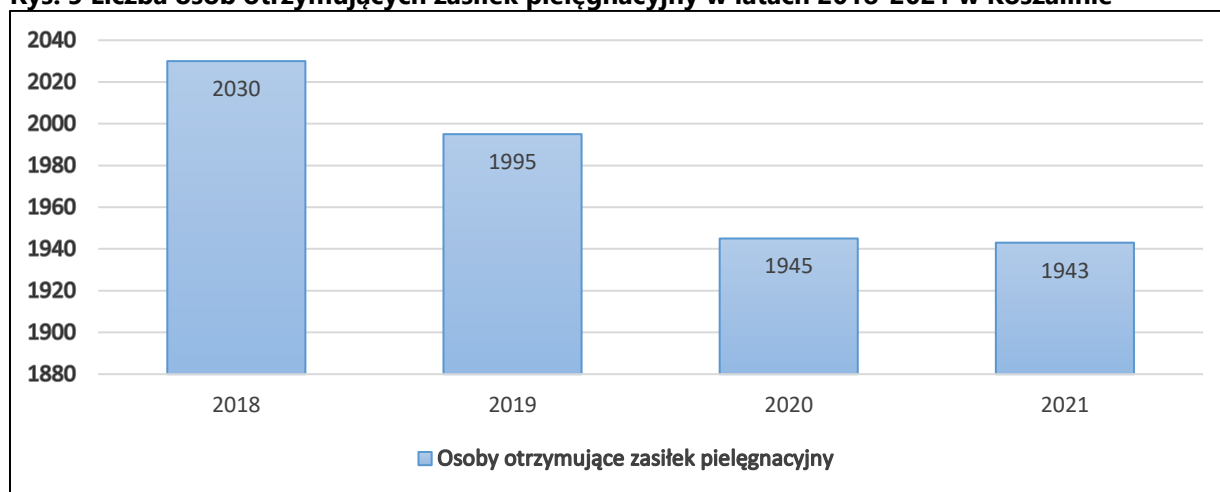
3.1. Działania w ramach rehabilitacji społecznej

3.1.1. Pomoc materialna

Centrum Usług Społecznych w Koszalinie świadczy usługi dla osób z niepełnosprawnością oraz osób sprawujących nad nimi opiekę. Są to m.in. zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością.

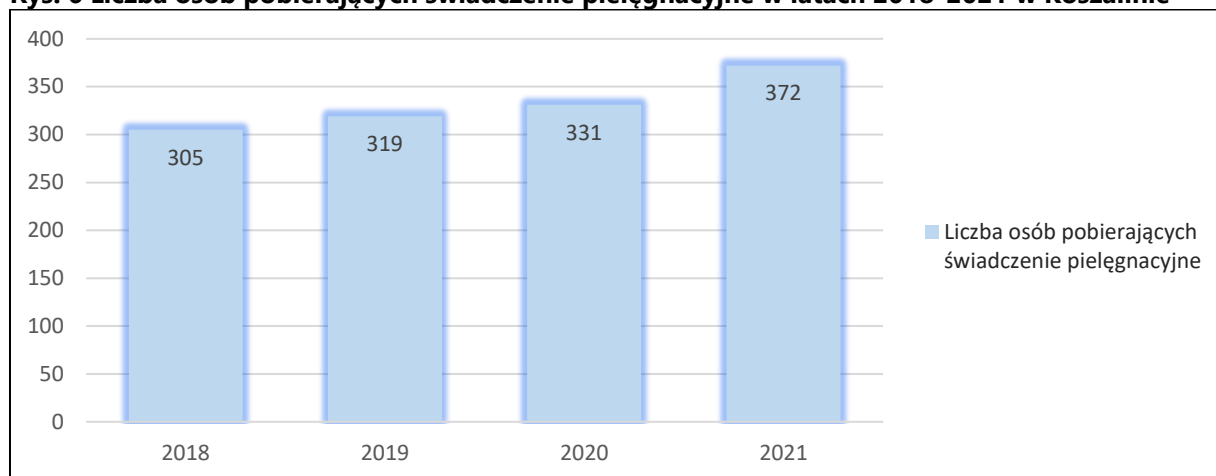
Z danych przedstawionych na rys. 5 wynika, iż liczba pobieranych zasiłków pielęgnacyjnych spadła pomiędzy 2018 rokiem a 2019 rokiem. Było to zmniejszenie o 35 zasiłków. W kolejnych analizowanych latach ilość pobieranych zasiłków pielęgnacyjnych utrzymywała się na podobnym poziomie – od 1995 do 1993 pobieranych zasiłków pielęgnacyjnych. Na rys. 6 przedstawiono dane dotyczące pobierania świadczeń pielęgnacyjnych w Koszalinie w latach 2018-2021. Należy zauważyć wzrost osób pobierających przyznane świadczenie pielęgnacyjne. W analizowanym okresie, od 2018 roku do 2021 roku, wzrost wyniósł o 67 pobierających świadczenie pielęgnacyjne, więcej niż w roku bazowym.

Rys. 5 Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w latach 2018-2021 w Koszalinie

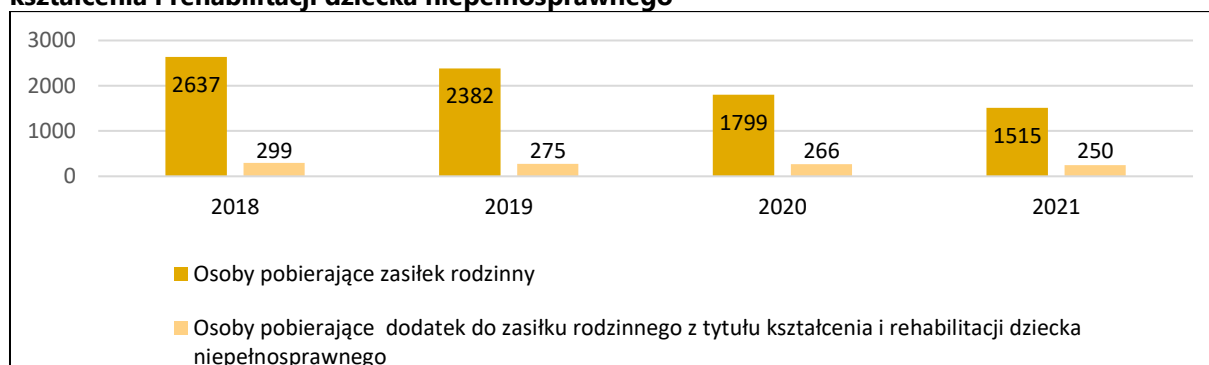
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za lata 2018, 2019, 2020, Koszalin, s. 21 (2018 r.), s. 24 (2019 r.), s. 27 (2020 r.) i Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za rok 2021, Koszalin, s. 26.

Rys. 6 Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne w latach 2018-2021 w Koszalinie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za lata: 2018, 2019, 2020, Koszalin, s. 21 (2018 r.), s. 24 (2019 r.), s. 27 (2020 r.) i Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za rok 2021, Koszalin, s. 26.

Rys. 7 Liczba osób pobierających zasiłek rodzinny oraz dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za lata: 2018, 2019, 2020, Koszalin, s. 21 (2018 r.), s. 24 (2019 r.), s. 27 (2020 r.) i Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za rok 2021, Koszalin, s. 26.

Z danych przedstawionych na powyższym wykresie należy zauważyć, iż liczba pobieranych zasiłków rodzinnych od roku bazowego (2018 r.) do 2021 r. spadła o 1122 zasiłki rodzinne. Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego zmalał o 49 porównując rok 2021 do 2018 roku.

3.1.2. Ośrodki wsparcia

W Koszalinie znajdują się trzy Środowiskowe Domy Samopomocy. Prowadzą je dwie organizacje pozarządowe:

- Fundacja na rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Nowe Życie” w Koszalinie,
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Koszalinie.

Dwa ośrodki wsparcia działają na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, a jeden na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonymi. Celem ich działalności jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnym intelektualnie i wskazującym inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, oparcia społecznego w środowisku lokalnym. Pozwala to uczestnikom ośrodków wsparcia zaspokajać

ich podstawowe potrzeby życiowe, poprawiać funkcjonowanie społeczne, które zmierza do usamodzielnienia. Działalność tych ośrodków umożliwia integrację ze środowiskiem oraz zapobiega izolacji społecznej. W koszalińskich ośrodkach wsparcia w latach 2018-2021 przebywało w 2021 roku – 94 osoby, w 2020 roku – 95 osób, w 2019 roku – 94 osoby, w 2018 roku – 94 osoby.

3.1.3. Dofinansowanie PFRON

Barierą w wykonywaniu podstawowych czynności w najbliższym środowisku przez osoby niepełnosprawne są różne ograniczenia funkcjonalne. Pomoc w ich likwidacji przybiera formę przede wszystkim dofinansowania do:

- 1) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- 2) zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- 3) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych i podmiotów działających na ich rzecz,
- 4) sportu, kultury, rekreacji i turystyki,
- 5) warsztatów terapii zajęciowej,
- 6) turnusów rehabilitacyjnych.

Rys. 8 Liczba osób korzystająca z dofinansowań do likwidacji barier w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018-2022 za lata 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin, 2018, 2019, 2020, 2021, s. 12,21,17,22,21 (2018 r.), s. 15,26,22,27,26 (2019 r.), s. 15,25,21,26,25 (2020 r.), s. 15,28,23,29,28 (2021 r.).

Analiza rysunku 8 pozwala zauważyć, że najwięcej osób, które skorzystały z dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się oraz technicznych było w 2020 roku (56 osób). Najmniejsza ilość osób w tym obszarze, w analizowanych latach 2018-2021, wystąpiła w 2018 roku (39 osób). Z dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, w przedmioty ortopedyczne i środków pomocnicze najwięcej osób skorzystało w 2021 roku

(327 osób), a najmniej w 2020 roku (246 osób). Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki cieszyło się największym zainteresowaniem w 2018 roku (632 osoby), a nie skorzystała z tej formy wsparcia żadna osoba w 2019 roku (brak zabezpieczonych środków w budżecie). Osób, które skorzystały z dofinansowania do warsztatów terapii zajęciowej najmniej było w 2018 roku (118 osób), a od 2019 roku do 2021 roku regularnie z tego dofinansowania korzystało 124 uczestników. W 2020 roku z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych skorzystała najmniejsza ilość osób (37 osób), a najwięcej w 2021 roku (104 osoby).

Wsparcie osobom z niepełnosprawnością było udzielane w ramach pilotażowego programu PFRON „Aktywny samorząd” Moduł I i Moduł II, którego głównym celem było zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Program obejmował następujące obszary wsparcia:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- pomoc z zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy,

2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego nabytego w ramach programu,

3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się

- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,

4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

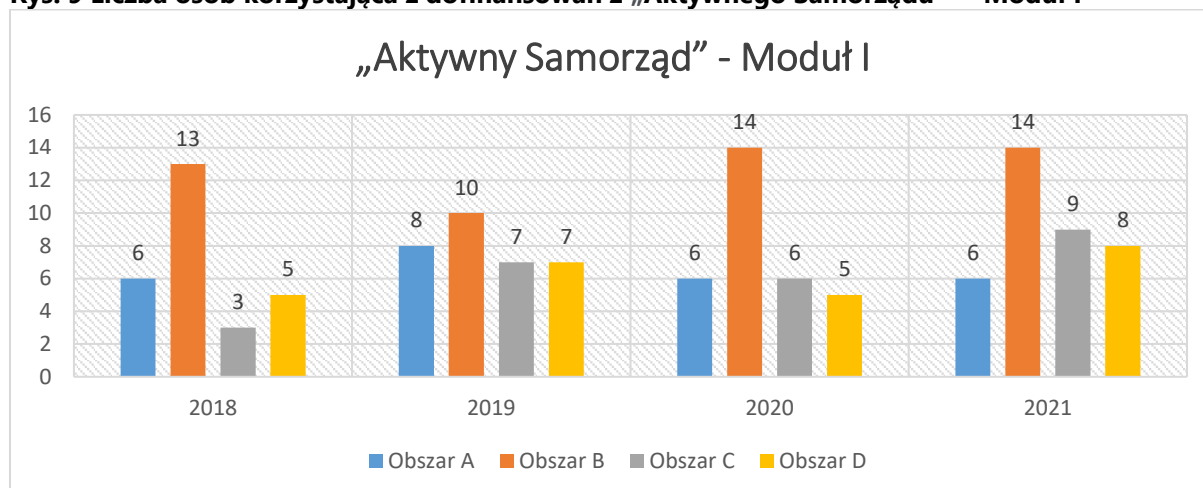
Moduł II – dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym:

1) opłata za naukę (czesne),

2) dodatek na pokrycie kosztów kształcenia,

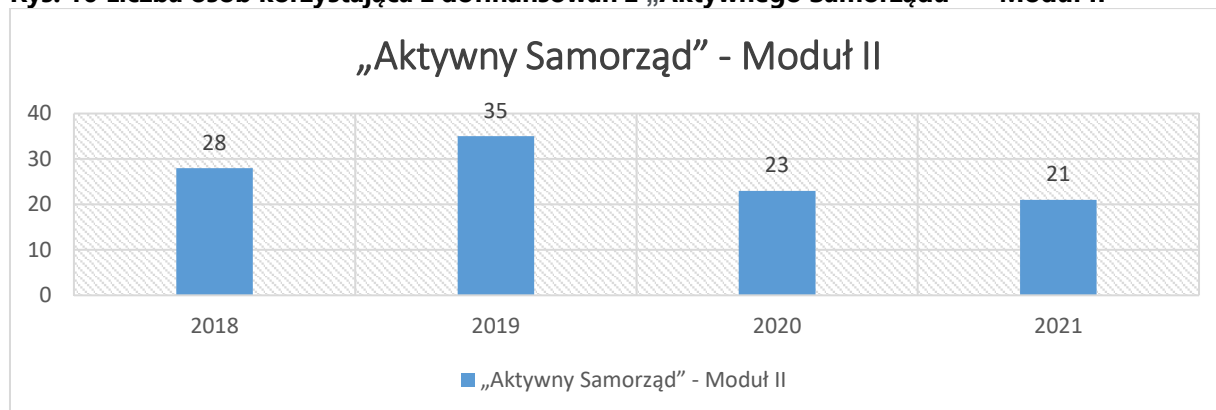
3) dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego – w przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich.

Rys. 9 Liczba osób korzystająca z dofinansowań z „Aktywnego Samorządu” – Moduł I

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za lata: 2018, 2019, 2020, Koszalin, s. 36 (2018 r.), s. 41 (2019 r., 2020 r.) i Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za rok 2021, Koszalin, s. 39-40.

Rys. 10 Liczba osób korzystająca z dofinansowań z „Aktywnego Samorządu” – Moduł II

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za lata: 2018, 2019, 2020, Koszalin, s. 36 (2018 r.), s. 41 (2019 r., 2020 r.) i Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za rok 2021, Koszalin, s. 40.

Na podstawie danych przedstawionych na rysunku 9 zauważalne jest, że z dofinansowania do likwidacji bariery transportowej od 2018 do 2021 roku skorzystało, w roku 2021 oraz 2020 po 6 osób, w 2019 roku – 8 osób, w 2018 – 6 osób. Ze wsparcia w postaci dofinansowania do likwidacji barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym skorzystało 14 osób w 2021 oraz 2020 roku, 10 osób w 2019 roku i 13 osób w 2018 roku. Dofinansowanie do likwidacji barier w poruszaniu się pomogło w 2021 roku – 9 osobom, w 2020 roku – 6 osobom, w 2019 – 7 osobom, w 2018 – 3 osobom. Z dofinansowania dotyczącego pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej skorzystało w 2021 roku – 8 osób, w 2020 roku – 5 osób, w 2019 roku – 7 osób, w 2018 roku – 5 osób. Rysunek 10 przedstawia ilość osób, które skorzystały z dofinansowania lub refundacji kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym skorzystało wśród koszalińskiej społeczności w 2021 roku – 21 osób, w 2020 roku – 23 osoby, w 2019 roku – 35 osób, w 2018 roku – 28 osób.

3.1.4. Dofinansowanie z innych źródeł

Istotne znaczenie dla osób pełnosprawnych oraz z niepełnosprawnością mają działania zmierzające do wspólnej integracji. Taka przestrzeń pojawia się w dziedzinie kultury i sportu. W zakresie integracji społecznej oraz rehabilitacji działają organizacje pozarządowe oraz miejskie instytucje kultury. Współtworzą one działania do których należą m.in.:

- Europejski Festiwal Filmowy „Integracja Ty i Ja” – wydarzenie organizowane przez Koszalińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne i Koszalińską Bibliotekę Publiczną im. Joachima Lelewela. Główne wydarzenia odbywają się w Koszalinie, ale projekt obejmuje również imprezy w kilkudziesięciu miejscowościach w kraju. Integracja odbywa się poprzez sztukę filmową.

- Festiwal Umiejętności (wcześniej Dzień Godności) – coroczna, ogólnopolska impreza mająca na celu integrację osób z niepełnosprawnością intelektualną ze społecznością lokalną. Organizowany jest przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Koszalinie we współpracy z Centrum Kultury 105. W latach 2018-2021 udział w imprezie wzięło łącznie 1750 osób.

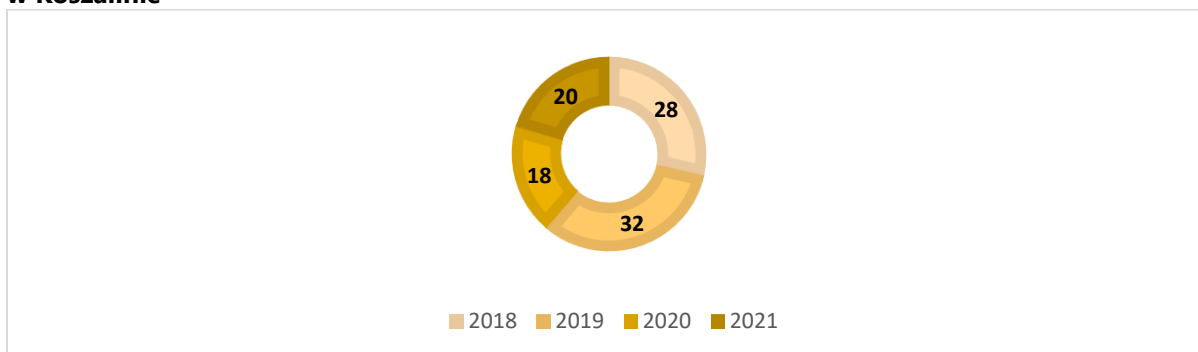
- Ogólnopolski Integracyjny Plener Artystyczny organizowany od 2003 roku w Osiekach, a następnie Ogólnopolskie Integracyjne Warsztaty Artystyczne w Łazach to impreza organizowana przez Polskie Stowarzyszenie Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, celem której jest rozwijanie aktywności osób niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w zajęciach warsztatowych pobudzających do rozwijania zainteresowań i pasji. Warsztaty organizowane są przez ww. Stowarzyszenie. W latach 2018-2021 uczestniczyło w nich łącznie 1760 osób.

- Koszalińska Biblioteka Publiczna (KBP) oraz jej pięć filii prowadzi wiele działań na rzecz osób z niepełnosprawnością. Obsługą biblioteczną zajmują się pracownicy Działu Udostępniania. W Mediatece odbywają się spotkania osób niewidomych i słabowidzących z udziałem literatów i twórców oraz spotkania muzyczne. Prowadzone są zajęcia z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi osobami z niepełnosprawnością ze stowarzyszeń, szkół i przedszkoli. Podopieczni tych placówek uczestniczą również w projekcjach filmowych, koncertach. Łącznie w latach 2018-2021 zorganizowano 320 spotkań, skorzystało z nich 5170 osób.

3.1.5. Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Samodzielne wypełnianie ról społecznych w przypadku osób z niepełnosprawnością często jest trudne. W takiej sytuacji niezbędna jest stała pomoc osób trzecich. W ramach profesjonalnego wsparcia osób z niepełnosprawnością w Koszalinie są świadczone usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz specjalne usługi opiekuńcze z zaburzeniami psychicznymi prowadzone przez Centrum Usług Społecznych w Koszalinie. Prowadzenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi w okresie 2018-2021 było świadczone dla łącznej liczby 98 osób.

Rys. 11 Liczba osób korzystająca ze wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi w latach 2018-2021 w Koszalinie

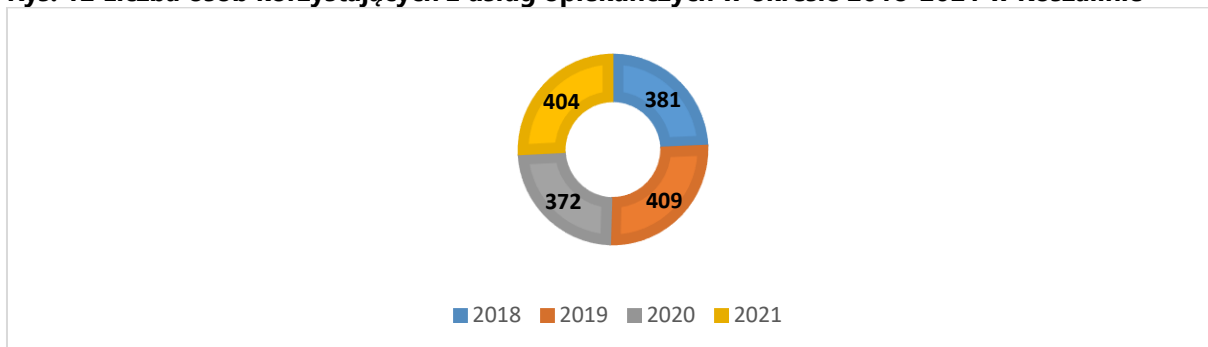
Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością na lata 2018-2022, za lata 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin 2018, 2019, 2020, 2021, s. 23 (2018 r.), s. 28 (2019 r.), s. 27 (2020 r.), s. 31 (2021 r.).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi zostały zrealizowane:

- 1) w 2018 roku dla 28 osób,
- 2) w 2019 roku dla 32 osób,
- 3) w 2020 roku dla 18 osób,
- 4) w 2021 roku dla 20 osób.

Pracownicy Centrum Usług Społecznych w Koszalinie świadczą usługi opiekuńcze. W okresie od 2018 roku do 2021 roku łącznie skorzystało z tej pomocy wsparcia 1566 osób. Szczegółowe dane zostały przedstawione na rysunku 11.

Rys. 12 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w okresie 2018-2021 w Koszalinie

Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie za 2018, 2019, 2020 rok oraz Sprawozdania z Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2021 rok, s. 13 (2018 r.), s. 15 (2019 r. -2021 r.).

Usługi opiekuńcze w Koszalinie zostały zrealizowane:

- 1) w 2018 roku – 381 osób,
- 2) w 2019 roku- 409 osób,
- 3) w 2020 roku – 372 osób,
- 4) w 2021 roku– 404 osób.

Na podstawie rozstrzygniętego konkursu ofert, Miasto powierzyło realizację zadania „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” Spółdzielni Socjalnej „Opieka Ty i Ja”. Z tej pomocy wsparcia w 2020 roku skorzystało 51 osób, wykonano 1729 godzin usług asystenckich dla osób z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Na zadanie od 1 lipca do 31 grudnia 2020 roku wydano środki Funduszu Solidarnościowego w kwocie 51 552 zł. W 2021 roku Gmina Miasto Koszalin przekazała realizację zadania temu samemu podmiotowi. Opieką objęto 135 osób z niepełnosprawnością, a wykonano 183 529 godzin usług asystenckich (9 dzieci do 16 roku życia, 39 osób ze stopniem umiarkowanym i 87 osób ze stopniem znacznym niepełnosprawności). Ze środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystano 554 880 zł na prowadzenie zadania od 1 lipca do 31 grudnia 2021 roku. W 2018 roku oraz 2019 roku w Koszalinie nie prowadzono zadania „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”².

3.1.6. Likwidacja barier

Osoby z niepełnosprawnością spotykają się każdego dnia barierami architektonicznymi, technicznymi oraz komunikacyjnymi. Podejmowane są wszelkiego rodzaju działania, które prowadzą do ich likwidacji w zakresie funkcjonalnym, takich jak: brak dostępu lub utrudnienia w korzystaniu przez osoby z niepełnosprawnością z przestrzeni życiowej. Może ona dotyczyć architektury, urbanistyki, transportu, komunikowania się oraz urządzeń technicznych i informatycznych.

Tabela 1. Działania likwidujące bariery architektoniczne, techniczne oraz w komunikowaniu się w Koszalinie w latach 2018-2021

Instytucja	Działanie	Rok	Liczba działań
Zarząd Dróg i Transportu w Koszalinie	Obniżenie krawężników na przejściach dla pieszych	2018	19
		2019	0
		2020	0
		2021	0
	Wyznaczenie nowych miejsc parkingowych	2018	7
		2019	2
		2020	10
		2021	2
	Stawianie nowych wiat przystankowych	2018	7
		2019	3
		2020	2
		2021	2
Miejski Zakład Komunikacji w Koszalinie	Zakup autobusów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	2018	7
		2019	5
		2020	0
		2021	6

² Dane pochodzą ze Sprawozdania z realizacji Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018-2022, za lata 2020, 2021, *Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin 2020, 2021, s. 25-26 (2020 r.), s. 28-29 (2021 r.)*

Urząd Miejski w Koszalinie	Szkolenia pracowników Urzędu Miasta Koszalina, jednostek organizacyjnych i przedstawicieli organizacji pozarządowych podnoszących wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji z osobami niepełnosprawnymi (różne niepełnosprawności) oraz ich obsługi (min. język migowy), a także w zakresie postanowień Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnością.	2018	173
		2019	180
		2020	559
		2021	823
Urząd Miejski w Koszalinie	Wydane karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnością	2018	340
		2019	429
		2020	556
		2021	407
Urząd Miejski w Koszalinie	Wydane karty parkingowe dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnością	2018	8
		2019	2
		2020	1
		2021	2

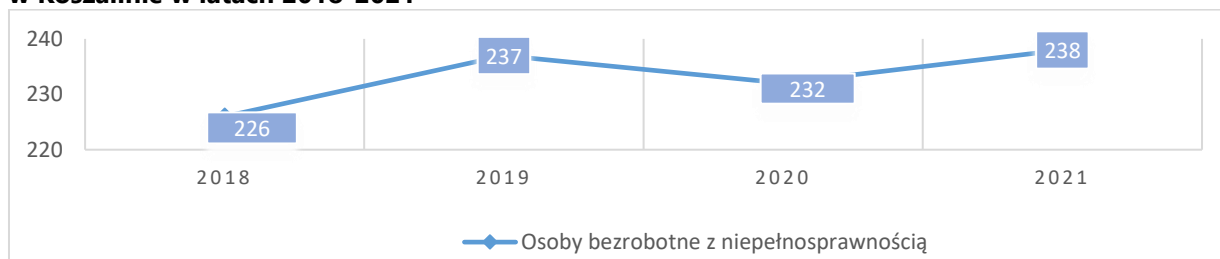
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z realizacji Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018-2022 za lata 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin, 2018, 2019, 2020, 2021.

Wśród wyżej wymienionych działań należy zauważyć, że najczęściej wyznaczonych nowych miejsc parkingowych powstało w 2020 roku (10 miejsc), z kolei liczba postawionych nowych wiat przystankowych wyniosła 7 w 2018 roku, co stanowiło największą liczbę wśród analizowanych lat. W 2018 roku zakupiono 7 autobusów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Z danych przedstawionych powyżej wynika, iż wzrastała liczba pracowników Urzędu Miejskiego w Koszalinie, jednostek organizacyjnych i przedstawicieli organizacji pozarządowych, które podnosiły wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji z osobami z niepełnosprawnością. W 2018 roku udział w szkoleniach wzięło 173 pracowników, a najliczniejszą grupę pracowników uczestniczących w szkoleniach stanowiły 823 osoby w 2021 roku. Najwięcej kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnością zostało wydanych w 2020 roku (556 kart parkingowych), a najmniej w 2018 roku (340 kart parkingowych). Z kolei kart parkingowych dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnością w 2021- 2 karty, w 2020 – 1 kartę, w 2019 roku – 2 karty, w 2018 roku – 8 kart.

3.2. Działania w ramach rehabilitacji zawodowej

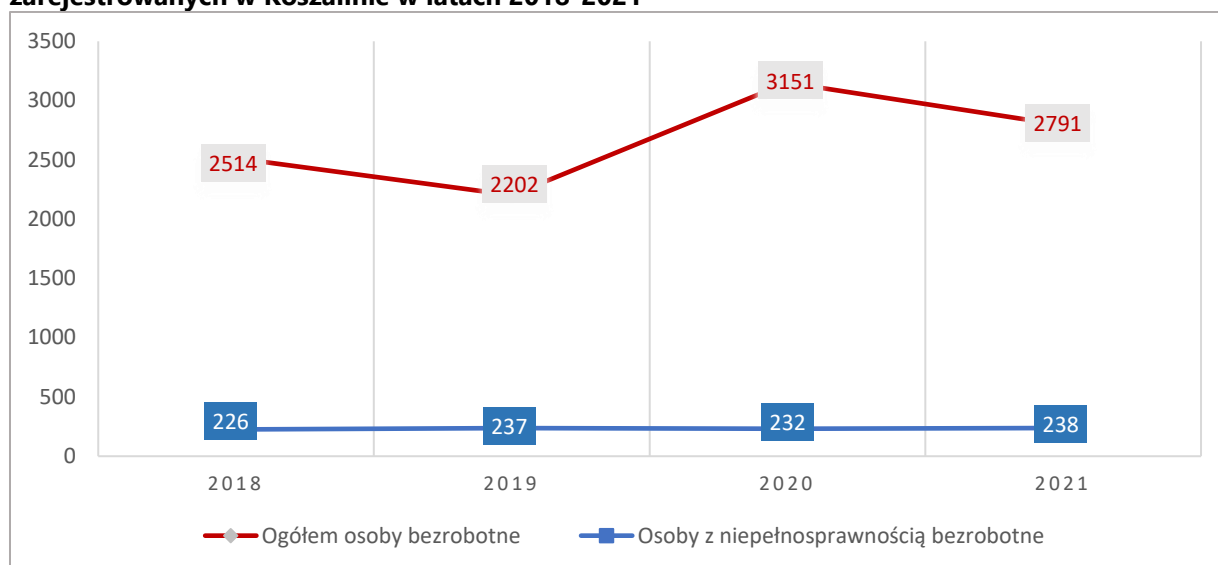
3.2.1. Działalność Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie

Rys. 13 Liczba osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie w latach 2018-2021

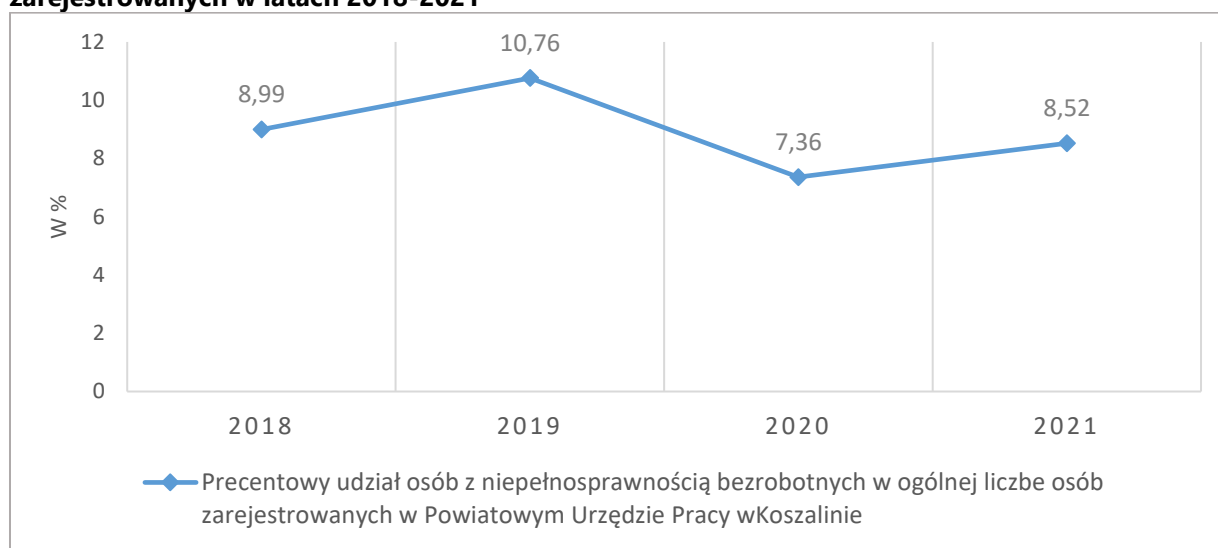
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za lata: 2018, 2019, 2020, 2021, Koszalin, s. 18.

Rys. 14 Liczbowy udział osób z niepełnosprawnością bezrobotnych w ogólnej licznie osób zarejestrowanych w Koszalinie w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie na lata 2018, 2019, 2020, 2021, Koszalin, s. 5,18.

Rys. 15 Procentowy udział osób z niepełnosprawnością bezrobotnych w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie na lata 2018, 2019, 2020, 2021, Koszalin, s. 5,18.

W analizowanych latach 2018-2021 sytuacja osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako bezrobotne utrzymywała się w przedziale od 226 osób do 238 osób. Należy zauważyć, że w badanych latach najgorzej wyglądała sytuacja w 2019 roku, ponieważ osoby z niepełnosprawnością stanowiły 10,76% wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie.

Informacje na temat struktury osób z niepełnosprawnością pozostających w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie wg wykształcenia i wieku przedstawiono w tabelach 2 i 3.

Tabela 2. Struktura osób z niepełnosprawnością bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie wg poziomu wykształcenia w latach 2018-2021

Wykształcenie	2018		2019		2020		2021	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	226	100	237	100	232	100	232	100
Wyższe	13	5,7	11	4,6	15	6,5	15	6,5
Policealne i średnie zawodowe	34	15,1	43	18,2	43	18,5	43	18,5
Średnie ogólnokształcące	14	6,2	20	8,4	17	7,3	17	7,3
Zasadnicze zawodowe	76	33,6	59	24,9	60	25,9	60	25,9
Gimnazjalne i poniżej	89	39,4	104	43,9	97	41,8	97	41,8

Źródło: Opracowanie i obliczenia własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za lata: 2018, 2019, 2020, 2021, Koszalin, s. 18.

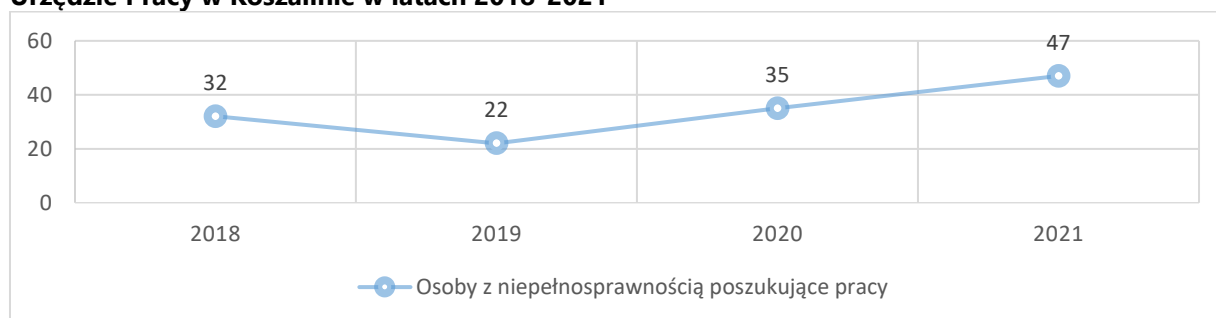
Tabela 3. Struktura osób niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie wg wieku w latach 2018-2021

Wiek	2018		2019		2020		2021	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	226	100	237	100	232	100	238	100
18-24	5	2,2	5	2,1	8	3,5	3	1,3
25-29	6	2,7	9	3,8	10	4,3	11	4,6
30-39	31	13,7	35	14,8	29	12,5	22	9,2
40-44	17	7,5	33	13,9	32	13,8	40	16,8
45-49	20	8,8	13	5,5	27	11,6	32	13,4
50-54	42	18,6	34	14,3	36	15,5	41	17,2
55 – i więcej	105	46,5	108	45,6	90	38,8	89	37,5

Źródło: Opracowanie i obliczenia własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za lata: 2018, 2019, 2020, 2021, Koszalin, s. 18.

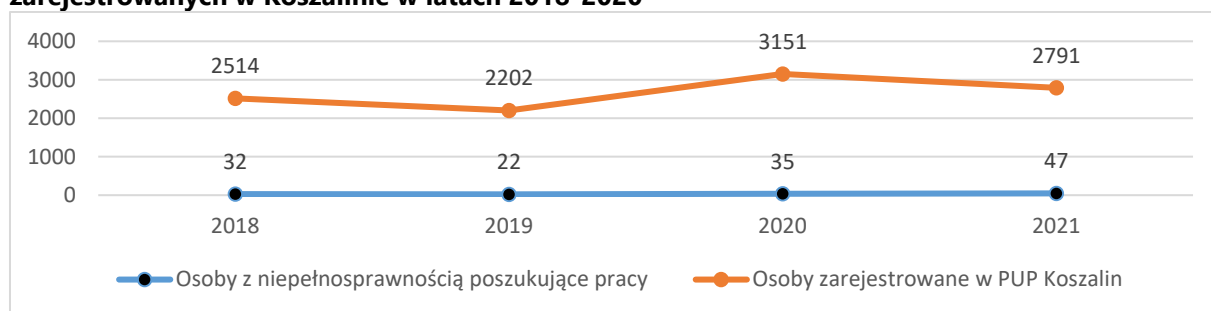
Według danych przedstawionych w tabelach 2 i 3 można zauważyć, że najliczniejszą grupę osób z niepełnosprawnością reprezentują osoby mające 55 i więcej lat. Wykształceniem wszystkich osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie najczęściej jest gimnazjalne lub poniżej. Wzrasta jednak liczba osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

Rys. 16 Liczba osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie na lata 2018, 2019, 2020, 2021, Koszalin, s. 19.

Rys. 17 Liczbowy udział osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w Koszalinie w latach 2018-2020

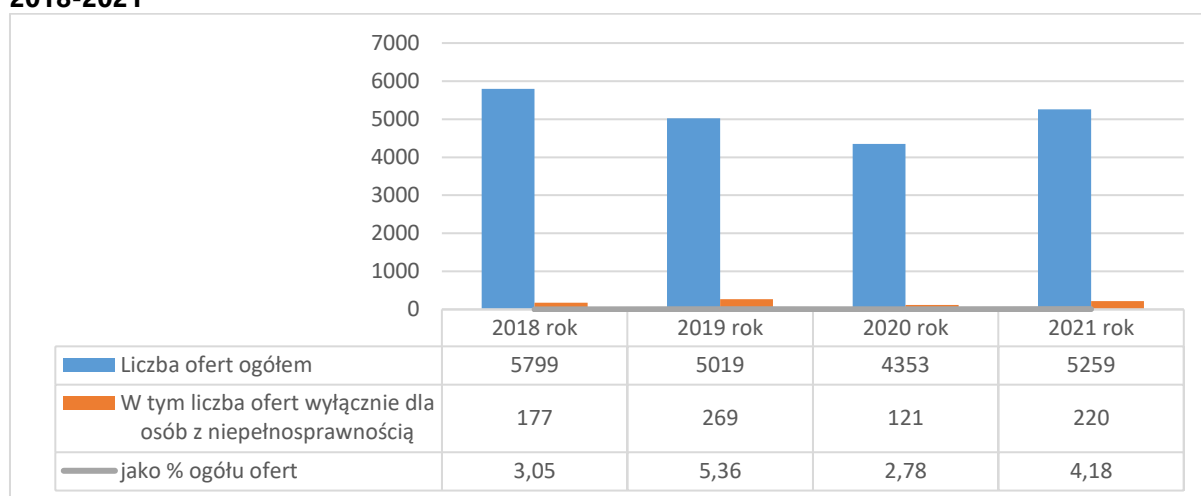

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie na lata 2018, 2019, 2020, 2021, Koszalin, s. 19.

Z analizy powyższych rysunków wynika, iż osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie było:

- 1) w 2018 roku – 32 osoby,
- 2) w 2019 roku - 22 osoby,
- 3) w 2020 roku - 35 osób,
- 4) w 2021 roku – 47 osób.

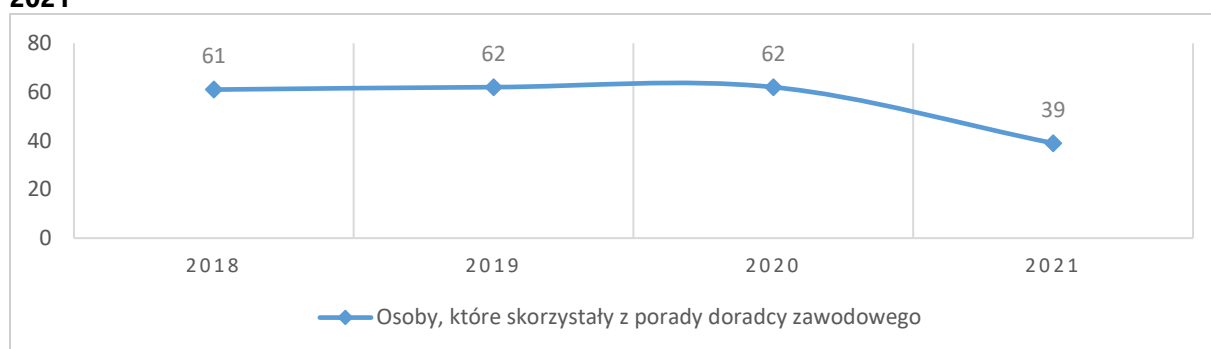
Rys. 18 Liczba ofert pracy w zasobach Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie na lata 2018, 2019, 2020, 2021, Koszalin, s. 23 (2018 r., 2019 r.), s. 25 (2020 r.), s. 27 (2021 r.) oraz Sprawozdania z Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością na lata 2018-2022, za lata 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin 2018, 2019, 2020, 2021, s. 28 (2018 r.), s. 34 (2019 r.), s. 35 (2020 r.), s. 38 (2021 r.).

W analizowanych latach 2018-2021 ofert pracy, które stanowiły największy procentowy udział w skali wszystkich ofert dostępnych w bazie Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie było 5,36% w 2019 roku. Najmniej było ich w 2020 roku i stanowiły one 2,78% wszystkich dostępnych w bazie.

Rys. 19 Liczba osób, które skorzystały z porady doradcy zawodowego w Koszalinie w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Sprawozdania z Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością na lata 2018-2022, za lata 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin 2018, 2019, 2020, 2021, s. 25 (2018 r.), s. 30 (2019 r.), s. 31 (2020 r.), s. 34 (2021 r.)*.

Ze wsparcia doradcy zawodowego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie skorzystało 61 osób w 2018 roku, po 62 osoby w 2019 roku i 2020 roku. W 2021 roku ze wspomnianej pomocy wsparcia skorzystało 39 osób. Wobec powyższego nastąpił spadek o 22 osoby korzystające z porady doradcy zawodowego w porównaniu z rokiem bazowym (2018 rok).

Instrumentami aktywizującymi, którymi objęto największą liczbę osób z niepełnosprawnością w analizowanych latach były:

- 1) staże zawodowe, z których skorzystały łącznie 24 osoby (w 2021 roku – 4 osoby, w 2020 roku – 1 osoba, w 2019 roku – 5 osób, w 2018 roku – 14 osób),
- 2) prace społecznie użyteczne, do których skierowano łącznie 46 osób (w 2021 roku – 7 osób, w 2020 roku – 10 osób, w 2019 roku – 12 osób, w 2018 roku – 17 osób),

W zatrudnieniu subsydiowanym wzięło udział 43 osoby (w 2021 roku – 7 osób, w 2020 roku – 5 osób, w 2019 roku – 16 osób, w 2018 roku – 15 osób),

Ze szkoleń skorzystało 20 osób (w 2021 roku – 14 osób, w 2020 roku – 2 osoby, w 2019 roku – 2 osoby, w 2018 roku – 2 osoby),

Tabela 4 . Miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością refundowane ze środków PFRON przez Urząd Miejski w Koszalinie – w latach 2018-2021

Stanowiska dla osób z niepełnosprawnością	2018	2019	2020	2021
Razem	13	13	5	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdania z realizacji Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018-2022 za lata 2018, 2019, 2020, 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin 2018, 2019, 2020, 2021*.

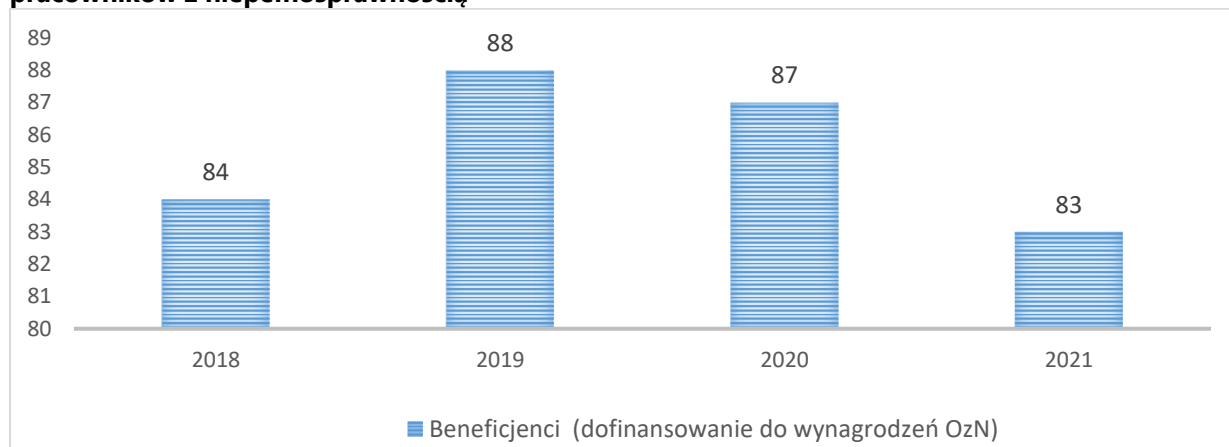
W latach 2018-2021 w Koszalinie utworzono łącznie 40 stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością. W 2021 roku utworzono 9 stanowisk, w 2020 roku – 5 stanowisk, w 2019 roku i 2018 roku po 13 stanowisk refundowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za pośrednictwem Urzędu Miejskiego w Koszalinie, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie.

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 7 osób (w 2021 roku – 2 osoby, w 2020 roku – 1 osoba, w 2019 roku – 1 osoba, w 2018 roku – 3 osoby).

3.2.2. Dofinansowania do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnością oraz refundacja składki ubezpieczeniowej

Pracodawcy zatrudniający osoby z niepełnosprawnością mogą ubiegać się o dofinansowanie do wynagrodzenia pracowników z niepełnosprawnością oraz osoby z niepełnosprawnością, prowadzące własną działalność gospodarczą mogą się ubiegać o refundację składek na ubezpieczenia społeczne.

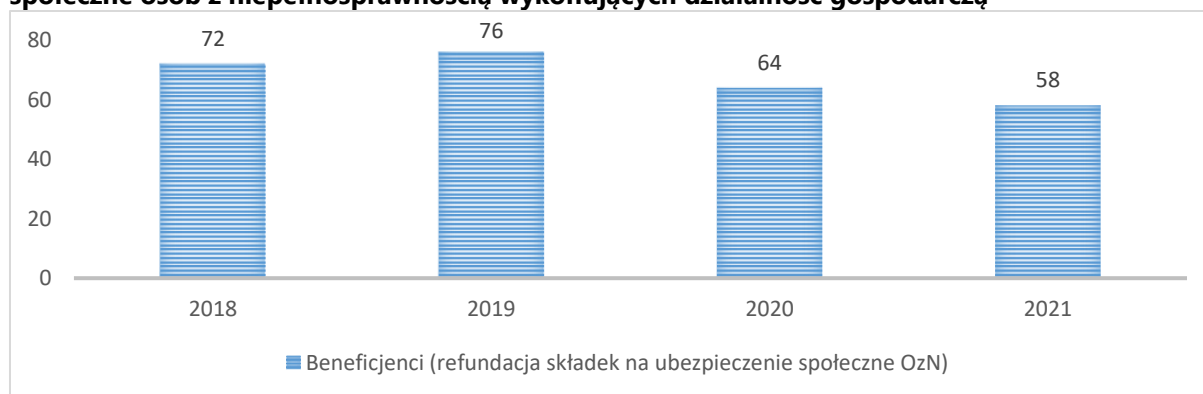
Rys. 20 Liczbowy udział beneficjentów pobierających dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnością

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z Departamentu ds. Rynku Pracy.

Według danych na powyższym wykresie pracodawców w Koszalinie pobierających dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnością najwięcej było w 2019 roku – 88 podmiotów, a zmniejszyła się ta liczba do 83 w 2021 roku.

Rys. 21 Liczbowy udział beneficjentów korzystających z refundacji składek na ubezpieczenia społeczne osób z niepełnosprawnością wykonujących działalność gospodarczą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z Departamentu ds. Rynku Pracy.

Beneficjentów korzystających z refundacji składek na ubezpieczenie społeczne osób z niepełnosprawnością wykonujących działalność gospodarczą było najwięcej w 2019 roku – 76 osób, a najmniej w 2021 roku – 58 osób.

4. Edukacja

Osoby z niepełnosprawnością, oprócz barier architektonicznych, w dostępie do rynku pracy czy utrudnień w uczestnictwie w życiu społecznym, również napotykają bariery w dostępie do edukacji. Bariery te mają różnorodny charakter: fizyczny, materialny lub psychologiczny.

Działaniami, które mogą ułatwić dostęp do edukacji, są w szczególności:

- 1) wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością (opieka terapeutyczna)
- 2) kształcenie specjalne oraz nauczanie indywidualne,
- 3) dofinansowanie do nauki osób z niepełnosprawnością,
- 4) dowóz dzieci z niepełnosprawnością do szkół.

Koszaliński system wsparcia osób z niepełnosprawnością realizuje wszystkie z wymienionej wyżej instrumentów. Edukacja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością odbywa się w szkołach ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi, integracyjnymi i specjalnymi. Kwalifikowanie uczniów do szkół odbywa się na podstawie orzeczeń wydawanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Placówki integracyjne

Przedszkole Integracyjne w Koszalinie z siedzibą przy ul. Władysława IV 143

Zostało utworzone w 1998 roku na podstawie Uchwały nr XL/43/98 Rady Miejskiej w Koszalinie. Dla dzieci są opracowywane indywidualne programy o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W placówce są powołane zespoły, które obejmują dzieci opieką, wsparciem, wychowaniem i pomocą.

Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 21 w Koszalinie z siedzibą przy ul. Podgórnej 55

Placówka w Koszalinie funkcjonuje od 1994 roku. Od 2001 roku jest szkołą integracyjną. W szkole są realizowane programy łączące zajęcia edukacyjne z terapią, które polegają na wspieraniu procesu terapeutyczno-dydaktycznego dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych z wykorzystaniem metody integracji sensorycznej. W szkole prowadzone są zajęcia takie jak: gimnastyka korekcyjna, zajęcia wyrównawcze, socjoterapia, logopedia, korekcyjno-kompensacyjne.

Szkoła Podstawowa nr 13 w Koszalinie z siedzibą przy ul. Rzemieślniczej 9

W 2007 roku w Szkole Podstawowej nr 13 zostały utworzone oddziały integracyjne. W placówce oferowane są zajęcia wspomagające oraz prowadzone są m.in. zajęcia rewalidacyjne.

Zespół Szkół nr 2 w Koszalinie z siedzibą przy ul. Jedności 9

W placówce zostały utworzone klasy integracyjne, w zależności od potrzeb uczniów w Zespole Szkół nr 2 w Koszalinie. Zajęcia prowadzi wykwalifikowana kadra pedagogiczna w zakresie prowadzenia zajęć rehabilitacji, socjoterapii, logopedycznych oraz rewalidacyjnych. Zajęcia rehabilitacyjne są prowadzone w Sali korekcyjnej, która jest wyposażona w odpowiedni sprzęt do rehabilitacji. W placówce odbywają się również zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.

Placówki specjalne

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Rzecznej 5 oraz przy ul. Wyspiańskiego 4

Ośrodek powstał w 1977 roku dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym, głębokim i niepełnosprawnościami sprzężonymi. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Koszalinie stanowi przedszkole, szkoła podstawowa i szkoła przysposabiająca do pracy. W oddziałach praca dydaktyczno-wychowawcza jest realizowana w oparciu o indywidualne oraz zespołowe programy edukacyjne. Uczniowie są uczestnikami zajęć dodatkowych m.in. z terapii mowy, integracji sensorycznej, gimnastyki i logorytmiki. Przydzielenie zajęć do uczniów jest zależne od ich indywidualnych potrzeb.

Zespół Szkół nr 12 w Koszalinie z siedzibą przy ul. Połczyńskiej 71A oraz przy ul. Krzywoustego 5

Placówka jest szkołą dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym lub niepełnosprawnością sprzężoną. W Zespole Szkół nr 12 organizowane są zajęcia sportowe, kulturalne i kulinarne. W placówce działają koła zainteresowań, np. komputerowe, artystyczne, małego kucharza. Inne zajęcia organizowane w placówce: integracja sensoryczna, logopedyczne, dydaktyczno-wyrównawcze i logopedyczne.

Inne placówki oświatowe

Poza wymienionymi powyżej placówkami publicznymi, w Koszalinie znajdują się placówki niepubliczne. Uczęszczają do nich dzieci i młodzież z niepełnosprawnością, które są objęte nauką, opieką i rehabilitacją.

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Koszalinie z siedzibą przy ul. Wyspiańskiego 4

Niepubliczna placówka oświatowa prowadzona przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Koszalinie dla dzieci i młodzieży. Ośrodek rozpoczął działalność w 2007 roku. Do placówki uczęszczają dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym, głębokimi z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Koszalinie sprawuje kompleksową, skoordynowaną pomoc edukacyjną i rehabilitacyjną. Prowadzi zajęcia dodatkowe w zakresie intensywnej rehabilitacji ruchowej, integracji sensorycznej, terapii logopedycznej, terapii psychologicznej oraz dogoterapii, hipoterapii i alpakoterapii.

Niepubliczne Specjalistyczne Przedszkole Terapeutyczne „Mały Książę”, z siedzibą przy ul. Dywizji Drezdeńskiej 13

Niepubliczna placówka oświatowa prowadzona jest przez Pomorskie Centrum Terapii Pedagogicznej w Koszalinie. Opieka oraz kompleksowa specjalistyczna terapia jest skierowana do dzieci z autyzmem oraz z niepełnosprawnością sprzężoną od 2,5 lat do 8 lat. Każde dziecko uczęszczające do placówki ma przygotowany indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny oparty na diagnozie funkcjonalnej. Pracownicy przedszkola inicjują współpracę ze specjalistami w zakresie m.in. psychiatrii, psychologii, logopedii i neurologii.

Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Mały Książę” w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Dywizji Drezdeńskiej 13

Placówka istnieje od 2014 roku. Uczęszczają do niej dzieci z autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonymi. Szkoła działa w oparciu o indywidualizację pracy z uczniem. Indywidualizacja polega na m.in. powtarzalności materiału, komunikatów, uczeniu przez działanie. Szkoła na bieżąco wdraża i aktualizuje dostosowanie edukacyjne do potrzeb uczniów.

Tabela 5. Działania na rzecz likwidacji barier edukacyjnych realizowane w Koszalinie w latach 2018-2021

Instytucja/Program	Forma wsparcia/działanie	Rok	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystająca ze wsparcia
Urząd Miasta/SOSW/ Zespół Szkół nr 12	Dowóz dzieci z niepełnosprawnością do szkół na terenie miasta	2018	80
		2019	111
		2020	119
		2021	113
	Zwrot kosztów dowozu dzieci z niepełnosprawnością do szkół transportem prywatnym rodziców/przez przewoźnika zewnętrznego poza Koszalin	2018	2
		2019	2
		2020	3
		2021	7
Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Opieka terapeutyczna w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	2018	278
		2019	367
		2020	72
		2021	110
	Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz potrzebie indywidualnego nauczania	2018	339
		2019	441
		2020	361
		2021	465
UM/CUS Pilotażowy program PFRON „Aktywny Samorząd”	Dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym	2018	28
		2019	42
		2020	35
		2021	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Informacji z realizacji „Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018-2021” za lata: 2018, 2019, 2020 i 2021, Urząd Miejski w Koszalinie, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Koszalin 2018, 2019, 2020, 2021.

Z powyższych danych wynika, iż nastąpił wzrost osób korzystających z dowozu dzieci z niepełnosprawnością oraz opiekunów, którym są zwracane koszty dowozu dzieci z niepełnosprawnością do szkół transportem prywatnym lub przez przewoźnika zewnętrznego poza Koszalin. Funkcjonują placówki, które świadczą usługi edukacyjne osobom z niepełnosprawnością. Są to przedszkola i szkoły integracyjne z oddziałami, w których uczą się m.in. dzieci i młodzież z niepełnosprawnością. Dowożonych dzieci z niepełnosprawnością do szkół na terenie Koszalina było najmniej w 2018 roku – 80 uczniów, a najwięcej w 2020 roku – 119 uczniów. W 2018 roku oraz 2019 roku zwrot kosztów dowozu uczniów do szkół transportem prywatnym lub przez przewoźnika zewnętrznego do placówek poza Koszalin było 2 uczniów, w 2021 roku usługa była świadczona na rzecz 7 uczniów.

Opieka terapeutyczna w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w 2020 roku obejmowała opieką 72 osoby, zaś w 2019 roku 367 osób. Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie wydawała orzeczenia do kształcenia specjalnego oraz o potrzebie indywidualnego nauczania w 2018 roku – 339 osobom, w 2019 roku – 361 osobom, w 2021 roku – 465 osobom. Dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym najwięcej uzyskało osób w 2019 roku (42 osoby), a najmniej w 2018 roku (28 osób).

Tabela 6. Zestawienie wszystkich placówek publicznych i niepublicznych na terenie Koszalina, do których uczęszczają dzieci i młodzież z niepełnosprawnością

Szkoły/placówki oświatowo-wychowawcze		Liczba uczniów/wychowanków w roku szkolnym					W tym liczba dzieci i młodzież z posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w roku szkolnym				
		2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022
Przedszkola/niepubliczne		4060	4199	4277	4380	4472	98	120	147	176	174
szkoły podstawowe i gimnazja		8842	9079	8343	8454	8627	395	394	430	493	518
Publiczne szkoły ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne, w tym:	Publiczne: branżowa szkoła I stopnia/ zasadnicza szkoła zawodowa /technikum	4586 w tym ZSZ-546, Technikum 1856	4702 w tym ZSZ-511, Technikum 1810	4586 w tym ZSZ-546, Technikum 1856	5773 w tym Branżowa I stopnia-698, Technikum 2340	5823 w tym Branżowa I stopnia-715, Technikum 2410	50 w tym ZSZ-23, Technikum 5	24 w tym ZSZ-9, Technikum 5	82 w tym ZSZ-55, Technikum 15	93 w tym Branżowa I stopnia-49, Technikum 23	125 w tym Branżowa I stopnia-53, Technikum 27

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Koszalinie

5. Koordynacja i poradnictwo

Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych w Urzędzie Miejskim w Koszalinie koordynuje działania instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnością, poprzez³:

- 1) opracowywanie programów dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- 2) opiniowanie projektów dotyczących działań na rzecz osób z niepełnosprawnością,
- 3) prowadzenie nadzoru nad zadaniami w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością wynikających z ustawy i programów PFRON,
- 4) inicjowanie i koordynowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
- 5) aktualizowanie danych stowarzyszeń i pracodawców działających na rzecz osób z niepełnosprawnością,

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

- 6) współpracę z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- 7) współpracę i kontakt z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Poradnictwo to jedna z „miękkich” form wsparcia osób z niepełnosprawnością, która realizowana jest w zasadzie przez każdą instytucję, do której trafia osoba z niepełnosprawnością lub jej opiekun. Ten rodzaj wsparcia najczęściej realizowany jest przez Urząd Miejski w Koszalinie, Centrum Usług Społecznych w Koszalinie i Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.

6. Organizacje pozarządowe w Koszalinie

Polski Związek Niewidomych. Okręg Zachodniopomorski. Koło w Koszalinie z siedzibą przy ul. Piłsudskiego 90

Wpisane do KRS numer 0000042049. Organizacja skutecznie zapobiega wykluczeniu społecznemu oraz zawodowemu niewidomych i słabowidzących od 70 lat. Wszechstronnie pomagają osobom dotkniętym chorobami narządu wzroku oraz ich rodzinom. Polski Związek Niewidomych wyznacza standardy funkcjonowania osób niewidomych i słabowidzących. Prowadzą działalność doradczą, rehabilitacyjną, informacyjną, kulturalną i szkoleniową.

Koszalińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w Koszalinie z siedzibą przy placu Polonii 1 (KTS-K)

Wpisane do KRS 15 marca 1976 roku pod nr 00001492223. KTS-K bierze aktywny udział w rozwoju życia społecznego skupiając się na działaniach dotyczących integracji i rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością. Od 2004 jest organizatorem Europejskiego Festiwalu Filmowego Integracja Ty i Ja. Stowarzyszenie zostało nagrodzone wieloma nagrodami, zostało wpisane do ogólnopolskiej Bazy Dobrych Praktyk.

Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej w Koszalinie z siedzibą przy ul. bpa Czesława Domina 8 (Caritas)

Powołanie nastąpiło w 1990 roku. Wpisane do KRS nr 0000198645. Caritas prowadzi działalność charytatywną i opiekuńczą oraz podejmowanie działań na rzecz osób potrzebujących, w tym również osób z niepełnosprawnością. Prowadzi pomoc doraźną i rozwojową, prowadzi działania przeciwdziałające patologiom społecznym. Caritas upowszechnia profilaktykę zdrowotną oraz ochronę zdrowia, udziela pomocy w rozwoju społeczeństwa w oparciu o wartości chrześcijańskie.

Polski Związek Głuchych Specjalistyczna Poradnia Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu w Koszalinie z siedzibą przy ul. Jana z Kolna 24 b (PZG - Poradnia)

Wpisany do KRS 11 kwietnia 2001 pod nr 5726. PZG - Poradnia prowadzi wieloaspektową, kompleksową diagnostykę i rehabilitację dzieci z uszkodzonym słuchem oraz z ewentualnymi, towarzyszącymi wadami słuchu, dysfunkcjami w rozwoju - od urodzenia do momentu ukończenia edukacji na różnych poziomach kształcenia, edukacji i terapii rodziny pacjenta. PZG – Poradnia wdraża nowoczesne metody i formy pracy. Celem jej działalności jest stworzenie dzieciom z uszkodzonym słuchem pełnych możliwości rozwoju, zarówno w warunkach domowych, jak i za pomocą wyjazdów rehabilitacyjnych. Opiekunowie dzieci zdobywają przy pomocy Stowarzyszenia wiedzę i umiejętności oraz udzielają sobie wzajemnie wsparcia emocjonalnego.

Stowarzyszenie Koszaliński Klub „Amazonka” z siedzibą przy ul. Morskiej 9A (Amazonka)

Wpisane do KRS 2 października 2001 roku pod nr 31902. Działaniem obejmuje miasto i powiat koszaliński. Status organizacji pożytku publicznego otrzymało 12 maja 2004 roku. Celem działań Amazonki jest poprawa zdrowia fizycznego i psychicznego kobiet po operacji amputacji piersi, poprzez zajęcia rehabilitacyjne, sportowe, spotkania integracyjne oraz seanse psychoterapeutyczne. Szkolenia i cykliczne spotkania organizowane przez Stowarzyszenie dają poczucie więzi oraz stwarzają przestrzeń do możliwości wymiany doświadczeń.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Okręgowy w Koszalinie z siedzibą przy ul. Andersa 26 (Związek)

Wpisane do KRS 16 maja 2002 roku pod nr 109984. Związek obejmuje wsparciem i opieką osoby z niepełnosprawnością oraz starszych członków. Organizacja dba o życie kulturalne oraz udziela wsparcia finansowego swoim członkom. Związek organizuje wiele spotkań integracyjnych i okolicznościowych. Członkom organizacji są udzielane również darmowe porady prawne, które są organizowane przez Związek.

Fundacja Nauka dla Środowiska w Koszalinie z siedzibą przy ul. Raławickiej 15-17

Fundacja została zarejestrowana w 2002 roku, numer KRS 0000146454. Prowadzą działania zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz siłę jednostki i sens wspólnoty w działaniach dla dobra wspólnego. We współpracy z partnerami publicznymi, sektorem biznesu oraz podmiotami społecznymi podejmują działania badawcze, rozwojowe i trwałe wdrożenia.

Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym w Koszalinie z siedzibą przy ul. Morskiej 2 (Stowarzyszenie)

Wpisane do KRS 7 stycznia 2003 roku pod nr 145961. Należą do niego osoby z autyzmem, ich rodziny oraz opiekunowie. Stowarzyszenie udziela pomocy w wielu formach dla osób autystycznych i o cechach autyzmu oraz dla ich rodzin. Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym w Koszalinie podejmuje wiele działań mających na celu reprezentowanie interesów osób cierpiących na autyzm.

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Ikar” w Koszalinie z siedzibą przy ul. Władysława Andersa 6 (Ikar)

Wpisane do KRS 6 czerwca 2003 roku pod nr 164036. Ikar działa od roku 1990. W spotkaniach integracyjnych i sportowych uczestniczą osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności. W sytuacjach szczególnych uczestnicy Stowarzyszenia odwiedzają innych członków w domach. Spotkania uczestników pozwalają nawiązać kontakt z drugim człowiekiem.

Polski Czerwony Krzyż w Polsce Oddział Rejonowy w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Grunwaldzkiej 20 (PCK)

Wpisane do KRS 21 stycznia 2005 roku pod nr 225587. Zapobiega cierpieniom ludzkim. W realizacji zadań oraz celów PCK współdziała z innymi, różnymi podmiotami. Zadaniem PCK jest udzielanie pomocy niezbędnej do samodzielnej egzystencji. Osobom z niepełnosprawnością pomaga m. in. poprzez przekazywanie pozyskanego sprzętu rehabilitacyjnego. Działalność jest możliwa m.in. pomocy zbiórek pieniężnych oraz pomocy zagranicznej.

Pracownia Pozarządowa w Koszalinie z siedzibą przy ul. Dworcowej 2

Posiada wpis do KRS numer 0000026352. Pracownia Pozarządowa jest liderem wsparcia organizacji pozarządowych na Pomorzu Zachodnim. Od 2000 roku wspiera lokalne fundacje, stowarzyszenia, wolontariat i demokrację lokalną. Wielokrotnie nagradzana za wkład w rozwój lokalny.

Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem” w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Rzecznej 5 (Bądźmy razem)

Wpisane do KRS 08 czerwca 2005 roku pod nr 235831. Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualnie. Swoje cele realizuje poprzez tworzenie warunków do psychicznego i społecznego rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną. Stowarzyszenie prowadzi zajęcia rehabilitacyjne, usprawniające oraz organizuje konkursy. Przez Stowarzyszenie „Bądźmy razem” organizowane są pomoce, m.in. wypoczynki, poradnictwo, kursy, warsztaty.

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych ich Rodzin i Przyjaciół „Przystań” w Koszalinie z siedzibą przy ul. Władysława Andersa 24 (Przystań)

Wpisane do KRS 7 lutego w 2008 pod numerem 298639. Zadaniem Stowarzyszenia jest pomaganiem osobom z niepełnosprawnością, ich rodzinom w integracji ze środowiskiem. Zajmuje się promowaniem zagadnienia chorób psychicznych, uświadamianiem oraz pomocą w znalezieniu specjalistów.

Fundacja Na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Nowe Życie” w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Zwycięstwa 119 (Fundacja „Nowe życie”)

Wpisana do KRS 12 marca 2008 roku pod nr 301279. Działaniami Fundacja dąży do poprawy warunków opieki socjalnej oraz medycznej nad osobami z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami. Zajmują się promocją edukacyjno-szkoleniową w zakresie profilaktyki zdrowia psychicznego i uzależnień.

Stowarzyszenie Sportu Niepełnosprawnych „Start” w Koszalinie z siedzibą przy ul. Jedności 4 (Start)

Wpisane do KRS 8 grudnia 2011 roku pod nr 401725. Działa od roku 1990 i jest kontynuatorem Zrzeszenia Sportowego „Start” działającego na rzecz osób niepełnosprawnych od roku 1965. Stowarzyszenie prowadzi integracyjne zajęcia sportowe dla osób pełnosprawnych oraz z niepełnosprawnością. Jego działania są ukierunkowane na osiąganie wysokich wyników sportowych. Członkowie Startu brali udział w Igrzyskach paraolimpijskich, Mistrzostwach Świata Europy. Ważnym celem Stowarzyszenia jest podnoszenie sprawności.

Fundacja „Zdążyć z miłością” w Koszalinie z siedzibą przy ul. Jana z Kolna 10

Fundacja została zarejestrowana w KRS 28 stycznia 2014 roku w Koszalinie. Zgodnie z misją Fundacja pragnie nieść miłość i pomoc wszystkim tym, którzy jej potrzebują. Swoje wsparcie adresuje w szczególności do kobiet, samotnych matek porzuconych przez bliskich, zmagających się z problemami bezdomności i społecznego wykluczenia. W 2022 rozpoczęła działania, które mają doprowadzić do utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej w Koszalinie. W 2022 roku otrzymała statuetkę Koszalińskiego Lidera NGO za inicjatywę „Utworzenie Centrum Promocji Zatrudnienia w Koszalinie oraz mieszkań wspomaganych dla samotnych, bezdomnych matek z dziećmi”.

Fundacja Niebieski Brzeg w Koszalinie przy ul. Morskiej 2

Fundacja została wpisana do KRS 26 lipca 2021 roku, numer KRS 0000912756. Powstała z myślą o osobach ze spektrum autyzmu, ale również dla osób z inną niepełnosprawnością. Prowadzi działania zgodne ze swoją misją – ułatwia funkcjonowanie w społeczeństwie i przeciwdziała wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawności i kompleksowo wspiera ich rodziny.

7. Wyniki badań pierwotnych (kwestionariuszowych)

Wyniki przeprowadzonych badań wśród mieszkańców Koszalina z niepełnosprawnością pozwoliły m.in. na:

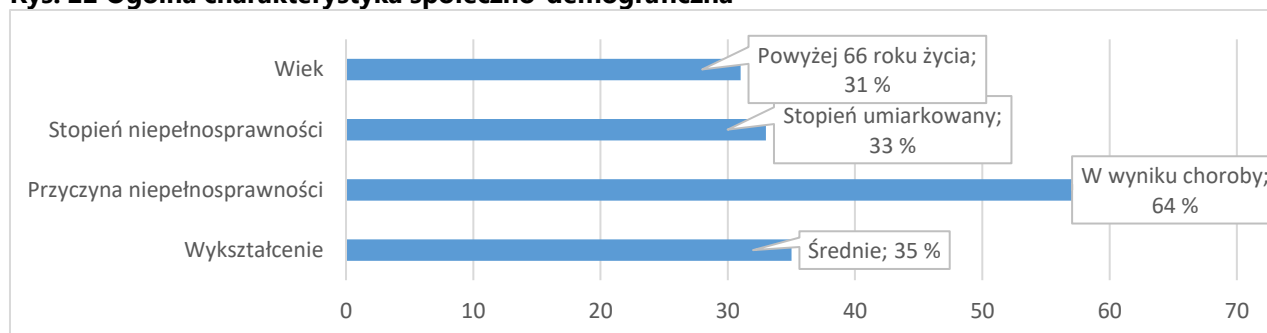
- 1) ogólną charakterystykę populacji pod względem cech społeczno-demograficznych oraz ich sytuacji materialnej,
- 2) charakterystykę stopnia samodzielności funkcjonowania i aktywności w środowisku domowym i przestrzeni publicznej,
- 3) charakterystykę aktywności na rynku pracy,
- 4) charakterystykę form spędzania czasu wolnego.

7.1. Ogólna charakterystyka badanych

Wśród populacji osób z niepełnosprawnością:

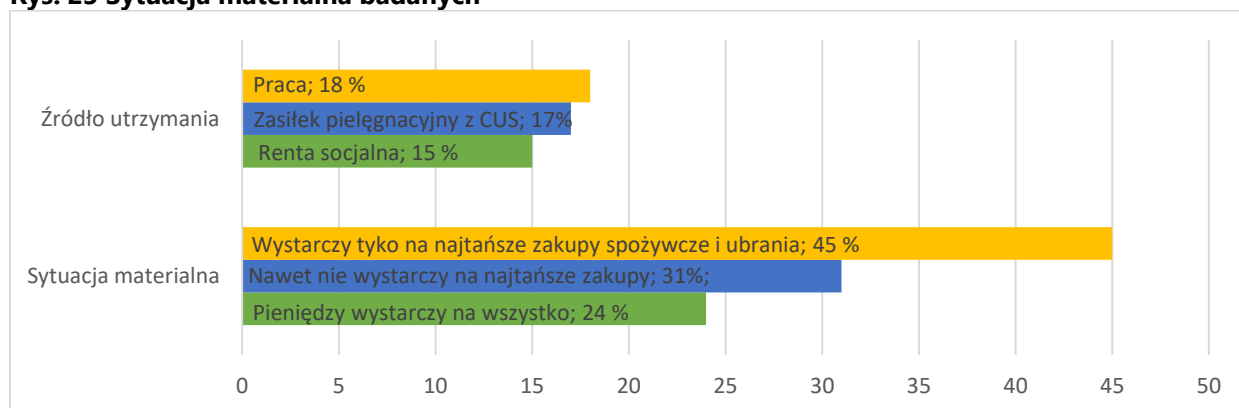
- 1) większość stanowią osoby powyżej 66 roku życia,
- 2) dominują osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- 3) niepełnosprawność pojawiła się w wyniku choroby,
- 4) przeważają osoby z wykształceniem średnim.

Rys. 22 Ogólna charakterystyka społeczno-demograficzna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik numer 1, str. 15-16.

Rys. 23 Sytuacja materialna badanych

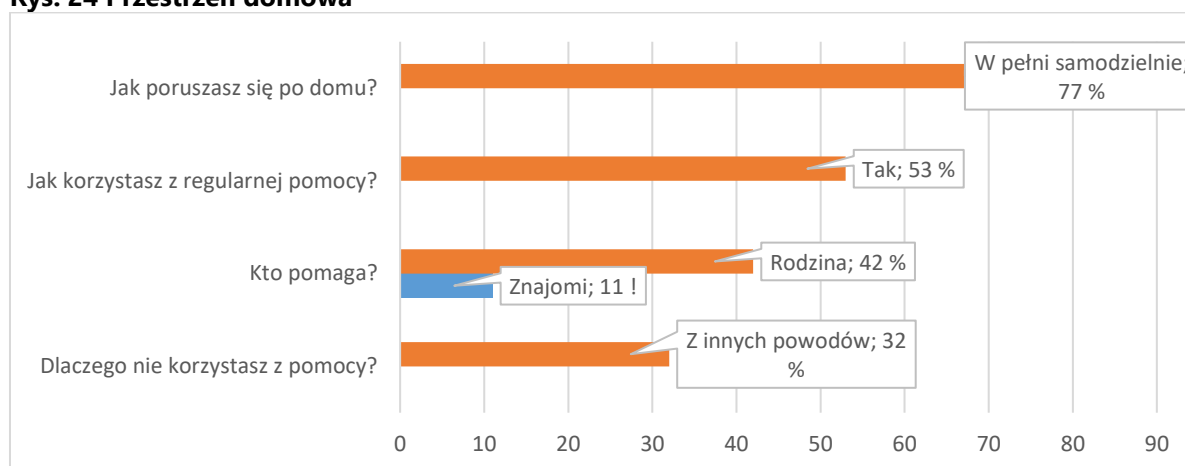
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik numer 1, str. 17.

Największą liczbę osób badanych stanowiły osoby z niepełnosprawnością, które utrzymywały się z pracy (18% badanych), zasiłku pielęgnacyjnego z Centrum Usług Społecznych (17% badanych) oraz renty socjalnej (15% badanych). Sytuacja materialna osób badanych jest trudna, większość wskazała, że wystarcza tylko na najtańsze zakupy spożywcze i ubrania (45% badanych).

7.2. Środowisko domowe

Przeważający odsetek osób z niepełnosprawnością porusza się po domu samodzielnie (77% badanych). Jednakże większość respondentów korzysta z regularnej pomocy (53% badanych). Pomoc udzielana osobom z niepełnosprawnością jest udzielana przez rodzinę (42% badanych) i znajomych (11% badanych). Grupa badanych, która z tej pomocy nie korzysta nie podała dokładnego powodu, określono to jako „z innych powodów” (32% badanych).

Rys. 24 Przestrzeń domowa

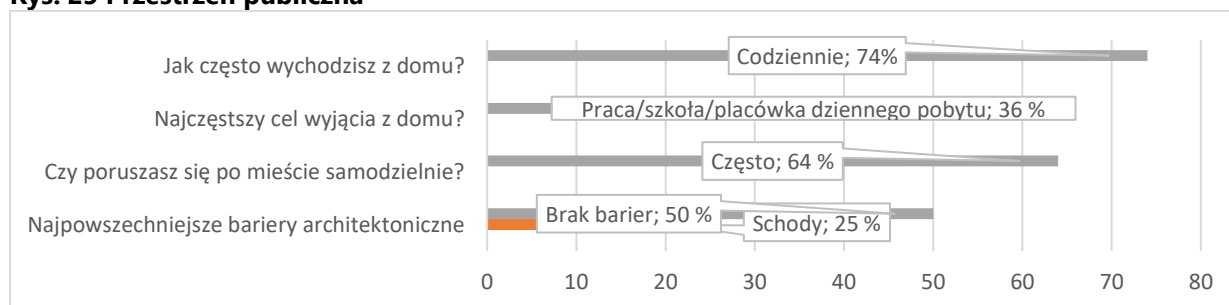

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik numer 1, str. 19.

7.3. Przestrzeń publiczna

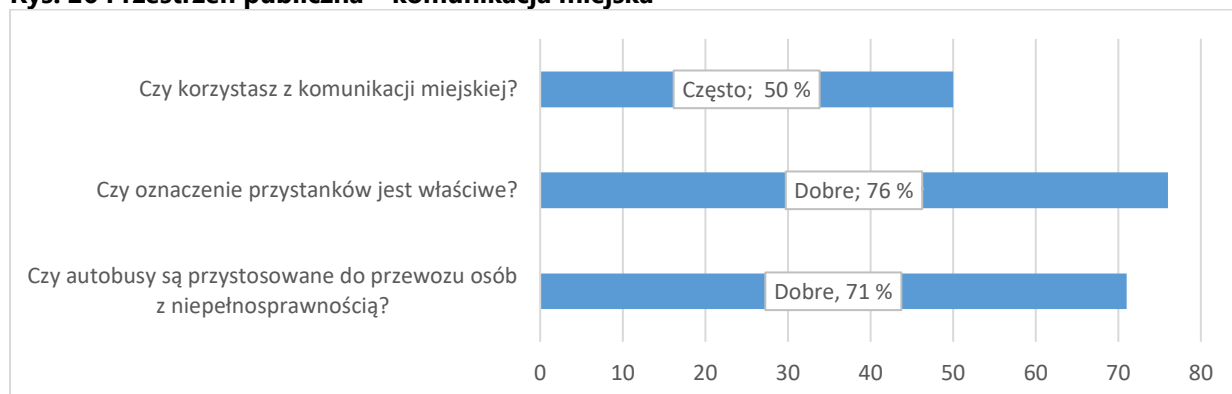
Większość badanych mieszkańców Koszalina z niepełnosprawnością wychodzi z domu codziennie (77% badanych), głównie do pracy, szkoły, placówki dziennego pobytu. 50% osób z niepełnosprawnością uznała brak barier architektonicznych, a 25 % uznało za przeszkodę schody.

Rys. 25 Przestrzeń publiczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik numer 1, str. 20.

Rys. 26 Przestrzeń publiczna – komunikacja miejska

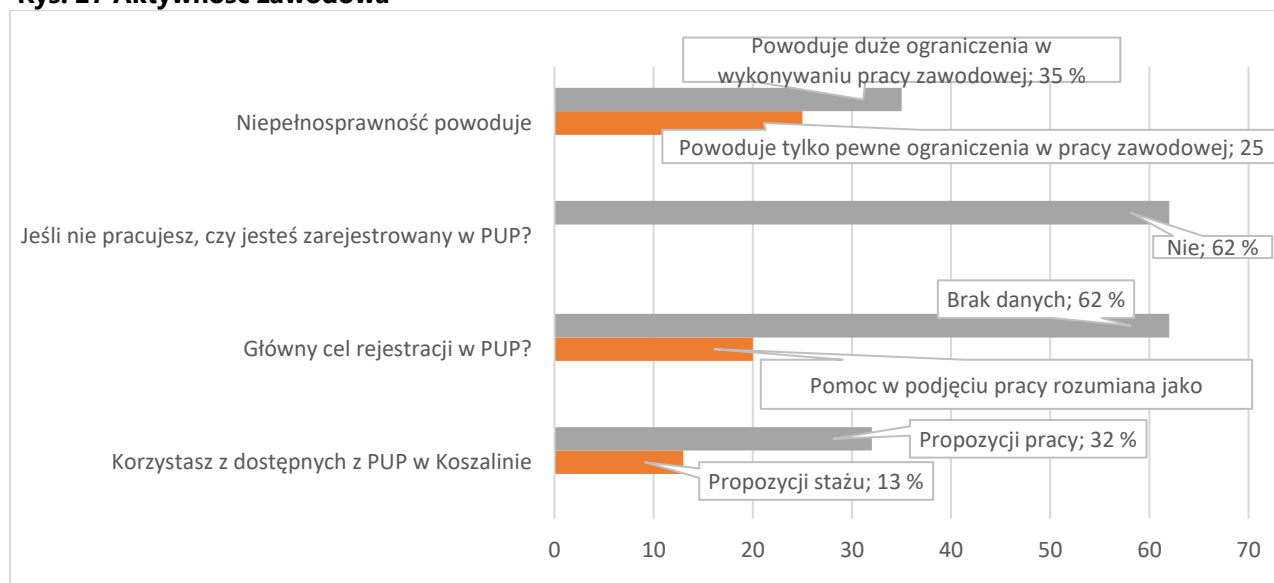
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik numer 1, str. 23-24.

Połowa osób z niepełnosprawnością korzysta z komunikacji miejskiej. Jej funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością oceniają dobrze, uznając oznaczenia przystanków oraz przystosowanie autobusów do ich potrzeb.

7.4. Aktywność zawodowa

Respondenci stwierdzili, że niepełnosprawność powoduje duże ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej (35% badanych) oraz pewne ograniczenia w pracy zawodowej (25% badanych). Ponad połowa osób uczestniczących w badaniu ankietowym nie była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy (62% badanych). Osoby zarejestrowane nie chciały udzielić odpowiedzi w jakim celu są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy (62% badanych). Z kolei pozostałe osoby oczekiwały pomocy w podjęciu pracy rozumianej jako otrzymanie odpowiedniej oferty pracy (20% badanych). Najczęściej korzystają z propozycji pracy (32% badanych) oraz propozycji stażu (13% badanych).

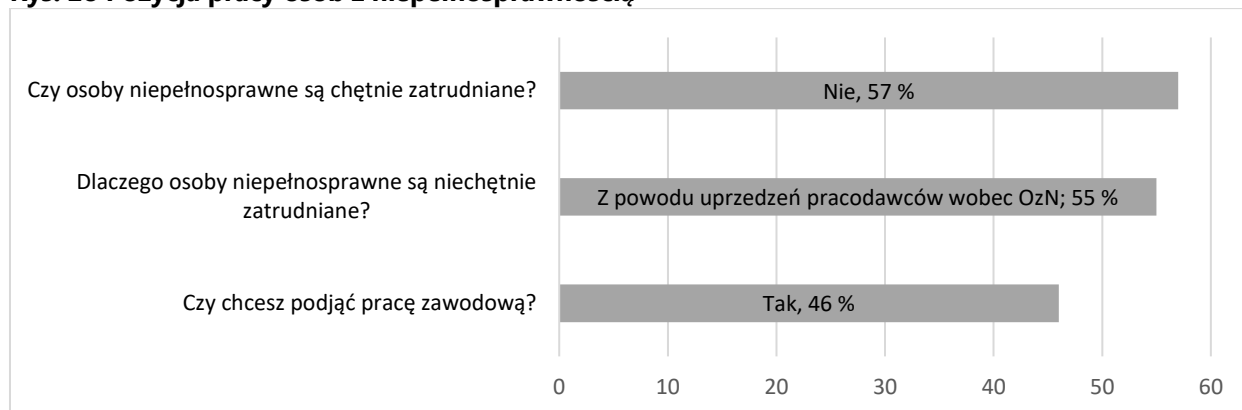
Rys. 27 Aktywność zawodowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik numer 1, str. 25-26.

Oceniając pozycję osób z niepełnosprawnością na rynku pracy, badani zwrócili uwagę na niechęć pracodawców do ich zatrudniania (57% badanych). Za główną przyczynę tej niechęci uznali uprzedzenia pracodawców wobec osób z niepełnosprawnością. Blisko połowa respondentów chciałaby podjąć pracę zawodową (46% badanych).

Rys. 28 Pozycja pracy osób z niepełnosprawnością

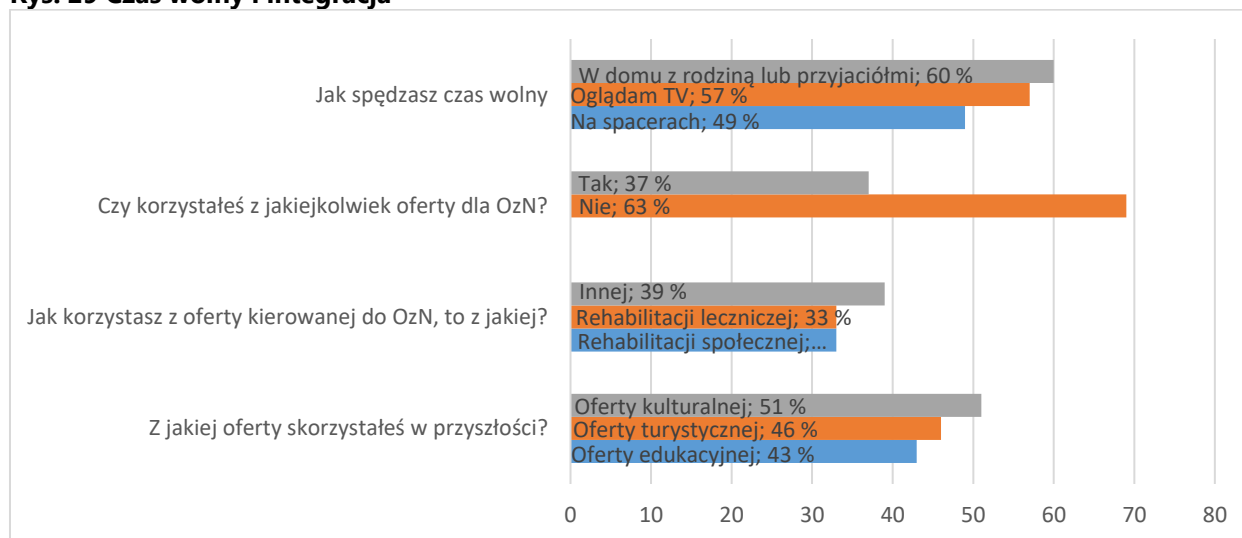

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik numer 1, str. 26-27.

7.5. Czas wolny i integracja

Osoby z niepełnosprawnością biorące udział w badaniu czas wolny spędzając głównie w domu z rodziną lub przyjaciółmi (60% badanych), oglądając telewizję (57% badanych) lub na spacerach (49% badanych). Znaczna część respondentów w latach 2018-2021 nie skorzystała z żadnej oferty skierowanej do osób z niepełnosprawnością (63 % badanych). Ofertą z której skorzystała pozostała część osób uczestniczących w badaniu (37 % badanych) była oferta której dokładnie nie chcieli określić (39 % badanych), rehabilitacja lecznicza (33% badanych) i rehabilitacja społeczna (31% badanych). Natomiast w przyszłości, respondenci najchętniej skorzystaliby z oferty kulturalnej (51 % badanych), oferty turystycznej (46 % badanych) oraz oferty edukacyjnej (43 % badanych).

Rys. 29 Czas wolny i integracja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Załącznik numer 1, str. 28-29.

III. ANALIZA SWOT SYSTEMU WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ ORAZ ICH SYTUACJI W KOSZALINIE

1. Informacje wstępne

Analiza SWOT to jeden z etapów tworzenia programu, w której zawarte są informacje o silnych i słabych stronach organizacji, szansach i zagrożeniach znajdujących się w otoczeniu. Metoda znalazła zastosowanie w procesie planowania która znajduje zastosowanie w rozwiązywania problemów społecznych na poziomie lokalnym.

Poniższa analiza, która jest częścią „Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością na lata 2023-2027” przedstawia mocne i słabe strony koszalińskiego systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz szanse i zagrożenia, które może stwarzać bliższe i dalsze otoczenie. Może to wpłynąć na czynniki wspierające lub blokujące realizację Programu. Analiza SWOT została sporządzona na podstawie wyników badań kwestionariuszowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Koszalina z niepełnosprawnością (Załącznik nr 1) oraz spotkań Zespołu ds. opracowania „Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością na lata 2023-2027”.

2. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
ROZWIĄZANIA PRAWNO-INSTYTUCJONALNE	
1) „mapa drogowa” skoordynowanych działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w postaci Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością”, 2) realizacja programów na rzecz mieszkańców, 3) narzędzia ewaluacyjne stopnia realizacji Programu w postaci corocznych Informacji, 4) dostępność instytucji orzecznich w Mieście oraz Miejskiej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, 5) działalność Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych, 6) środowiskowe wsparcie osób z niepełnosprawnością, 7) prowadzenie programu Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością.	1) brak aktualnych danych statystycznych precyzyjnie określających faktyczną liczbę osób z niepełnosprawnością, 2) brak opieki wytchnieniowej, 3) brak placówki wsparcia dziennego i całodobowego dla osób chorujących z powodu otępienia i Alzheimer’a, 4) brak placówki wsparcia pobytu czasowego dla osób z niepełnosprawnością, 5) brak przepływu informacji pomiędzy instytucjami dotyczących potrzeb osób z niepełnosprawnością,
PRZESTRZEŃ PUBLICZNA	
1) postępujący proces likwidacji barier architektonicznych, 2) rosnąca liczba miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnością, 3) prawidłowe dostosowanie taboru MZK do potrzeb osób z niepełnosprawnością,	1) zbyt mała ilość budynków/mieszkań przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością, 2) brak jednolitej sygnalizacji dźwiękowej na skrzyżowaniach świetlnych, 3) brak tzw. „pól uwagi” przy starszych przystankach MZK,

4) systematyczne dostosowywanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	4) bariery architektoniczne utrudniające poruszanie się osobom z niepełnosprawnością w przestrzeni publicznej, 5) ograniczony dostęp do transportu indywidualnego dla osób dorosłych z niepełnosprawnością.
GOSPODARKA	
1) refundacja/dofinansowanie kosztów tworzenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością, 2) bezrobocie na niskim poziomie wśród osób z niepełnosprawnością, 3) wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością poprzez zatrudnienie subsydiowane oraz inne formy aktywizacji.	1) funkcjonowanie wśród pracodawców stereotypu pracownika z niepełnosprawnością jako mniej wydajnego i problemowego", 2) niedostateczna świadomości pracodawców o możliwościach uzyskiwania refundacji/ dofinansowania w związku z zatrudnianiem osób z niepełnosprawnością, 3) niedostosowanie kwalifikacji osób z niepełnosprawnością do oczekiwań pracodawców, 4) niedostosowanie wymagań i oczekiwań pracodawców do osób z niepełnosprawnością.
SPOŁECZEŃSTWO	
1) działalność Koszalińskiej Biblioteki Publicznej w zakresie inkluzji osób wykluczonych społecznie, 2) ogólnokrajowe i lokalne kampanie społeczne oraz imprezy integracyjne zmieniające mentalność społeczeństwa w stosunku do osób z niepełnosprawnością, 3) bogata oferta miejskich instytucji kultury skierowana do osób z niepełnosprawnością, 4) liczna sieć klubów osiedlowych stanowiących bazę integracji osób z niepełnosprawnością ze społecznością lokalną, 5) działalność Uniwersytetów Trzeciego Wieku, 6) zapewnienie uczniom z niepełnosprawnością bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły lub zwrot kosztów przejazdu ucznia oraz jego, opiekuna do szkoły lub ośrodka, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice, 7) reprezentacja poszczególnych kategorii niepełnosprawności przez organizacje pozarządowe, 8) bogata oferta organizacji pozarządowych dla osób z niepełnosprawnością. 9) wzrost dostępności edukacji wspomagającej/ włączającej 10) rozwój usług społecznych 11) funkcjonowanie Środowiskowego Pomorskiego Centrum Zdrowia Psychicznego dla dorosłych oraz Ośrodka Środowiskowej	1) niewystarczający poziom świadomości opiekunów dzieci z niepełnosprawnością o znaczeniu wykształcenia, 2) ograniczona możliwość uzyskania wsparcia dla osób z chorobami neurologicznymi, 3) brak koordynacji działań wolontariackich, 4) brak specjalistów z zakresu psychiatrii dziecięcej z uprawnieniami do diagnostyki dzieci, 5) niedostateczna liczba specjalistycznych placówek oświatowych 6) zbyt mało kanałów informacji na temat oferty spędzania wolnego czasu dla osób z niepełnosprawnością, 7) rosnąca liczba dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego 8) niedostosowana w pełni baza placówek oświatowych 9) niewystarczające zainteresowanie społeczności lokalnej inicjatywami integrującymi osoby pełnosprawne i z niepełnosprawnością.

Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży 12) funkcjonowanie Akademickiego Centrum Wsparcia Psychicznego.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
ROZWIĄZANIA PRAWNO-INSTYTUCJONALNE	
1) przepisy prawa wspomagające rozwój wolontariatu wśród młodzieży szkolnej, 2) działalność dziennych ośrodków wsparcia i całodobowej opieki w domach pobytu, 3) zwiększająca się ilość miejsc w mieszkaniach chronionych i wspomaganych.	1) często zmieniające się, nieprecyzyjne przepisy prawa regulujące status i sytuację osób z niepełnosprawnością, w tym dzieci z niepełnosprawnością uczących się, 2) dublujące się procedury orzecznicze.
PRZESTRZEŃ PUBLICZNA	
1) środki unijne umożliwiające dostosowywanie obiektów i przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, 2) rosnąca świadomość istnienia odrębnych potrzeb osób z niepełnosprawnością przy projektowaniu / zagospodarowywaniu przestrzeni publicznej.	1) trudności u wyłonionych wykonawców inwestycji miejskich (nieterminowe wykonywanie prac budowlanych, upadłość), 2) ograniczone środki finansowe na inwestycje.
GOSPODARKA	
1) wzrost gospodarczy i spadające bezrobocie, 2) możliwości pozyskania środków na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnością.	1) niedostateczna wysokość środków publicznych przekazywanych podmiotom działającym na rzecz osób z niepełnosprawnością, 2) niska aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnością.
SPOŁECZEŃSTWO	
1) systematyczny spadek liczby osób z niepełnosprawnością z najniższym wykształceniem, 2) spadek bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością, 3) ogólnokrajowe i lokalne kampanie społeczne oraz imprezy integracyjne zmieniające mentalność społeczeństwa do osób z niepełnosprawnością.	1) niska aktywność społeczna mieszkańców Koszalina, w tym osób z niepełnosprawnością, 2) niska świadomość społeczna nt. problemu niepełnosprawności, 3) starzenie się populacji mieszkańców Koszalina, 4) rosnąca liczba osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 5) niski poziom wykształcenia osób z niepełnosprawnością.

IV. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Przy opracowaniu programu na lata 2023-2027 przyjęto następujące założenia:

1. Osoby z niepełnosprawnością mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania, na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli.
2. Osoby z niepełnosprawnością mają prawo do uzyskania niezbędnych środków umożliwiających ich wyrównywanie szans w korzystaniu z przysługujących praw oraz wypełnianiu obowiązków.
3. Wszystkie działania na rzecz osób z niepełnosprawnością powinny być podejmowane z poszanowaniem praw jednostki do dokonywania samodzielných wyborów życiowych.
4. W odniesieniu do wielu zapisów programu środki oraz kompetencje samorządowej administracji Miasta są niewystarczające, w skutek tego potrzebne jest partnerstwo strategiczne między równymi podmiotami. Musi ono obejmować administrację państwową i samorządową, środowiska naukowe, kręgi biznesowe oraz organizacje pozarządowe. Partnerstwo powinno polegać na współpracy przy realizacji zadań programu oraz całłościowych przedsięwzięć w równych sferach aktywności miasta Koszalina.
5. Program ma charakter otwarty na wprowadzenie zmian oraz uzupełnienia o nowe propozycje rozwiązań. Zadania wymienione w programie nie stanowią katalogu zamkniętego.
6. Program stanowi podstawę do powstawania projektów, mających na celu realizację ujętych w nim zadań oraz pozyskiwania środków zewnętrznych przez samorząd terytorialny, instytucje miejskie, pracodawców i organizacje pozarządowe.

1. Cel strategiczny

Projektowanie i realizacja działań na rzecz inkluzji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością.

Zakłada się, że osiągnięcie celu strategicznego będzie możliwe poprzez realizację następujących celów:

2. Cele operacyjne

1) rehabilitacja społeczna i przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnością

Cele szczegółowe:

- 1.1 Zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom/opiekunom prawnym do informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach,
- 1.2 Likwidacja barier,
- 1.3 Integracja środowiska lokalnego oraz pobudzanie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością,
- 1.4 zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa osobom z niepełnosprawnością,
- 1.5 Stworzenie osobom z niepełnosprawnością warunków do codziennego funkcjonowania i uczestnictwa w życiu społecznym,
- 1.6 zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnością.

2) rehabilitacja zawodowa i przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnością

Cele szczegółowe:

- 2.1 Umożliwienie osobom z niepełnosprawnością dokonywania wyboru kierunku rozwoju zawodowego, zgodnego z ich wiedzą, możliwościami i zainteresowaniami.
- 2.2 Tworzenie możliwości optymalnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością na rynku pracy.
- 2.3 Pobudzanie aktywności pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością.
- 2.4 Wspieranie pracodawców w tworzeniu stanowisk pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością.

3. Obszar działania

- 1) **geograficzne:** Gmina Miasto Koszalin,
- 2) **społeczne:** osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny,
- 3) **zadaniowo:** wszystkie dziedziny życia społecznego i zawodowego.

4. Odbiorcy

Bezpośrednimi odbiorcami Programu będą osoby z niepełnosprawnością, w tym:

- intelektualnie,
- psychicznie,
- z zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu,
- wzrokowo,
- ruchowo,
- chorujące na epilepsję,
- z powodu chorób oddechowych i krążenia,
- z powodu chorób układu pokarmowego,
- z powodu układu moczowo-płciowego,
- neurologicznie,
- z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi,
- z innym schorzeniem, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.

Pośrednimi odbiorcami będą instytucje i podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz społeczność lokalna.

5. Czas trwania

- 1) Termin rozpoczęcia - 2023 rok,
- 2) Termin zakończenia – 2027 rok.

V. REALIZACJA PROGRAMU

1. Zestawienie działań i wskaźników

Tabela 7. Cel strategiczny, cele operacyjne, działania i wskaźniki realizacji.

Cel strategiczny: Projektowanie i realizacja działań na rzecz inkluzji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością		
Cel operacyjny 1.: Rehabilitacja społeczna i przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością		
Cel szczegółowy 1.1.: Zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom/opiekunom prawnym do informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach		
Działania planowane do realizacji	Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
1.1.1. Opracowanie wydawnictw dotyczących osób z niepełnosprawnością.	– liczba wydawnictw	–
1.1.2. Publikacja broszur z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością.	– liczba wydanych tytułów – liczba wydanych broszur	–
1.1.3. Kontynuacja dostosowania stron www Miasta i jednostek podległych do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.	– liczba dostosowanych stron WWW	–
1.1.4. Dostosowanie budynku i usług miasta oraz jednostek podległych do potrzeb osób ze wszystkimi rodzajami niepełnosprawności	– ilość usług zrealizowanych z pomocą tłumacza języka migowego – liczba zastosowanych rozwiązań (architektonicznych / technicznych / informacyjnych / komunikacyjnych / innych)	–
1.1.5. Szkolenia pracowników Urzędu Miasta Koszalina, jednostek organizacyjnych i przedstawicieli organizacji pozarządowych	– liczba przeszkolonych osób	–

podnoszących wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji z osobami z niepełnosprawnością		
1.1.6. Kontynuacja i realizacja nowych projektów / programów z zakresu profilaktyki zdrowia, rehabilitacji społecznej, sportu, kultury i rekreacji na rzecz osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz na rzecz całej społeczności.	– liczba programów	–
Cel szczegółowy 1.2. : Likwidacja barier		
Działania planowane do realizacji	Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
1.2.1. Inwentaryzacja dostępności: obiektów użyteczności publicznej, komunikacji miejskiej i innych – pod kątem występujących barier i ich dostosowania. Powołanie w tym zakresie zespołu roboczego do zbadania, przeprowadzenia i analizy stanu zastanego.	– liczba: a) obiektów b) parkingów / przystanków / autobusów c) innych	–
1.2.2. Konsultowanie planów, projektów i innych działań w obszarze przestrzeni, infrastruktury i transportu ze środowiskiem osób z niepełnosprawnością, powoływanie doraźnych zespołów konsultacyjnych.	– liczba instytucji / innych zgłaszających potrzebę konsultacji	–
1.2.3. Likwidacja barier w budynkach i lokalach mieszkalnych, użyteczności publicznej, w jednostkach organizacyjnych, spółkach komunalnych, instytucjach kultury oraz innych jednostkach pomocniczych.	Liczba zniwelowanych barier: a) architektonicznych, b) technicznych, c) w komunikowaniu się, d) komunikacyjnych, e) innych.	–
1.2.4. Realizacja konkursów na przyjazną przestrzeń miejską/działania na rzecz osób z niepełnosprawnością.	– ilość edycji	–
1.2.5. Zwiększanie ilości „mieszkań bez barier” dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	– liczba remontowanych / dostosowywanych i nowo wybudowanych mieszkań	–

	przekazanych osobom z niepełnosprawnością	
1.2.6. Ujednolicenie i wydłużenie czasu sygnalizacji dźwiękowej na przejściach, skrzyżowaniach świetlnych w mieście.	– liczba dostosowanych dźwiękowo przejść / skrzyżowań	–
1.2.7. Dostosowanie infrastruktury drogowej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym dla osób niewidomych i słabowidzących oraz poruszających się na wózkach inwalidzkich.	– liczba dostosowanych miejsc	–
1.2.8. Dokonywanie bieżących napraw i remontów w przestrzeni publicznej: likwidacja nierównych chodników, niwelacja krawężników, zwiększanie ilości ławek.	– liczba wykonanych napraw i remontów – liczba nowo zamontowanych ławek	–
1.2.9. Zakup pojazdów lub ich dostosowanie do przewozu uczniów z niepełnosprawnością, zlecanie zadania przewoźnikowi zewnętrznemu.	– liczba zakupionych / dostosowanych pojazdów – liczba przejechanych kilometrów – liczba przewożonych uczniów	–
1.2.10. Organizacja przewozu dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w Koszalinie i poza Koszalin w ramach ustawy o oświacie	– liczba przewoźników, w tym ilość samochodów wykonujących transport – liczba przewożonych osób	–
1.2.11. Zakup w pełni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością autobusów komunikacji miejskiej.	– liczba zakupionych autobusów	–
1.2.12. Szkolenie kierowców komunikacji miejskiej z zakresu potrzeb i pomocy osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności.	– liczba szkoleń – liczba osób, które skorzystały ze szkoleń	–
Cel szczegółowy 1.3.: Integracja środowiska lokalnego oraz pobudzanie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością		

Działania planowane do realizacji	Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
1.3.1. Cykliczne spotkania pracowników instytucji miejskich i innych oraz organizacji działających w obszarze niepełnosprawności.	– liczba spotkań	–
1.3.2. Prowadzenie działań skierowanych na integrację osób z niepełnosprawnością z mieszkańcami.	– liczba działań	–
1.3.3. Tworzenie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnością we współpracy z lokalnymi mediami.	– liczba zdarzeń nagłośnionych w mediach	–
1.3.4. Dofinansowanie ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością na rzecz osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej.	– liczba podmiotów korzystających ze wsparcia	–
1.3.5. Działanie roweru dla osób z niepełnosprawnością oraz innych innowacyjnych form komunikacyjnych.	– liczba osób korzystających – liczba wypożyczeń roweru	–
Cel szczegółowy 1.4.: Zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa osobom z niepełnosprawnością		
Działania planowane do realizacji	Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
1.4.1. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przyczyn niepełnosprawności oraz na rzecz zdrowego stylu życia (np. kampanie informacyjne, profilaktyczne, inne).	– liczba przeprowadzonych działań	–
1.4.2. Realizacja działań kształtujących pozytywny stosunek do osób z niepełnosprawnością.	– liczba podjętych działań	–
1.4.3. Upowszechnianie wolontariatu.	– liczba podpisanych porozumień wolontariackich	–

1.4.4. Kontynuowanie tworzenia i wspieranie funkcjonowania mieszkań chronionych, wspomaganych i treningowych i innych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.	– liczba nowo powstałych mieszkań	–
1.4.5. Tworzenie i wspierania nowych form pomocy, w tym instytucjonalnej na rzecz osób z niepełnosprawnością.	– liczba utworzonych podmiotów	–
Cel szczegółowy 1.5.: Zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnością		
Działania planowane do realizacji	Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
1.5.1. Dofinansowanie zaopatrzenia osób z niepełnosprawnością w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.	– Liczba podpisanych umów	–
1.5.2. Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością.	– liczba podpisanych umów	–
1.5.3. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych oraz podejmowanie działań nakierowanych na zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych.	– liczba podpisanych umów	–
1.5.4. Realizacja przez miasto i jednostki podległe oraz organizacje pozarządowe programów celowych PFRON i innych, skierowanych do środowiska osób z niepełnosprawnością.	– liczba podpisanych umów	–
Cel szczegółowy 1.6.: Zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnością		
Działania planowane do realizacji	Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
1.6.1. Wzmocnienie działań asystenta w codziennym funkcjonowaniu osoby z niepełnosprawnością.	– liczba asystentów osób z niepełnosprawnością – liczba osób korzystających ze wsparcia	–

1.6.2. Wzmocnienie działań opiekuna wytchnieniowego w codziennym funkcjonowaniu osoby z niepełnosprawnością w warunkach domowych	– liczba opiekunów osób z niepełnosprawnością – liczba osób korzystających ze wsparcia	–
1.6.2. Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	– liczba osób korzystających ze wsparcia	–
1.6.3. Poszerzanie oferty funkcjonujących placówek wsparcia dziennego i całodobowego dla osób chorujących z powodu otępienia i choroby Alzheimera	– ilość utworzonych placówek	–
1.6.4. Otworzenie i funkcjonowanie placówki wsparcia pobytu czasowego dla osób z niepełnosprawnością.	– liczba placówek – liczba osób korzystających z takiego rodzaju wsparcia	–
1.6.5. Zwiększenie miejsc w zakładzie opiekuńczo – leczniczym.	– liczba osób objętych opieką	–
1.6.6. Korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością ze wsparcia całodobowego w domach pomocy społecznej.	– Ilość osób umieszczonych w domach pomocy społecznej w Koszalinie oraz poza miastem	–
Cel operacyjny 2.: Rehabilitacja zawodowa i przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnością		
Cel szczegółowy 2.1.: Umożliwienie osobom z niepełnosprawnością dokonywania wyboru kierunku rozwoju zawodowego, zgodnego z ich wiedzą, możliwościami i zainteresowaniami		
Działania planowane do realizacji	– Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
2.1.1. Współpraca szkół z pracodawcami i szkołami wyższymi, w celu dokonania wyboru	– liczba współpracujących szkół – liczba przeprowadzonych lekcji/pogadaniek itp.	–

kierunku dalszej nauki dostosowanej do zainteresowań i predyspozycji fizycznych i intelektualnych osób z niepełnosprawnością do nauki zawodu.		
2.1.2. Realizacja zadań oświatowych i rozszerzanie szkolnictwa oraz dostosowania zgodnie z ustawą o dostępności	– liczba jednostek oświatowych kształcących uczniów/studentów, w tym z niepełnosprawnością – liczba uczniów/studentów uczących się, w tym z niepełnosprawnością – liczba jednostek oświatowych dostosowanych zgodnie z ustawą o dostępności	–
2.1.3. Doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne, sprzęt i urządzenia poprawiające codzienne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością oraz usprawniające proces dydaktyczny uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	– liczba doposażonych placówek oświatowych	–
2.1.4. Prowadzenie edukacji włączającej	– Liczba dzieci korzystająca z edukacji włączającej	–
2.1.5. Prowadzenie usług poradnictwa zawodowego na rzecz osób z niepełnosprawnością	– Liczba osób objętych wsparciem	
Cel szczegółowy 2.2.: Tworzenie możliwości optymalnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością na rynku pracy		
Działania planowane do realizacji	– Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
2.2.1. Dostosowywanie kierunków szkolnictwa zawodowego, średniego i wyższego do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz rozwijanie nowych form przygotowania zawodowego.	– Liczba nowo powstałych kierunków nauki/szkoleń/praktyk	–

2.2.2. Prowadzenie działalności w kierunku dofinansowanie zatrudnienia i szkolenia asystenta wspierającego pracownika z niepełnosprawnością w miejscu pracy.	– liczba pracodawców korzystających z usług asystentów – liczba osób korzystających z usługi asystenta	–
2.2.3. Prowadzenie pośrednictwa pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością.	– liczba nawiązanych kontaktów – Liczba osób dla których opracowano Indywidualny Plan Działania (IPD)	–
2.2.4. Wspieranie przedsiębiorczości wśród osób z niepełnosprawnością.	– liczba osób, którym udzielono środków na podjęcie działalności gospodarczej	
2.2.5. Wspieranie osób z niepełnosprawnością w podejmowaniu aktywizacji zawodowej.	– liczba zaktywizowanych osób – liczba osób którym udzielono wsparcia towarzyszącego	–
2.2.6. Realizacja projektów na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością	– liczba osób objętych wsparciem – liczba realizowanych projektów	–
Cel szczegółowy 2.3.: Pobudzanie aktywności pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością		
Działania planowane do realizacji	– Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
2.3.1. Prowadzenie działań, mających na celu zmianę postaw pracodawców wobec zatrudniania osób z niepełnosprawnością.	– ilość podjętych działań	–
2.3.2. Współpraca PUP z pracodawcami	– liczba pozyskanych ofert zatrudnienia przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością	–

Cel strategiczny 2.4.: Wsparanie pracodawców w tworzeniu stanowisk pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością		
Działania planowane do realizacji	– Wskaźniki	Trend (wzrost/constans/spadek)
2.4.1. Kontynuacja tworzenia przez miasto lokalnej bazy pracodawców, tym ze szczególnym uwzględnieniem zatrudniających / chcących zatrudniać osoby z niepełnosprawnością.	– liczba zakładów pracy zatrudniających osoby z niepełnosprawnością	–
2.4.2. Kontynuacja i tworzenie nowych form wsparcia na rzecz lokalnych przedsiębiorców zatrudniających osoby z niepełnosprawnością.	– liczba pracodawców korzystających ze zwolnień w podatkach lokalnych, w tym zatrudniających osoby z niepełnosprawnością	–
2.4.3. Wsparanie tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	– liczba utworzonych stanowisk pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – liczba osób skierowanych na stanowiska utworzone w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – liczba osób w ramach zatrudnienia subsydiowanego	–
2.4.4. Działalność Zakładu Aktywności Zawodowej	– liczba działań – liczba zatrudnionych pracowników	–

2. Planowani realizatorzy

Zakłada się, że realizatorami Programu będą m.in.:

- Urząd Miejski w Koszalinie,
- Jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Koszalinie, w tym m.in. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zarząd Budynków Mieszkalnych, Zarząd Dróg i Transportu, Miejski Zakład Komunikacji, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Dom Pomocy Społecznej „Zielony Taras”, Pałac Młodzieży, Centrum Kultury 105, Koszalińska Biblioteka Publiczna, Bałtycki Teatr Dramatyczny im. Juliusza Słowackiego, Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki, Zarząd Obiektów Sportowych,
- Przedszkola i szkoły,
- Organizacje pozarządowe,
- Podmioty ekonomii społecznej,
- Pracodawcy,
- Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie,
- Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie Oddział w Koszalinie,
- uczelnie wyższe,
- Spółdzielnie mieszkaniowe,
- Rodziny i znajomi osób z niepełnosprawnością,
- Osoby fizyczne i prawne,
- Wolontariusze,
- Media.

Lista partnerów programu jest otwarta.

3. Finansowanie

Zakres realizacji działań zawartych w Programie uzależniony będzie od wielkości środków finansowych przewidzianych na dany rok kalendarzowy w Budżecie Miasta Koszalina oraz zaplanowanych środków w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Koszalina i środków będących w dyspozycji poszczególnych partnerów programu, m. in. jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Koszalinie, jednostek miejskich, organizacji pozarządowych, pracodawców oraz innych podmiotów prowadzących działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w Koszalinie. Podstawowymi źródłami finansowania Programu będą środki:

- 1) budżetu państwa,
- 2) budżetu miasta Koszalina,
- 3) otrzymane algorytmem lub pozyskane w ramach programów celowych środki PFRON,
- 4) Funduszu Pracy,
- 5) inne pozyskane środki zewnętrzne,
- 6) środki osób fizycznych i prawnych.

4. Monitoring i ewaluacja realizacji

Za monitoring i ewaluację realizacji zadań określonych w niniejszym dokumencie będzie odpowiadał zespół ds. monitoringu i ewaluacji „Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością na lata 2023-2027”. Zespół zostanie powołany zarządzeniem

Prezydenta Miasta Koszalina i funkcjonować będzie we współpracy z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych. Monitoring będzie stałym procesem obserwacji zmian jakościowych i ilościowych, który będzie zapewniał informację na temat osiąganych rezultatów i skuteczności działań podejmowanych. Corocznie zostanie przygotowane sprawozdanie. Pełna treść sprawozdania będzie stanowiła treść do Raportu o stanie Miasta. Sprawozdanie będzie zawierać liczbowe wskaźniki realizacji konkretnych zadań oraz opis przedsięwzięć.

Monitorowanie obejmować będzie systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących stanu realizacji poszczególnych zadań, a także prowadzenie analiz porównawczych i tematycznych.

Ewaluacja polegać będzie na:

- 1) ocenie osiągniętych rezultatów działań oraz określeniu stopnia wykonania zakładanych zadań,
- 2) ocenie rozbieżności pomiędzy przyjętymi do realizacji zadaniami, a osiągniętymi rezultatami,
- 3) analizie przyczyn rozbieżności oraz identyfikacji obszarów wymagających podjęcia działań interwencyjnych,
- 4) planowaniu zmian w zakresie modyfikacji celów działania i zadań do realizacji, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Po zakończeniu realizacji działań określonych w prezentowanym Programie sporządzony zostanie raport końcowy. Zostanie w nim dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz wskazane te formy działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych oraz te, które powinny ulec modyfikacji. W perspektywie długoplanowej monitoring umożliwi obserwację i analizę adekwatności stosowanych metod zmierzających do osiągnięcia celu strategicznego oraz ewentualnych zmian strukturalnych w zakresie polityki społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością i przestrzegania ich praw w społeczności lokalnej mieszkańców Koszalina.

VI.ZAKOŃCZENIE

Program określa działania miasta Koszalina na rzecz osób z niepełnosprawnością do realizacji w latach 2023-2027, które pozwolą na zapewnienie pomocy dostosowanej do rzeczywistych potrzeb, wynikających z niepełnosprawności, dostosowanej do ich potrzeb. W celu prawidłowej realizacji Programu niezbędna jest współpraca wszystkich partnerów wymienionych na stronie 5 programu. Przyjęte cele stanowią podstawę do działalności wielu zaangażowanych podmiotów. Wykonanie jak największej ilości zadań zależy od stworzenia lokalnej sieci powiązań. Realizacja celów jest możliwa przy udziale środków pozyskanych z różnych źródeł.

Do pełnej realizacji Programu niezbędna jest promocja i rozpowszechnianie informacji na jego temat wśród adresatów i realizatorów. Informacje na temat Programu udostępnione zostaną na stronie internetowej miasta Koszalina, jego jednostek organizacyjnych oraz przez lokalne media i organizacje pozarządowe działające w szczególności podejmujące działania na rzecz osób z niepełnosprawnością.

VII.ZAKOŃCZENIE

Załącznik 1. Raport z badań pierwotnych dotyczących sytuacji osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie

Miejski program wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami na lata 2023-2027

RAPORT Z SONDAŻU

Wykonawca: Urząd Miejski w Koszalinie

Termin realizacji badania: październik- grudzień 2022r.

Autorzy raportu:

- prof. dr hab. Teresa Żółkowska
- dr hab. Janina Świrko prof. PK
- dr Artur Stachura
- dr Tomasz Parafiniuk
- inż. Anna Stępień

KOSZALIN 2023

Spis treści

Wprowadzenie.....	55
Rozdział 1. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie.....	56
1.1. Opis badania.....	56
1.2. Charakterystyka badanej grupy	57
1.3. Ocena sytuacji osób z niepełnosprawnościami w poszczególnych obszarach	57
1.3.1. Dom i zdrowie	57
<i>Ogólna sytuacja osób badanych.....</i>	<i>57</i>
<i>Potrzeby deklarowane przez osoby badane.....</i>	<i>58</i>
<i>Ocena i wykorzystanie instrumentów wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami</i>	<i>58</i>
1.3.2. Przestrzeń i komunikacja publiczna	58
<i>Ogólna sytuacja osób badanych.....</i>	<i>58</i>
<i>Potrzeby deklarowane przez osoby badane.....</i>	<i>59</i>
<i>Ocena i wykorzystanie instrumentów wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami</i>	<i>59</i>
1.3.3. Poszukiwanie pracy / praca	59
<i>Ogólna sytuacja osób badanych.....</i>	<i>59</i>
<i>Potrzeby deklarowane przez osoby badane.....</i>	<i>60</i>
<i>Ocena i wykorzystanie instrumentów wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami</i>	<i>60</i>
1.3.4. Czas wolny i integracja	60
<i>Ogólna sytuacja osób badanych.....</i>	<i>60</i>
<i>Potrzeby deklarowane przez osoby badane.....</i>	<i>60</i>
<i>Ocena i wykorzystanie instrumentów wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami</i>	<i>60</i>
1.4. Podsumowanie: zalecenia dotyczące strategii wsparcia.....	60
1.4.1. Zdrowie i warunki bytowe.....	60
1.4.2. Przestrzeń i komunikacja.....	61
1.4.3. Praca, poszukiwanie pracy	61
1.4.4. Czas wolny, integracja społeczna	62
1.5. Odpowiedzi na pytania ankietowe.....	63
1.5.1. Informacje ogólne o respondencie.....	63
1.5.2. Rozkłady odpowiedzi na pytania kwestionariusza	66
<i>Dom i zdrowie.....</i>	<i>66</i>
<i>Przestrzeń i komunikacja publiczna</i>	<i>70</i>
<i>Poszukiwanie pracy / praca</i>	<i>73</i>
<i>Czas wolny, integracja</i>	<i>76</i>
1.5.3. Związki pomiędzy własnościami respondenta a odpowiedziami na pytania	78
<i>Odpowiedzi powiązane z płcią respondenta.....</i>	<i>78</i>

<i>Odpowiedzi powiązane z wiekiem respondenta.....</i>	<i>82</i>
<i>Odpowiedzi powiązane z orzeczoną stopniem niepełnosprawności respondenta.....</i>	<i>86</i>
<i>Odpowiedzi powiązane z sytuacją materialną respondenta.....</i>	<i>92</i>
Rozdział 2. Rynek pracy dla osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie.....	94
2.1. Charakterystyka badanych podmiotów	94
2.2. Kryteria zatrudniania osób z niepełnosprawnościami	95
2.3. Zatrudnienie osób z niepełnosprawnością.....	95
2.4. Ocena funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami przez pracodawców	96
2.5. Perspektywy rozwoju rynku pracy	97
2.6. Uwagi metodologiczne.....	97
Rekomendacje	99
Aneks.....	100
Ankieta dotycząca osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie.....	100
Ankieta dotycząca zatrudnienia oraz sytuacji na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie.....	112
Spis tabel	117

Wprowadzenie

U podłoża działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami leży założenie, że wskazni ludzie powinni mieć dostęp i korzystać z takiego samego systemu edukacji, pracy, administracji, usług socjalnych, kultury i czasu wolnego jak inni obywatele, lecz w tym systemie powinny znaleźć wsparcie, które umożliwi im godne uczestnictwo w życiu społecznym mimo ich szczególnych potrzeb.

W przeszłości polityka wobec osób z niepełnosprawnościami polegała na społecznej kompensacji poprzez działania charytatywne, oddzielne świadczenia oraz rozwój specjalnych usług opiekuńczych. Mimo wielu korzyści, jakie ze sobą niosło to podejście wielką jego wadą było to, że w rzeczywistości blokowało integrację społeczną osób z niepełnosprawnościami. W chwili obecnej obserwujemy ewolucję rozumienia pojęcia, od stwierdzeń, że niepełnosprawność jest wadą, zaburzeniem, które uniemożliwiają bądź utrudniają funkcjonowanie ludzi, osiąganie przez nich odpowiedniej jakości życia, do zrozumienia, że osoby z niepełnosprawnościami napotykają na różnorodne bariery ekonomiczne i społeczne, które utrudniają im zapewnienie sobie odpowiedniej jakości życia w wyniku samodzielnych wysiłków.

Przyjęte w niniejszym *Raporcie* rozumienie niepełnosprawności oparte jest na biopsychospołecznym modelu, który stanowi istotę *Międzynarodowej Klasyfikacji Zdrowia, Funkcjonowania i Niepełnosprawności* zwanej w skrócie ICF (*International Classification of Functioning, Disability and Health, 2001*)⁴ uznanej przez *Światowe Zgromadzenie na rzecz Zdrowia WHO (World Health Assembly)* w 2001 roku.

Pojęcie *niepełnosprawność (disability)* rozumiane jest tu jako wielowymiarowe zjawisko wynikające ze wzajemnych oddziaływań ludzi z ich fizycznym i społecznym otoczeniem. W definicji podkreśla się, że człowiek jest istotą biologiczną, że organizm człowieka ma określoną strukturę i spełnia określone funkcje. Człowiek jest też określoną osobą, działającą i wypełniającą określone zadania, jest członkiem społeczności, w której żyje i aktywnie uczestniczy (WHO, 2001).

Implementacja założeń przyjętych w ICF, zarówno do praktyki, jak i do polityki zdrowotnej oraz społecznej sprzyja wypracowaniu jednego, uniwersalnego, spójnego i ponadnarodowego sposobu myślenia, mówienia oraz oddziaływania na niepełnosprawność, który odpowiada też perspektywie osobistej osób z niepełnosprawnościami.

Nowe podejście do niepełnosprawności dostrzega się też w nowym strategicznym myśleniu o rozwiązywaniu problemów osób z niepełnosprawnościami na poziomie krajowym, regionalnym oraz w środowisku lokalnym. Zostało ono też wykorzystane w prezentowanym *Raporcie* - diagnozie potrzeb osób z niepełnosprawnościami, która zostanie wykorzystana w opracowywaniu *Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami na lata 2023-2027*.

⁴ *International Classification of Functioning, Disability and Health (2001). Geneva: World Health Organization.*

Rozdział 1. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie

1.1. Opis badania

Celem badania, na który została ukierunkowana prezentowana analiza wyników, jest:

- 1) określenie potrzeb deklarowanych przez osoby z niepełnosprawnościami,
- 2) wskazanie kierunków działań mogących te potrzeby zaspokoić.

Badaniem, które zostało przeprowadzone w okresie od października do grudnia 2022 roku objęto zbiorowość osób z niepełnosprawnościami zamieszkującą teren Koszalina.

Badanie zrealizowano techniką ankiety z pytaniami zamkniętymi oraz otwartymi, która była rozprowadzana w wersji papierowej oraz elektronicznej. Zastosowanie metody sondażu i techniki ankiety wskazuje, że już na etapie diagnozy wykorzystywany jest model partycypacyjny, który wymaga uruchomienia procesu, w którym społeczność lokalna jest nie tylko adresatem, ale i współkreatorem rozwiązań. Przyjęcie takiego modelu w budowaniu *Miejskiego programu wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami na lata 2023-2027* wzmacnia rozwój partnerskiej współpracy oraz daje szansę na lepszy dostęp do informacji.

Ponieważ dobór osób do badania był incydentalny, nie można określić reprezentatywności badanej grupy. Dlatego wyniki badania należy traktować jako orientacyjne, bez wyprowadzania wniosków na całą populację osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie. Starano się kompleksowo spojrzeć na sytuację osób z niepełnosprawnościami w czterech obszarach funkcjonowania:

- 1) dom i zdrowie,
- 2) przestrzeń i komunikacja publiczna,
- 3) poszukiwanie pracy / praca,
- 4) czas wolny i integracja.

Przyjęto następujące określenia niepełnosprawności:

- 1) prawną - dotyczącą prawnej podstawy kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami - osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- 2) biologiczną – wynikającą z subiektywnej deklaracji osoby, że ma ograniczoną zdolność wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku - osoby niepełnosprawne biologicznie tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności.

Uczestniczące w niniejszych badaniach osoby prawnie niepełnosprawne posiadały orzeczenie o lekkim, umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia).

W ramach tej zbiorowości zostały wydzielone grupy uwzględniające następujące rodzaje dysfunkcji: 01U-12C.

1.2. Charakterystyka badanej grupy

W badaniu wzięło udział 121 osób, w tym 63 kobiety i 58 mężczyzn (Tab. 2). W 35 przypadkach (29%) ankietę wypełniała inna osoba niż sam niepełnosprawny (Tab. 1). Najlicniejszą grupą wiekową były osoby powyżej 65 roku życia (31%), osób do 16 roku życia było 12 (Tab. 3). U większości badanych (64%) przyczyną niepełnosprawności jest choroba, 32% badanych jest niepełnosprawna od urodzenia, a tylko u 4% niepełnosprawność jest rezultatem wypadku (Tab. 4).

Najczęściej występującą kategorią niepełnosprawności jest upośledzenie narządu ruchu (05-R) - 30% badanych, druga w kolejności kategoria 10-N - choroby neurologiczne występuje dwakroć rzadziej, u 17% badanych (Tab. 6).

W badanej grupie dominują osoby z wykształceniem średnim - 35% oraz z wykształceniem podstawowym - 24% (Tab. 7). Połowa tej drugiej grupy nadal się uczy, pozostali to osoby dorosłe.

Głównymi źródłami dochodu badanych osób są: praca (18%), zasiłek pielęgnacyjny z CUS (17%), dodatek pielęgnacyjny z ZUS (15%) i renta socjalna (12%) (Tab. 9). Z 22 osób pracujących trzy pobierają także zasiłek pielęgnacyjny z CUS a jedna - dodatek pielęgnacyjny z ZUS.

Zdecydowana większość badanych (88%) nie korzystała z dofinansowania PFRON w latach 2018 - 2022 (Tab. 10).

Ocena własnej sytuacji materialnej badanych jest zróżnicowana: 31% twierdzi, że pieniędzy „nie wystarczy na najtańsze zakupy”, 45% - że „wystarczy tylko na najtańsze zakupy spożywcze i ubranie”, a 24% - że „pieniędzy wystarczy na wszystko” (Tab. 11).

1.3. Ocena sytuacji osób z niepełnosprawnościami w poszczególnych obszarach

1.3.1. Dom i zdrowie

Ogólna sytuacja osób badanych

Większość badanych (72%) mieszka w bloku (Tab. 12), w mieszkaniu o powierzchni 31-50 m² (Tab. 13). Liczba współmieszkańców nie przekracza zwykle czterech osób (Tab. 14). W czterech przypadkach w mieszkaniu poniżej 50 m² mieszka razem z osobą z niepełnosprawnością 5 lub więcej osób.

Osoby po 65 r.ż. mieszkają zazwyczaj w na niższych piętrach albo w bloku z windą i mają małe mieszkania (do 50 m²) (Tab. 70, Tab. 71). Osoby po 65 r.ż. mieszkają zwykle sami lub (rzadziej) z jedną osobą (Tab. 72).

Tylko 7% respondentów mieszka w mieszkaniu większym niż 90 m².

Kobiety zwykle mieszkają same albo z jedną tylko osobą. Mężczyźni - najczęściej z dwoma lub trzema osobami (Tab. 56). Osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym mieszkają częściej z jedną osobą (41%), podczas gdy osoby z niepełnosprawnością w stopniu lekkim i umiarkowanym częściej mieszkają same (Tab. 86).

Większość badanych (88%) porusza się po domu w pełni samodzielnie ew. z pomocą kul, balkonika itp. (Tab. 15). Tylko dwie osoby są leżące.

Wszyscy respondenci z orzeczeniami do 16 r.ż. poruszają się w pełni samodzielnie, choć połowa z nich deklaruje fakt korzystania z pomocy (Tab. 87, Tab. 88). Być może jest to rezultat niezbyt precyzyjnie zadanego pytania. Wszystkie osoby z tej grupy wychodzą codziennie z domu do szkoły lub innych placówek.

Respondenci oceniają swój stan zdrowia jako „średni” (36%) lub dobry (33%); 28% badanych określa go jako zły albo bardzo zły (Tab. 23).

Mężczyźni częściej określają swój stan zdrowia jako dobry. Samoocena zdrowia kobiet jest ogólnie niższa (Tab. 59).

Osoby starsze (po 65 r.ż.) gorzej oceniają swój stan zdrowia i często korzystają z publicznej służby zdrowia. Z usług prywatnych korzystają rzadziej, ale i tak częściej niż osoby młodsze (Tab. 75, Tab. 76).

Ze wzrostem stopnia niepełnosprawności idzie w parze zła samoocena swojego stanu zdrowia - tylko co piąta osoba w tym stopniu ocenia swój stan jako dobry (Tab. 91).

Potrzeby deklarowane przez osoby badane

Osoby nie korzystające z pomocy wstydzą się o nią zwracać lub nie wiedzą, gdzie zwrócić się o pomoc. To najczęściej podawane powody niekorzystania z pomocy (Tab. 18).

Ocena i wykorzystanie instrumentów wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami

Połowa badanych deklaruje przyjmowanie pomocy w tym zakresie od innych osób (Tab. 16), są to zwykle członkowie rodziny (42%) i znajomi (11%). Tylko 15% badanych korzysta z pomocy pracowników instytucji wsparcia i wynajętych opiekunów (Tab. 17). Większość badanych (91%) nigdy nie korzystała z pomocy asystenta osoby z niepełnosprawnością (Tab. 19).

Większość badanych (58%) często korzysta z usług publicznej służby zdrowia. Tylko 4 osoby nie deklarują tego. Połowa badanych (51%) nie korzysta z usług odpłatnych/prywatnych (Tab. 24, Tab. 25). Kobiety częściej niż mężczyźni korzystają z usług służby zdrowia, zarówno publicznej jak i prywatnej (Tab. 60, Tab. 61).

1.3.2. Przestrzeń i komunikacja publiczna

Ogólna sytuacja osób badanych

Połowa badanych nie dostrzega żadnych fizycznych barier utrudniających wychodzenie z domu. Najczęściej takimi barierami są schody (25%), nierówne, dziurawe chodniki (22%) i brak windy (19%) (Tab. 22). 23% badanych nigdy nie porusza się po mieście samodzielnie (Tab. 27).

Większość badanych (88%) regularnie wychodzi z domu - codziennie lub kilka razy w tygodniu (Tab. 20).

O ile większość kobiet wychodzi z domu codziennie, to więcej także (w stosunku do mężczyzn) wychodzi bardzo rzadko. Mężczyźni zdecydowanie częściej wychodzą na zakupy, częściej też wychodzą do pracy (Tab. 57).

Mężczyźni lepiej oceniają system parkingowy niż kobiety (Tab. 63). Kobiety częściej korzystają z komunikacji miejskiej (Tab. 64).

Większość osób z lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności porusza się w pełni samodzielnie lub z niewielką pomocą (Tab. 87). Wśród osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym taką samodzielność deklaruje tylko co drugi badany, a większość z nich korzysta także z regularnej pomocy innych osób. Niezależnie od stopnia niepełnosprawności, większość badanych (74%) wychodzi codziennie z domu (Tab. 89). Tylko 6% stwierdza, że nie wychodzi prawie wcale i są to osoby z niepełnosprawnością znaczną. W tej grupie prawie połowa deklaruje, że nigdy nie porusza się po mieście bez pomocy (Tab. 93). Osoby te najczęściej korzystają z udogodnień parkingowych (Tab. 94).

Potrzeby deklarowane przez osoby badane

Połowa badanych (53%) korzysta z sygnalizacji dźwiękowej na skrzyżowaniach (Tab. 30), w tym wszystkie (z wyjątkiem jednej) osoby z zaburzeniami wzroku (orzeczenie 04-O). Kobiety częściej niż mężczyźni korzystają z sygnalizacji dźwiękowej na przejściach dla pieszych (Tab. 62).

Z udogodnień parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami korzysta 25% respondentów, w tym połowa osób poruszających się własnym samochodem, ale tylko 1/5 tych, którzy są wożeni przez kogoś z rodziny.

Osoby po 65 r.ż. mają - w odróżnieniu od osób w wieku produkcyjnym - złą opinię o systemie miejsc parkingowych (Tab. 78). Jest to grupa często korzystająca z komunikacji miejskiej, choć co trzecia osoba w tym wieku nie korzysta z niej wcale (Tab. 79). Niezależnie od wieku widoczny w badanej grupie jest podział na osoby nie korzystające wcale z komunikacji miejskiej oraz - liczniejsze - osoby korzystające z niej często.

Połowa badanych często korzysta z komunikacji miejskiej; 17% nie korzysta w ogóle (Tab. 33). Duża część (44%) korzysta często z Internetu dla zdobycia informacji o MZK, ale równie liczna grupa - głównie osoby po 65 r.ż. - nie używa wcale tego źródła informacji (Tab. 34).

Informacja na przystankach jest oceniana dobrze przez 76% badanych, w tym przez co drugą osobę z orzeczeniem 04-O. Większość badanych (71%) uważa, że autobusy komunikacji miejskiej w Koszalinie są odpowiednio przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami (Tab. 36).

87% respondentów chciałoby głosowych komunikatów na przystankach autobusowych (Tab. 37), a więc nie tylko osoby z zaburzeniami mowy i słuchu, których w badanej grupie było tylko 7%.

Zdecydowana większość (3/4) osób po 65 r.ż. korzysta sygnalizacji dźwiękowej na przejściach (Tab. 77).

Ocena i wykorzystanie instrumentów wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami

13% badanych korzystało z mikrobusu do przewozu osób z niepełnosprawnością. Co prawda 39% osób ma zapewniony inny transport, ale i tak pozostaje 47% bez takiego wsparcia (Tab. 38).

1.3.3. Poszukiwanie pracy / praca

Ogólna sytuacja osób badanych

W wieku produkcyjnym (kobiety 17-60 lat, mężczyźni 17-65 lat) jest 57% respondentów.

20% z nich twierdza, że ich niepełnosprawność powoduje całkowite wyłączenie z wykonywania pracy zawodowej (Tab. 39). Są to głównie osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym. Stan zdrowia jest najczęściej podawaną przyczyną trudności w znalezieniu pracy (Tab. 44).

Zdaniem badanych, pracodawcy niechętnie zatrudniają osoby z niepełnosprawnością (Tab. 45). Osoby w wieku 26-47 lat zauważają, że osoby z niepełnosprawnością niechętnie są zatrudniane przez pracodawców z powodu uprzedzeń wobec tych osób. Jest to ogólnie najczęściej podawany powód trudności w znalezieniu zatrudnienia (Tab. 81).

Osoby z niepełnosprawnością pracujące, są zwykle zatrudniane na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Znacznie rzadziej występują inne formy zatrudnienia (Tab. 47).

Nie ma różnicowania ze względu na płeć w obszarze zagadnień związanych z pracą lub poszukiwaniem pracy.

Potrzeby deklarowane przez osoby badane

Większość niepracujących respondentów w wieku produkcyjnym chciałoby podjąć pracę (Tab. 43) ale co trzeci z nich nie jest zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie.

Ocena i wykorzystanie instrumentów wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami

Tylko 38% osób niepracujących jest zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie. Głównym motywem do rejestracji jest chęć znalezienia oferty pracy; inne powody występują sporadycznie. Osoby te korzystały z zwykle propozycji pracy, rzadziej - z propozycji stażu. Propozycje szkoleń i doradztwa zawodowego nie cieszą się popularnością (Tab. 42). 15% spośród osób w wieku produkcyjnym główną przyczynę trudności w znalezieniu pracy widzi w nieskutecznym działaniu Urzędu Pracy (Tab. 44).

1.3.4. Czas wolny i integracja

Ogólna sytuacja osób badanych

Spośród form spędzania czasu wolnego największą popularnością cieszy się przebywanie w domu (60%), oglądanie telewizji (57%) lub czytanie (44%). Co drugi badany spędza czas na spacerach, co piąty chodzi do biblioteki (Tab. 49).

Większość kobiet wskazuje oglądanie telewizji jako formę spędzania czasu wolnego (Tab. 65). Także czytelnictwo jest bardziej popularne wśród kobiet niż wśród mężczyzn (Tab. 66).

Wśród osób po 61 r.ż. oglądanie telewizji jest popularnym zajęciem. Deklaruje to 80% respondentów w tym wieku. Osoby te rzadko używają komputera (Tab. 83). Spędzanie czasu przed komputerem jest popularne u osób w przedziale 16-60 lat. Deklaruje to 70% respondentów w tym przedziale wiekowym.

Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności rzadko czytają (Tab. 98), ale częściej niż inne kategorie badanych korzystają z oferty organizacji pozarządowych (Tab. 100, Tab. 101).

Potrzeby deklarowane przez osoby badane

Po 47. roku życia wzrasta wyraźnie zainteresowanie usługami rehabilitacji leczniczej (Tab. 84) - deklaruje je połowa respondentów w wieku powyżej 47 lat.

Kobiety częściej deklarują chęć rozwijania umiejętności artystycznych oraz udziału w kulturze (Tab. 68, Tab. 69).

Ocena i wykorzystanie instrumentów wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami

Dwie trzecie osób badanych (63%) stwierdziło, że nie korzysta z żadnej oferty skierowanej do osób z niepełnosprawnością (Tab. 50). Prawie połowa mężczyzn deklaruje korzystanie z rehabilitacji społecznej, a tylko 1/5 kobiet (Tab. 67).

1.4. Podsumowanie: zalecenia dotyczące strategii wsparcia

1.4.1. Zdrowie i warunki bytowe

- 1) Zwrócenie uwagi na osoby z niepełnosprawnością po 65 roku życia mieszkające samotnie. Osoby takie to 17% badanej grupy. Być może należałoby także rozpocząć monitorowanie potrzeb osób starszych nieposiadających orzeczenia o stopniu

niepełnosprawności.

- 2) Propagowanie oferty wsparcia dla osób z niepełnosprawnością poprzez media lokalne, z których korzystają - głównie telewizja, radio. Wielu badanych sygnalizuje brak informacji na ten temat. Być może warto zrobić oddzielny sondaż dotyczący preferencji w tym zakresie (poszerzony także o inne media - radio, gazety lokalne) aby komunikat trafił do odbiorców. Oferta pomocy powinna być sformułowana w sposób niezaburzający poczucia własnej wartości osób z niepełnosprawnością, które często wstydzą się o pomoc prosić.
- 3) Badani deklarują przyjmowanie pomocy od znajomych i członków rodziny. Instytucje wsparcia osób z niepełnosprawnościami nie są postrzegane jako źródło personalnej pomocy.
- 4) Kobiety częściej deklarują gorszy stan zdrowia niż mężczyźni, częściej też korzystają z usług służby zdrowia. Nie oznacza to, że mężczyźni takich usług nie potrzebują. Być może brak tu informacji i zachęty, np. do regularnych badań.

1.4.2. Przestrzeń i komunikacja

- 1) Wielu badanych (ok. 20%) skarży się na utrudnienia w poruszaniu spowodowane schodami, nierównymi chodnikami, przeszkodami. Dla co piątej osoby z niepełnosprawnością problemem jest brak windy. Może to być przyczyną, że ponad 20% badanych nie wychodzi samodzielnie na miasto.
- 2) Połowa badanych (w tym 3/4 osób po 65 r.ż.) deklaruje korzystanie z sygnalizacji dźwiękowej na skrzyżowaniach. Udogodnienie to warte jest rozwijania.
- 3) Osoby z niepełnosprawnością, które są wożone samochodem przez rodzinę, rzadko korzystają z udogodnień parkingowych. Może być to kwestia braku informacji albo np. uprawnień do zajmowania miejsca parkingowego przez samochód, który taką osobę przewozi.
- 4) Z komunikacji miejskiej korzysta ok. połowa badanych; warunki w autobusach i na przystankach są oceniane dobrze. Badani wyrażają potrzebę systemu informacji głosowej na przystankach.

1.4.3. Praca, poszukiwanie pracy

- 1) W opinii ponad połowy badanych pracodawcy niechętnie zatrudniają osoby z niepełnosprawnością. Należałoby sprawdzić, czy tak jest (za pomocą sondażu nakierowanego na osoby z niepełnosprawnością aktywne zawodowo) i ewentualnie

podjąć działania zachęcające pracodawców do zatrudniania tych osób.

- 2) Działania Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie są przez badanych oceniane nisko. Prawie 2/3 niepracujących osób z niepełnosprawnością nie jest zarejestrowanych. Nie korzystają z dostępnej w urzędzie oferty szkoleń i doradztwa.

1.4.4. Czas wolny, integracja społeczna

- 1) Mimo, że najpopularniejszą formą spędzania czasu wolnego jest oglądanie telewizji, połowa respondentów deklaruje regularne przebywanie na wolnym powietrzu. Rozszerzenie oferty w tym zakresie mogłoby zachęcić osoby z niepełnosprawnością do większej aktywności. Szczególnie interesujące mogą być formy aktywności kulturalnej i artystycznej.

1.5. Odpowiedzi na pytania ankietowe

1.5.1. Informacje ogólne o respondencie

Tab. 1. Osoba wypełniająca ankietę

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
osoba z niepełnosprawnością	86	71
rodzic osoby z niepełnosprawnością	28	23
opiekun osoby z niepełnosprawnością	5	4
inne	2	2
Razem	121	100

Tab. 2. Płeć respondentów

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
Kobieta	63	52
Mężczyzna	58	48
Razem	121	100

Tab. 3. Wiek respondentów

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
do 16 r.ż.	12	10
17-25	9	7
26-36	20	17
37-47	16	13
48-60	17	14
61-65	10	8
>= 66	37	31
Razem	121	100

Tab. 4. Rodzaj orzeczenia o niepełnosprawności

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
stopień lekki	34	28
stopień umiarkowany	40	33
stopień znaczny	34	28
orzeczenie do 16 r.ż.	13	11
Razem	121	100

Tab. 5. Czas powstania niepełnosprawności

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
od urodzenia	39	32
w wyniku wypadku	5	4
w wyniku choroby	77	64
Razem	121	100

Tab. 6. Rodzaj niepełnosprawności

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
05-R upośledzenie narządu ruchu	36	30
10-N choroby neurologiczne	20	17
12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe (np. autyzm, zespół Aspergera)	15	12
04-O choroby narządu wzroku	12	10
11-I inne	12	10
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	9	7
06-E epilepsja	9	7
07-S choroby układu oddechowego i krążenia	9	7
01-U upośledzenie umysłowe	6	5
02-P choroby psychiczne	5	4
08-T choroby układu pokarmowego	4	3
09-M choroby układu moczowo-płciowego	3	2
nie wiem	25	21

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 7. Wykształcenie respondentów

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
podstawowe	29	24
gimnazjalne	3	2
zawodowe	24	20
średnie	11	9
średnie -technikum	15	12
średnie -liceum	17	14
wyższe II st.	18	15
wyższe III st.	4	3
Razem	121	100

Tab. 8. Aktualne działania edukacyjne respondentów

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
uczę się	19	16
studiuje	7	6
n.d.	95	79
Razem	121	100

Tab. 9. Źródło dochodu respondentów

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
praca	22	18
zasiłek pielęgnacyjny z CUS	20	17
dodatek pielęgnacyjny z ZUS	18	15
renta socjalna	14	12
renta z tytułu niezdolności do pracy	7	6
świadczenia rodzinne	6	5
zasiłek z pomocy społecznej	6	5
renta rodzinna	5	4
zasiłek dla bezrobotnych	4	3
inne	55	45

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 10. Dofinansowanie z PFRON (dotyczy lat 2018 - 2022 do 30.06.2022 r.)

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	106	88
tak	15	12
Razem	121	100

Tab. 11. Sytuacja materialna respondentów

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nawet nie wystarczy na najtańsze zakupy	37	31
wystarczy tylko na najtańsze zakupy spożywcze i ubranie	55	45
pieniędzy wystarczy na wszystko	29	24
Razem	121	100

1.5.2. Rozkłady odpowiedzi na pytania kwestionariusza

W poniższych tabelach przedstawiono rozkłady częstości występowania poszczególnych kategorii odpowiedzi w kolejnych pytaniach kwestionariusza. Zgodnie z konstrukcją kwestionariusza tabele pogrupowano w cztery obszary: 1) dom i zdrowie, 2) przestrzeń i komunikacja publiczna, 3) poszukiwanie pracy / praca, 4) czas wolny i integracja.

Dom i zdrowie

Tab. 12. Pytanie 1: W jakim budynku Pan/Pani mieszka?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
w domu jednorodzinnym	22	18
w mieszkaniu w bloku do 3 piętra	39	32
w mieszkaniu w bloku powyżej 3 piętra	16	13
w bloku wyposażonym w windę	19	16
w bloku bez windy	13	11
inne	12	10
Razem	121	100

Tab. 13. Pytanie 2: W miejscu, w którym Pan/Pani mieszka powierzchnia użytkowa to:

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
do 30 m ²	23	19
31-50 m ²	56	46
51-70 m ²	18	15
71-90 m ²	15	12
> 90 m ²	9	7
Razem	121	100

Tab. 14. Pytanie 3: Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
0	29	24
1	27	22
2	23	19
3	22	18
4	14	12
5 lub więcej	6	5
Razem	121	100

Tab. 15. Pytanie 4: Jak najczęściej porusza się Pan/Pani w domu?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
w pełni samodzielnie	93	77
samodzielnie korzystając z pomocy np. kul, balkonika	13	11
korzystając z pomocy innej osoby	4	3
na wózku inwalidzkim	8	7
jestem osobą leżącą	3	2
Razem	121	100

Tab. 16. Pytanie 5: Czy korzysta Pan/Pani z regularnej pomocy rodziny lub innych osób - ze względu na wielkość i rodzaj niepełnosprawności?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	57	47
tak	64	53
Razem	121	100

Tab. 17. Pytanie 6: Jeśli korzysta Pan/Pani z takiej pomocy, kto jej Panu/Pani udziela?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
rodzina	51	42
znajomi	13	11
sąsiedzi	5	4
pracownicy opieki społecznej	7	6
psycholog/terapeuta	5	4
prywatnie wynajęty opiekun	4	3
wolontariusz	2	2
inni	11	9

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 18. Pytanie 7: Jeśli nie korzysta Pan/Pani z takiej pomocy, to z jakiego powodu?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie mam kontaktu z rodziną	5	4
nie wiem gdzie zwrócić się o pomoc	11	9
nie korzystam z pomocy, bo wstydę się o nią zwrócić	12	10
z innych powodów	39	32

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 19. Pytanie 8: Czy korzysta Pan/Pani z pomocy asystenta osoby z niepełnosprawnością?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nigdy	110	91
rzadko	3	2
często	8	7
Razem	121	100

Tab. 20. Pytanie 9: Jak często wychodzi Pan/Pani z domu?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
codziennie	90	74
kilka razy w tygodniu	17	14
kilka razy w miesiącu	7	6
prawie wcale nie wychodzę	7	6
Razem	121	100

Tab. 21. Pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
zakupy	25	21
praca/ szkoła/ placówki dziennego pobytu	44	36
lekarz/ rehabilitacja	10	8
inne	42	35
Razem	121	100

Tab. 22. Pytanie 11: Proszę zaznaczyć jakie bariery utrudniają Panu/Pani wychodzenie z domu (w budynku, w najbliższym otoczeniu budynku, w którym Pan/Pani mieszka):

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
BRAK BARIER	61	50
schody	30	25
przed domem: nierówny chodnik lub dziury w chodniku	27	22
brak windy	23	19
wysokie progi	19	16
brak poręczy	9	7
brak podjazdu dla osób poruszających się na wózku	6	5
brak możliwości podjechania samochodem pod dom	6	5
inne	8	7

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 23. Pytanie 12: Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
b. zły	5	4
zły	29	24
taki sobie	43	36
dobry	40	33
b. dobry	4	3
Razem	121	100

Tab. 24. Pytanie 13: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	5	4
tak, ale raz lub kilka razy	46	38
tak, często	70	58
Razem	121	100

Tab. 25. Pytanie 14: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z prywatnej służby zdrowia (odpłatnie)?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	62	51
tak, ale raz lub kilka razy	39	32
tak, często	20	17
Razem	121	100

Tab. 26. Pytanie 15: Które twierdzenie najlepiej opisuje Pana/Pani możliwości korzystania z publicznej (bezpłatnej) służby zdrowia?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
brak możliwości opieki medycznej w domu	5	4
duża odległość do punktu opieki	6	5
kolejki	78	64
BRAK PROBLEMÓW	32	26
Razem	121	100

Przestrzeń i komunikacja publiczna

Tab. 27. Pytanie 16: Czy porusza się Pan/Pani po Koszalinie samodzielnie tj. bez udziału osób trzecich?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nigdy	28	23
rzadko	16	13
często	77	64
Razem	121	100

Tab. 28. Pytanie 17(a-c): Jakie są Pana/Pani zdaniem najbardziej powszechne bariery architektoniczne występujące na terenie Koszalina?

Kategoria odpowiedzi	schody/ brak podjazdu		wysoki krawężnik		nierówne chodniki	
	liczba osób	% osób	liczba osób	% osób	liczba osób	% osób
0 nie występują	71	59	62	51	34	28
1	1	1	3	2	0	0
2	6	5	6	5	2	2
3	11	9	10	8	15	12
4	8	7	16	13	29	24
5 występują pow.	24	20	24	20	41	34
Razem	121	100	121	100	121	100

Tab. 29. Pytanie 17(d): Czy są inne bariery?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	111	92
tak	10	8
Razem	121	100

Tab. 30. Pytanie 18: Czy wykorzystuje Pan/Pani sygnalizację dźwiękową na skrzyżowaniach w Koszalinie?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	57	47
tak	64	53
Razem	121	100

Tab. 31. Pytanie 19: Czy korzysta Pan/Pani w Koszalinie z miejsc parkingowych i karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	91	75
tak	30	25
Razem	121	100

Tab. 32. Pytanie 20: Czy uważa Pan/Pani system miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami i na terenie Koszalina za wystarczająco rozbudowany?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
niedobry	47	39
dobry	74	61
Razem	121	100

Tab. 33. Pytanie 21: Czy korzysta Pan/Pani z funkcjonującej na terenie Koszalina komunikacji miejskiej?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nigdy	21	17
rzadko	39	32
często	61	50
Razem	121	100

Tab. 34. Pytanie 22: Czy na terenie Koszalina korzysta Pan/Pani z Internetu, aby uzyskać informacje o rozkładach jazdy, taryfach biletowych i trasach linii komunikacji miejskiej, a także o obsłudze konkretnych kursów przez pojazd niskopodłogowy?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nigdy	52	43
rzadko	16	13
często	53	44
Razem	121	100

Tab. 35. Pytanie 23: Czy oznaczenie przystanków komunikacji miejskiej w Koszalinie jest właściwe tj. czy czytelne są tabliczki z nazwami/numerami przystanków oraz czy czytelne i dobrze umieszczone są tabliczki z rozkładami jazdy?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
niedobre	29	24
dobrze	92	76
Razem	121	100

Tab. 36. Pytanie 24: Czy autobusy komunikacji miejskiej w Koszalinie są odpowiednio przystosowane do

przewozu osób z niepełnosprawnościami?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
niedobre	35	29
dobrze	86	71
Razem	121	100

Tab. 37. Pytanie 25: Czy uważa Pan/Pani za potrzebne wprowadzenie w Koszalinie przystanków komunikacji miejskiej z tablicami elektronicznymi, ale z przyciskiem „lektorskim” dla niewidomych? (przycisk dla osób niewidomych uruchamia komunikat głosowy o czasie oczekiwania na trzy kolejne linie).

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	16	13
tak	105	87
Razem	121	100

Tab. 38. Pytanie 26: Czy korzystał(-a) Pan/Pani z mikrobusu do przewozu osób z niepełnosprawnościami, w tym osób z niepełnosprawnościami na wózkach, na terenie Koszalina?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nigdy	57	47
rzadko	10	8
często	6	5
mam zapewniony przewóz przez rodzinę	32	26
posiadam własny środek transportu	16	13
Razem	121	100

Poszukiwanie pracy / praca

W tym obszarze uwzględniono tylko odpowiedzi kobiet w wieku 17-60 lat oraz mężczyzn w wieku 17-65 lat.

Tab. 39. Pytanie 27: Czy Pana/ Pani niepełnosprawność:

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
powoduje całkowite wyłączenie z wykonywania pracy zawodowej	14	20
powoduje duże ograniczenia w wykonywaniu pracy zawodowej	24	35
powoduje tylko pewne ograniczenia w pracy zawodowej	17	25
nie jest przeszkodą w wykonywaniu pracy zawodowej	9	13
brak odp.	5	7
Razem	69	100

Tab. 40. Pytanie 28: Jeśli nie pracuje Pan/Pani zawodowo, to czy jest Pan/Pani zarejestrowany(-a) w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	43	62
tak	26	38
Razem	69	100

Tab. 41. Pytanie 29: Jaki jest powód Pana/Pani rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
chęć uzyskania pomocy w formie stażu, szkolenia itp.	3	4
pomoc w podjęciu pracy rozumiana jako otrzymanie odpowiedniej oferty pracy	14	20
potrzeba uzyskania zaświadczenia do innych celów	4	6
ubieganie się o pomoc w Centrum Usług Społecznych	1	1
uzyskanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych	1	1
uzyskanie świadczenia przedemerytalnego	2	3
ubezpieczenie zdrowotne	1	1
brak danych	43	62
Razem	69	100

Tab. 42. Pytanie 30: Czy korzystał(-a) Pan/Pani z dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie:

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
propozycji pracy	22	32
propozycji stażu	9	13
propozycji szkoleń	1	1
doradztwa zawodowego	2	3
innych form wsparcia	3	4

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 43. Pytanie 31: Jeśli nie pracuje Pan/Pani zawodowo, to czy chciał(-a)by Pan/Pani podjąć pracę zawodową?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	11	16
tak	32	46
nie dotyczy	26	38
Razem	69	100

Tab. 44. Pytanie 32: Co Pana/Pani zdaniem najbardziej Panu/Pani utrudnia lub utrudniało w przeszłości znalezienie pracy?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie szukałem pracy	20	29
pracowałem bez umowy	1	1
nie było interesujących mnie ofert	4	6
zły stan zdrowia, moja niepełnosprawność	20	29
nie mam odpowiednich kwalifikacji zawodowych	4	6
w moim zawodzie bardzo trudno znaleźć pracę	0	0
zbyt wysokie oczekiwania pracodawców	5	7
nieskuteczne działania urzędów pracy	10	15
inne	5	7
Razem	69	100

Tab. 45. Pytanie 33: Czy Pana/Pani zdaniem osoby z niepełnosprawnością są chętnie zatrudniane przez pracodawców?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	39	57
tak	3	4
trudno pow.	27	39
Razem	69	100

Tab. 46. Pytanie 34: Jeśli Pana/Pani zdaniem osoby z niepełnosprawnością niechętnie są zatrudniane przez pracodawców, to Pana/Pani zdaniem dlaczego?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
z powodu skomplikowanej procedury zatrudnienia	2	3
z powodu wysokich dla pracodawcy kosztów związanych z dostosowaniem miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością	17	25
z powodu uprzedzeń pracodawców wobec osób z niepełnosprawnością	38	55
inne	10	14
brak danych	2	3
Razem	69	100

Tab. 47. Pytanie 35: Jaką umowę ma Pan/Pani zawartą z pracodawcą?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
umowa o pracę na czas nieokreślony	18	26
umowa o pracę na czas określony	9	13
umowa o dzieło/zlecenie	5	7
umowa ustna	8	12
mam zarejestrowaną własną działalność gospodarczą	4	6
brak danych	25	36
Razem	69	100

Tab. 48. Pytanie 36: W jakiej wielkości przedsiębiorstwie Pan/Pani pracuje?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
do 10 os	14	20
do 50 os	10	15
50-250 os	8	12
pow. 250	10	15
brak danych	27	39
Razem	69	100

Czas wolny, integracja

Tab. 49. Pytanie 37: Jak spędza Pan/Pani czas wolny?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
w domu z rodziną lub przyjaciółmi	72	60
oglądam tv	69	57
na spacerach	59	49
czytam książki lub prasę	53	44
przed komputerem	42	35
spotkania poza domem z rodziną lub przyjaciółmi	41	34
korzystam z biblioteki	24	20
chodzę do kina, teatru, filharmonii lub muzeum	19	16
korzystam z Parku Wodnego lub innego basenu	11	9
działam w organizacji pozarządowej	8	7
inaczej spędzam czas wolny	18	15

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 50. Pytanie 38: Czy korzysta Pan/Pani z jakiejkolwiek oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnościami?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	76	63
tak	45	37
Razem	121	100

Tab. 51. Pytanie 39: Jeżeli korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnościami, to z jakiej?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
rehabilitacji społecznej	38	31
rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia	10	8
rehabilitacji leczniczej	40	33
innej	47	39

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 52. Pytanie 40: Jeżeli nie korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiego powodu?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie pozwala mi mój rodzaj niepełnosprawności	16	13
mam utrudniony dojazd	5	4
nie mam informacji o miejscu i terminie	47	39
nie jest dla mnie interesująca	19	16
inne powody	34	28
Razem	121	100

Tab. 53. Pytanie 41: Z jakiej oferty dotyczącej rozwijania Pana/Pani zainteresowań chciał(-a)by Pan/Pani korzystać w przyszłości?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
oferty sportowej	30	25
oferty turystycznej	56	46
oferty artystycznej	40	33
oferty kulturalnej	62	51
oferty edukacyjnej	52	43
innej	10	8

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

Tab. 54. Pytanie 42: Czy korzysta Pan/Pani z oferty organizacji pozarządowych/instytucji kultury?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
nie	87	72
tak	34	28
Razem	121	100

Tab. 55. Pytanie 43: Z jakich korzysta Pan/Pani źródeł informacji dotyczących oferty/form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w Koszalinie?

Kategoria odpowiedzi	liczba osób	% osób
Internet	55	45
media lokalne	46	38
sąsiedzi, znajomi	32	26
informatory, broszury	28	23
organizacje pozarządowe	18	15
Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych w U.M. w Koszalinie	12	10
inne	7	6
nie mam dostępu do żadnych źródeł informacji	26	21
chciałbym korzystać z innych źródeł	3	2

Legenda: Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną kategorię.

1.5.3. Związki pomiędzy własnościami respondenta a odpowiedziami na pytania

Poniższe tabele obrazują istotne statystycznie związki pomiędzy czterema zmiennymi z metryczki: płcią, wiekiem, poziomem niepełnosprawności (orzeczenie) i poziomem zamożności.

Poniższe tabele pozwolą na określenie potrzeb specyficznych dla danej podgrupy oraz pozwolą na wskazanie działań skierowanych do wybranych kategorii osób niepełnosprawnych.

Kryterium istotności związków był test chi-kwadrat na poziomie istotności $p \leq 0,05$.

Odpowiedzi powiązane z płcią respondenta

Tab. 56. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 3: Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
0	22	7	29	24
1	19	8	27	22
2	9	14	23	19
3	2	20	22	18
4	7	7	14	12
5 lub więcej	4	2	6	5
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=28,56$, $df=5$, $p \leq 0,05$

Tab. 57. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 9: Jak często wychodzi Pan/Pani z domu?

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
codziennie	48	42	90	74
kilka razy w tygodniu	3	14	17	14
kilka razy w miesiącu	6	1	7	6
prawie wcale nie wychodzę	6	1	7	6
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=14,48$, $df=3$, $p \leq 0,05$

Tab. 58. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
zakupy	8	17	25	21
praca/ szkoła/ placówki dziennego pobytu	18	26	44	36
lekarz/ rehabilitacja	8	2	10	8
inne	29	13	42	35
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=14,21$, $df=3$, $p\leq 0,05$

Tab. 59. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 12: Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
b. zły	3	2	5	4
zły	17	12	29	24
taki sobie	29	14	43	36
dobry	14	26	40	33
b. dobry	0	4	4	3
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=13,71$, $df=4$, $p\leq 0,05$

Tab. 60. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 13: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nie	2	3	5	4
tak, ale raz lub kilka razy	14	32	46	38
tak, często	47	23	70	58
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=15,29$, $df=2$, $p\leq 0,05$

Tab. 61. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 14: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z prywatnej służby zdrowia (odpłatnie)?

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nie	29	33	62	51
tak, ale raz lub kilka razy	18	21	39	32
tak, często	16	4	20	17
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=7,50$, $df=2$, $p\leq 0,05$

Tab. 62. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 18: Czy wykorzystuje Pan/Pani sygnalizację dźwiękową na skrzyżowaniach w Koszalinie?

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nie	22	35	57	47
tak	41	23	64	53
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=6,85$, $df=1$, $p\leq 0,05$

Tab. 63. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 20: Czy uważa Pan/Pani system miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością i na terenie Koszalina za wystarczająco rozbudowany?

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
niedobry	31	16	47	39
dobry	32	42	74	61
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=5,07$, $df=1$, $p\leq 0,05$

Tab. 64. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 21: Czy korzysta Pan/Pani z funkcjonującej na terenie Koszalina komunikacji miejskiej?

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nigdy	12	9	21	17
rzadko	11	28	39	32
często	40	21	61	50
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=13,57$, $df=2$, $p\leq 0,05$

Tab. 65. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 37c: Jak spędza Pan/Pani czas wolny?

oglądam TV

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nie	20	32	52	43
tak	43	26	69	57
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=5,84$, $df=1$, $p\leq 0,05$

Tab. 66. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 37e: Jak spędza Pan/Pani czas wolny? czyta książki lub prasę

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nie	29	39	68	56
tak	34	19	53	44
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=4,69$, $df=1$, $p\leq 0,05$

Tab. 67. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 39: Jeżeli korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiej? rehabilitacji społecznej

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nie	49	34	83	69
tak	14	24	38	31
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=4,29$, $df=1$, $p\leq 0,05$

Tab. 68. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 41c: Z jakiej oferty dotyczącej rozwijania Pana/Pani zainteresowań chciał(-a)by Pan/Pani korzystać w przyszłości? oferty artystycznej

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nie	36	45	81	67
tak	27	13	40	33
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=4,82$, $df=1$, $p\leq 0,05$

Tab. 69. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 41c: Z jakiej oferty dotyczącej rozwijania Pana/Pani zainteresowań chciał(-a)by Pan/Pani korzystać w przyszłości? oferty kulturalnej

Kategoria odpowiedzi	Płeć		Razem	
	K	M	Liczba	%
nie	23	36	59	49
tak	40	22	62	51
Razem	63	58	121	100

$\chi^2=6,91$, $df=1$, $p \leq 0,05$

Odpowiedzi powiązane z wiekiem respondenta

Tab. 70. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 1: W jakim budynku Pan/Pani mieszka?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
w domu jednorodzinnym	6	2	6	1	5	0	2	22	18
w mieszkaniu w bloku do 3 piętra	2	3	7	5	9	3	10	39	32
w mieszkaniu w bloku powyżej 3 piętra	1	2	3	3	0	0	7	16	13
w bloku wyposażonym w windę	1	0	1	2	2	2	11	19	16
w bloku bez windy	1	1	1	4	1	1	4	13	11
inne	1	1	2	1	0	4	3	12	10
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=48,67$, $df=30$, $p \leq 0,05$

Tab. 71. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 2: W miejscu, w którym Pan/Pani mieszka powierzchnia użytkowa to:

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
do 30 m ²	0	0	3	2	2	4	12	23	19
31-50 m ²	4	2	9	8	8	5	20	56	46
51-70 m ²	4	4	4	3	0	1	2	18	15
71-90 m ²	2	3	3	3	2	0	2	15	12
> 90 m ²	2	0	1	0	5	0	1	9	7
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=49,40$, $df=24$, $p \leq 0,05$

Tab. 72. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 3: Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
0	0	0	1	4	2	1	21	29	24
1	0	0	4	5	5	1	12	27	22
2	1	3	4	1	7	5	2	23	19
3	8	3	7	1	1	1	1	22	18
4	3	2	4	4	0	0	1	14	12
5 lub więcej	0	1	0	1	2	2	0	6	5
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=100,80$, $df=30$, $p\leq 0,05$

Tab. 73. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
zakupy	0	2	8	5	2	3	5	25	21
praca/ szkoła/ placówki dziennego pobytu	12	6	5	7	10	0	4	44	36
lekarz/ rehabilitacja	0	0	2	0	2	1	5	10	8
inne	0	1	5	4	3	6	23	42	35
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=60,73$, $df=18$, $p\leq 0,05$

Tab. 74. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 12: Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
b. zły	0	0	1	0	0	2	2	5	4
zły	1	1	3	4	4	2	14	29	24
taki sobie	0	5	6	6	8	6	12	43	36
dobry	8	3	10	6	4	0	9	40	33
b. dobry	3	0	0	0	1	0	0	4	3
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=52,98$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Tab. 75. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 13: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
nie	0	0	3	0	1	0	1	5	4
tak, ale raz lub kilka razy	10	5	9	4	4	4	10	46	38
tak, często	2	4	8	12	12	6	26	70	58
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=25,46$, $df=12$, $p\leq 0,05$

Tab. 76. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 14: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z prywatnej służby zdrowia (odpłatnie)?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
nie	4	2	12	9	7	7	21	62	51
tak, ale raz lub kilka razy	7	5	8	3	8	2	6	39	32
tak, często	1	2	0	4	2	1	10	20	17
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=21,37$, $df=12$, $p\leq 0,05$

Tab. 77. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 18: Czy wykorzystuje Pan/Pani sygnalizację dźwiękową na skrzyżowaniach w Koszalinie?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
nie	8	6	15	6	10	3	9	57	47
tak	4	3	5	10	7	7	28	64	53
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=$, $df=$, $p\leq 0,05$

Tab. 78. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 20: Czy uważa Pan/Pani system miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami i na terenie Koszalina za wystarczająco rozbudowany?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
niedobry	4	3	4	5	3	6	22	47	39
dobry	8	6	16	11	14	4	15	74	61
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=15,37$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Tab. 79. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 21: Czy korzysta Pan/Pani

z funkcjonującej na terenie Koszalina komunikacji miejskiej?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
nigdy	2	2	2	0	2	1	12	21	17
rzadko	6	4	11	10	3	3	2	39	32
często	4	3	7	6	12	6	23	61	50
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=33,00$, $df=12$, $p\leq 0,05$

Tab. 80. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 22: Czy na terenie Koszalina korzysta Pan/Pani z Internetu, aby uzyskać informacje o rozkładach jazdy, taryfach biletowych i trasach linii komunikacji miejskiej, a także o obsłudze konkretnych kursów przez pojazd niskopodłogowy?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
nigdy	4	3	4	4	5	5	27	52	43
rzadko	4	1	2	2	3	0	4	16	13
często	4	5	14	10	9	5	6	53	44
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=30,14$, $df=12$, $p\leq 0,05$

Tab. 81. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 34. Jeśli Pana/Pani zdaniem osoby z niepełnosprawnością niechętnie są zatrudniane przez pracodawców, to Pana/Pani zdaniem dlaczego?

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
z powodu skomplikowanej procedury zatrudnienia	-	0	0	0	2	0	-	2	3
z powodu wysokich dla pracodawcy kosztów związanych z dostosowaniem miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością	-	3	3	2	7	3	-	18	25
z powodu uprzedzeń pracodawców wobec osób z niepełnosprawnością	-	5	13	12	7	1	-	39	57
inne	-	1	3	2	0	4	-	11	15
Razem	-	9	19	16	16	7	-	67	100

$\chi^2=25,49$, $df=12$, $p\leq 0,05$

Tab. 82. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 37c. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: oglądam TV

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
nie	8	4	13	11	7	3	6	52	43
tak	4	5	7	5	10	7	31	69	57
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=22,57$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Tab. 83. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 37c. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: przed komputerem

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
nie	5	4	12	10	9	9	30	79	65
tak	7	5	8	6	8	1	7	42	35
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=12,89$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Tab. 84. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 39c. Jeżeli korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiej? rehabilitacji leczniczej

Kategoria odpowiedzi	Wiek (w latach)							Razem	
	do 16	17-25	26-36	37-47	48-60	61-65	> 65	Liczba	%
nie	11	7	16	14	8	5	20	81	67
tak	1	2	4	2	9	5	17	40	33
Razem	12	9	20	16	17	10	37	121	100

$\chi^2=15,50$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Odpowiedzi powiązane z orzeczoną stopniem niepełnosprawności respondenta

Tab. 85. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 1: W jakim budynku Pan/Pani mieszka?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopnia niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiark.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
w domu jednorodzinnym	3	8	5	6	22	18
w mieszkaniu w bloku do 3 piętra	13	16	8	2	39	32
w mieszkaniu w bloku powyżej 3 piętra	10	3	2	1	16	13
w bloku wyposażonym w windę	4	6	8	1	19	16
w bloku bez windy	2	5	5	1	13	11
inne	2	2	6	2	12	10
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=27,67$, $df=15$, $p\leq 0,05$

Tab. 86. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 3: Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
0	11	13	5	0	29	24
1	9	4	14	0	27	22
2	9	8	5	1	23	19
3	2	7	4	9	22	18
4	3	5	3	3	14	12
5 lub więcej	0	3	3	0	6	5
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=48,15$, $df=15$, $p\leq 0,05$

Tab. 87. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 4: Jak najczęściej porusza się Pan/Pani w domu?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
w pełni samodzielnie	29	34	17	13	93	77
samodzielnie korzystając z pomocy np. kul, balkonika	4	6	3	0	13	11
korzystając z pomocy innej osoby	1	0	3	0	4	3
na wózku inwalidzkim	0	0	8	0	8	7
jestem osobą leżącą	0	0	3	0	3	2
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=40,02$, $df=12$, $p\leq 0,05$

Tab. 88. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 5: Czy korzysta Pan/Pani z regularnej pomocy rodziny lub innych osób - ze względu na wielkość i rodzaj niepełnosprawności?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nie	23	16	11	7	57	47
tak	11	24	23	6	64	53
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=9,78$, $df=3$, $p\leq 0,05$

Tab. 89. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 9: Jak często wychodzi Pan/Pani z domu?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
codziennie	29	29	19	13	90	74
kilka razy w tygodniu	5	7	5	0	17	14
kilka razy w miesiącu	0	3	4	0	7	6
prawie wcale nie wychodzę	0	1	6	0	7	6
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=22,22$, $df=9$, $p\leq 0,05$

Tab. 90. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
zakupy	5	15	5	0	25	21
praca/ szkoła/ placówki dziennego pobytu	13	11	7	13	44	36
lekarz/ rehabilitacja	2	2	6	0	10	8
inne	14	12	16	0	42	35
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=39,16$, $df=9$, $p\leq 0,05$

Tab. 91. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 12: Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
b. zły	0	1	4	0	5	4
zły	9	9	10	1	29	24
taki sobie	12	16	14	1	43	36
dobry	12	14	6	8	40	33
b. dobry	1	0	0	3	4	3
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=35,90$, $df=12$, $p\leq 0,05$

Tab. 92. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 13: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiar.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nie	4	1	0	0	5	4
tak, ale raz lub kilka razy	4	16	15	11	46	38
tak, często	26	23	19	2	70	58
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=27,07$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Tab. 93. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 16: Czy porusza się Pan/Pani po Koszalinie samodzielnie tj. bez udziału osób trzecich?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiar.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nigdy	2	5	15	6	28	23
rzadko	3	9	3	1	16	13
często	29	26	16	6	77	64
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=24,28$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Tab. 94. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 19: Czy korzysta Pan/Pani w Koszalinie z miejsc parkingowych i karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczonego stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiar.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nie	31	30	18	12	91	75
tak	3	10	16	1	30	25
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=19,88$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Tab. 95. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 27: Czy Pana/ Pani niepełnosprawność:

Kategoria odpowiedzi	Orzeczony stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
powoduje całkowite wyłączenie z wykonywania pracy zawodowej	0	2	12	0	14	20
powoduje duże ograniczenia w wykonywaniu pracy zawodowej	11	6	7	0	24	35
powoduje tylko pewne ograniczenia w pracy zawodowej	5	11	1	0	17	25
nie jest przeszkodą w wykonywaniu pracy zawodowej	5	3	1	0	9	13
nie dotyczy	1	1	2	1	5	7
Razem	22	23	23	1	69	100

$\chi^2=44,77$, $df=12$, $p\leq 0,05$

Tab. 96. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 30b. Czy korzystał(-a) Pan/Pani z dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie propozycji stażu?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczony stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nie	20	16	23	1	60	87
tak	2	7	0	0	9	13
Razem	22	23	23	1	69	100

$\chi^2=10,04$, $df=3$, $p\leq 0,05$

Tab. 97. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 36: W jakiej wielkości przedsiębiorstwie Pan/Pani pracuje?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczony stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiær.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
w mikroprzedsiębiorstwie (zatrudnia poniżej 10 osób)	2	3	8	1	14	33
w małym przedsiębiorstwie (zatrudnia do 50 osób)	7	2	1	0	10	24
w średnim przedsiębiorstwie (zatrudnia od 50 do 250 osób)	5	3	0	0	8	19
w dużym przedsiębiorstwie (zatrudnia powyżej 250 osób)	5	5	0	0	10	24
Razem	19	13	9	1	42	100

$\chi^2=23,24$, $df=9$, $p\leq 0,05$

Tab. 98. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 37e. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: czytam książki lub prasę

Kategoria odpowiedzi	Orzeczony stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiar.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nie	18	15	26	9	68	56
tak	16	25	8	4	53	44
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=12,89$, $df=3$, $p\leq 0,05$

Tab. 99. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 37e. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: korzystam z Parku Wodnego lub innego basenu

Kategoria odpowiedzi	Orzeczony stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiar.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nie	30	39	32	9	110	91
tak	4	1	2	4	11	9
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=10,21$, $df=3$, $p\leq 0,05$

Tab. 100. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 42: Czy korzysta Pan/Pani z oferty organizacji pozarządowych/instytucji kultury?

Kategoria odpowiedzi	Orzeczony stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiar.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nie	25	33	18	11	87	72
tak	9	7	16	2	34	28
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=9,36$, $df=3$, $p\leq 0,05$

Tab. 101. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 43d: Z jakich korzysta Pan/Pani źródeł informacji dotyczących oferty/form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w Koszalinie? organizacje pozarządowe

Kategoria odpowiedzi	Orzeczony stopień niepełnosprawności				Razem	
	lekki	umiar.	znaczny	orz. do 16	Liczba	%
nie	31	37	22	13	103	85
tak	3	3	12	0	18	15
Razem	34	40	34	13	121	100

$\chi^2=16,17$, $df=3$, $p\leq 0,05$

Odpowiedzi powiązane z sytuacją materialną respondenta

Tab. 102. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:

Kategoria odpowiedzi	Sytuacja materialna (pyt. 10)			Razem	
	b. trudna	trudna	dobra	Liczba	%
zakupy	11	12	2	25	21
praca/ szkoła/ placówki dziennego pobytu	7	18	19	44	36
lekarz/ rehabilitacja	3	5	2	10	8
inne	16	20	6	42	35
Razem	37	55	29	121	100

$\chi^2=16,82$, $df=6$, $p\leq 0,05$

Tab. 103. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 12: Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?

Kategoria odpowiedzi	Sytuacja materialna			Razem	
	b. trudna	trudna	dobra	Liczba	%
b. zły	5	0	0	5	4
zły	7	18	4	29	24
taki sobie	17	18	8	43	36
dobry	8	18	14	40	33
b. dobry	0	1	3	4	3
Razem	37	55	29	121	100

$\chi^2=25,96$, $df=8$, $p\leq 0,05$

Tab. 104. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 30b. Czy korzystał(-a) Pan/Pani z dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie propozycji stażu?

Kategoria odpowiedzi: propozycja stażu	Sytuacja materialna (pyt. 10)			Razem	
	b. trudna	trudna	dobra	Liczba	%
nie	19	29	12	60	87
tak	7	1	1	9	13
Razem	26	30	13	69	100

$\chi^2=7,23$, $df=2$, $p\leq 0,05$

Tab. 105. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 37f. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: na spacerach

Kategoria odpowiedzi: na spacerach	Sytuacja materialna (pyt. 10)			Razem	
	b. trudna	trudna	dobra	Liczba	%
nie	26	23	13	62	51
tak	11	32	16	59	49
Razem	37	55	29	121	100

$\chi^2=7,79$, $df=2$, $p\leq 0,05$

Tab. 106. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 37h. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: w bibliotece

Kategoria odpowiedzi: w bibliotece	Sytuacja materialna (pyt. 10)			Razem	
	b. trudna	trudna	dobra	Liczba	%
nie	25	49	23	97	80
tak	12	6	6	24	20
Razem	37	55	29	121	100

$\chi^2=6,46$, $df=2$, $p\leq 0,05$

Tab. 107. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 43c: Z jakich korzysta Pan/Pani źródeł informacji dotyczących oferty/form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w Koszalinie? sąsiedzi, znajomi

Kategoria odpowiedzi sąsiedzi, znajomi	Sytuacja materialna			Razem	
	b. trudna	trudna	dobra	Liczba	%
nie	32	35	22	89	74
tak	5	20	7	32	26
Razem	37	55	29	121	100

$\chi^2=6,04$, $df=2$, $p\leq 0,05$

Rozdział 2. Rynek pracy dla osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie

2.1. Charakterystyka badanych podmiotów

Ankietę opisującą własności pracodawców dostarczyło 16 podmiotów działających na terenie Koszalina. Z uwagi na małą liczbę badanych podmiotów oraz brak określenia ich reprezentatywności dla miejscowego rynku pracy wyniki sondażu mogą być traktowane jedynie jako wstępne rozpoznanie zagadnienia i stanowić podstawę do bardziej systematycznego badania.

Tab. 108. Forma własności ankietowanych zakładów pracy

Kategoria	Liczba
prywatne	12
publiczne	4
Razem	16

Tab. 109. Branża działalności ankietowanych zakładów pracy

Kategoria	Liczba
prywatne	12
publiczne	4
Razem	16

Tab. 110. Forma własności ankietowanych zakładów pracy

Kategoria	Liczba
usługi	11
produkcja	1
administracja	3
organizacja pozarządowa	1
Razem	16

Spośród 16-tu podmiotów 12 jest przedsiębiorstwami prywatnymi, z których 11 działa w branży usług a jedna - administracji. Pozostałe 4 podmioty są instytucjami publicznymi; jest wśród nich jedna organizacja pozarządowa. Wielkość podmiotów jest zróżnicowana - od mikroprzedsiębiorstw do bardzo dużych firm (w niektórych wypadkach trudno jednoznacznie określić realny udział przedsiębiorstwa w lokalnym rynku - respondenci podawali prawdopodobnie liczbę wszystkich osób zatrudnionych przez podmiot a nie tylko jednostkę organizacyjną działającą w Koszalinie).

Dziewięć podmiotów deklaruje zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami w okresie 2018-2022.

2.2. Kryteria zatrudniania osób z niepełnosprawnościami

Znajomość regulacji prawnych dot. zatrudniania osób z niepełnosprawnościami oraz form wsparcia dla firm zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami jest powszechna; tylko dwa podmioty, nie zatrudniające osób z niepełnosprawnością deklarują brak wiedzy na ten temat, uzasadniając to brakiem zainteresowania.

Jako główna przyczyna niezatrudniania osób z niepełnosprawnością jest wskazywany brak na rynku pracy osób niepełnosprawnych z wymaganymi kwalifikacjami - sygnalizuje to co drugi badany podmiot. Drugim co do częstości argumentem są zawile i zmienne przepisy prawne oraz brak informacji o korzyściach z zatrudniania osób z niepełnosprawnością. Żaden z respondentów nie sugerował, że problemem może być brak akceptacji osób z niepełnosprawnością w miejscu pracy.

Większość respondentów (9/16) uważa, że wysokość dofinansowania do zatrudnienia osób z niepełnosprawnością jest wystarczająca i zachęcająca do przyjmowania tych osób.

2.3. Zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami

Prawie połowa ankietowanych (7/16) uważa, że osoba z niepełnosprawnością jest mniej wydajnym pracownikiem (przynajmniej pod niektórymi względami) od osoby zdrowej. Pojawiają się (jednostkowo) argumenty dotyczące ograniczeń fizycznych osób z niepełnosprawnością oraz skróconego wymiaru czasu pracy.

Tab. 111. Powody niezatrudniania osób z niepełnosprawnością

Kategoria	Liczba
brak na rynku pracy osób z niepełnosprawnością z wymaganymi kwalifikacjami do pracy	8
często zmieniające się, skomplikowane przepisy prawa	4
brak kompleksowych informacji dotyczących korzyści z zatrudnienia osób z niepełnosprawnością	3
wątpliwości dotyczące wydajności pracy osób z niepełnosprawnością	2
dodatkowe koszty związane dostosowaniem architektonicznym zakładu pracy	2
niedostateczne wykształcenie osób z niepełnosprawnością	1
inne powody	3

Respondenci mogli wybrać więcej niż jedną kategorię.

Pośród dziewięciu podmiotów zatrudniających osoby z niepełnosprawnością w okresie 2018-2022, tylko pięć korzysta lub korzystało z żadnej formy dofinansowania PFRON. Powody respondenci podawali różne: brak zapotrzebowania lub podstawy do dofinansowania, duże koszty obsługi i skomplikowana procedura.

Najczęstszą formą zatrudnienia osób z niepełnosprawnością jest umowa o pracę na czas określony - stosuje ją 6 z 9-ciu podmiotów zatrudniających osoby z niepełnosprawnością, mniej popularna jest umowa o pracę na czas nieokreślony (4/9); badane podmioty nie zatrudniają osób z niepełnosprawnością na podstawie umowy o dzieło albo zlecenia. Większość zatrudnianych osób z niepełnosprawnością ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności. Osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym są zatrudniane sporadycznie (wynik ten jest zgodny z wypowiedziami samych osób z niepełnosprawnością zebranymi w skierowanej do nich ankiecie).

Z danych dotyczących czasu zatrudnienia osób z określonymi rodzajami niepełnosprawności można wnioskować, że najmniej ograniczeń mają osoby z orzeczeniem: 01-U upośledzenie umysłowe, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne. Przypadków zatrudnienia takich osób jest najwięcej, a także czas ich zatrudnienia jest większy niż jeden rok.

2.4. Ocena funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami przez pracodawców

Większość respondentów (8/9) twierdzi, że niepełnosprawność nie ma wpływu na relacje osób z niepełnosprawnością z innymi pracownikami, a jeden - że może to być wpływ pozytywny. Pracodawcy są dość zadowoleni z jakości pracy osób z niepełnosprawnością, żaden z respondentów nie stwierdził, że nie jest zadowolony. Dwóch respondentów dostrzega pozytywny wpływ zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na funkcjonowanie zakładu pracy.

Tab. 112. Czy zdaniem respondenta osoby z niepełnosprawnością są mniej wydajnymi pracownikami niż osoby pełnosprawne?

Kategoria	Liczba
nie	9
tak, ale tylko w niewielkim stopniu	6
tak	1
Razem	16

Tab. 113. Czy zdaniem respondenta wysokość dofinansowania do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnością jest wystarczająca i zachęca pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością?

Kategoria	Liczba
nie	
tak	
Razem	16

Wszyscy respondenci uważają, że praca może mieć korzystny wpływ na jakość życia osób z niepełnosprawnością, głównie na poprawę samooceny i wzrost poczucia własnej wartości

(interesujące byłoby zestawienie tych danych z opinią samych osób z niepełnosprawnością, wymagałoby to jednak osobnego badania).

2.5. Perspektywy rozwoju rynku pracy

Większość respondentów (13/16) uważa, że sytuacja osób z niepełnosprawnością na rynku pracy w Koszalinie, w ostatnich latach polepszyła się; trzech jest zdania, że sytuacja ta nie uległa zmianie.

Tab. 114. Czy podmiot planuje w najbliższym roku zatrudniać osobę z niepełnosprawnością?

Kategoria	Liczba
nie	6
tak	10
Razem	16

Tab. 115. Liczba osób niepełnosprawnych, których zatrudnienie jest planowane w najbliższym roku

Kategoria	Liczba
0	6
1-2	8
3 i więcej	2
Razem	16

Siedmiu spośród 16-tu badanych pracodawców nie zamierza zatrudniać osób z niepełnosprawnością w najbliższym roku, w tym czterech z siedmiu, którzy do tej pory takich osób nie zatrudniali. W jednym przypadku jest to związane z brakiem potrzeb, w jednym - wynika z wysokich kosztów dostosowania miejsca pracy. Oczekiwane kwalifikacje nowozatrudnionych osób z niepełnosprawnością są zróżnicowane - zarówno gotowość do prostych prac fizycznych jak i kompetencje wymagane w pracy administracyjnej.

2.6. Uwagi metodologiczne

Badana grupa jest zbyt mało liczna, aby można było wyniki traktować jako miarodajny obraz stanu rzeczy. Kryteria doboru podmiotów ankietowanych nie są znane.

Brak dokładniejszych danych o specyfice badanych podmiotów (profilu działalności, warunkach technicznych, rynku zbytu itp.) - może ona mieć znaczenie dla interpretacji wyników ankiety.

Nie wiadomo, kto w danym przedsiębiorstwie wypełniał ankietę - osoby te mogły znacząco różnić się posiadaną wiedzą i punktem widzenia.

Niektóre pytania zwłaszcza opinie nt. funkcjonowania osób z niepełnosprawnością należałoby zadać poszczególnym pracownikom, mających bezpośredni kontakt z taką osobą w pracy.

Podsumowując tego rodzaju badanie powinno być zrealizowane jako kompleksowy, wieloaspektowy sondaż, oparty o bezpośrednią diagnozę w miejscu pracy (wywiady,

obserwacje). Zakres przestrzenny badania powinien obejmować teren dostępny dla potencjalnych pracobiorców (miejscowości w okolicy Koszalina).

Rekomendacje

- 1) Stała i pełna diagnoza problemów osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów wraz z oceną stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb i ich stałym monitoringiem.
- 2) Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do obiektów infrastruktury miejskiej, zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnościami do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.
- 3) Wyrównanie szans osób z niepełnosprawnościami na wszystkich poziomach edukacyjnych.
- 4) Wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnościami innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej, oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami.
- 5) Poprawa dostępu do informacji i stała aktualizacja wiedzy o oferowanych usługach skierowanych do osób z niepełnosprawnościami, w tym o charakterze specjalistycznym, w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji.
- 6) Rozszerzenie zakresu usług dla osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności do usług dedykowanych tym osobom.
- 7) Zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia osób z niepełnosprawnościami.
- 8) Wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej.
- 9) Poprawa systemu wsparcia rodzin i osób dotkniętych niepełnosprawnością.
- 10) Poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami.

Ankieta dotycząca osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie

Jest Pan/Pani:

- 1 osobą z niepełnosprawnością
- 2 rodzicem osoby z niepełnosprawnością
- 3 opiekunem osoby z niepełnosprawnością
- 4 inne: ...

płeć

- 1 K
- 2 M

wiek

- 1 do 16 r.ż.
- 2 17 - 25 lat
- 3 26 - 36 lat
- 4 37 - 47 lat
- 5 48 - 60 lat
- 6 61 – 65 lat
- 7 66 - więcej

orzeczenie

- 4 orzeczenie do 16 r.ż.
- 3 stopień znaczny
- 2 stopień umiarkowany
- 1 stopień lekki

czas powstania niepełnosprawności

- 1 od urodzenia
- 2 w wyniku wypadku
- 3 w wyniku choroby

przyczyna niepełnosprawności

- 01-U upośledzenie umysłowe
- 02-P choroby psychiczne
- 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu
- 04-O choroby narządu wzroku

- 05-R upośledzenie narządu ruchu
- 06-E epilepsja
- 07-S choroby układu oddechowego i krążenia
- 08-T choroby układu pokarmowego
- 09-M choroby układu moczowo-płciowego
- 10-N choroby neurologiczne
- 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego
- 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe (np. autyzm, zespół Aspergera)
- nie wiem

wykształcenie

- 1 podstawowe
- 2 gimnazjalne
- 3 zawodowe
- 4 średnie
- 5 technikum
- 6 liceum
- wyższe
- 7 I stopnia
- 8 II stopnia
- 9 III stopnia

nauka

- 1 uczę się
- 2 studiuję

źródło dochodu

- z 01 praca
- z 02 zasiłek dla bezrobotnych
- z 03 renta socjalna
- z 04 renta z tytułu niezdolności do pracy, skąd?.....
- z 05 dodatek pielęgnacyjny z ZUS
- z 06 zasiłek pielęgnacyjny z CUS

- z 07 renta rodzinna
- z 08 świadczenia rodzinne
- z 09 zasiłek z pomocy społecznej
- z 10 inne, jakie?

dofinansowanie z PFRON (dotyczy lat 2018-2022 (do 30.06.2022 r.)

- 1 nie
- 2 tak, na jaki cel?

sytuacja materialna

- 3 pieniędzy wystarczy na wszystko
- 2 wystarczy tylko na najtańsze zakupy spożywcze i ubranie
- 1 nawet nie wystarczy na najtańsze zakupy

D O M I Z D R O W I E

p01. W jakim budynku Pan/Pani mieszka?

- 1 w domu jednorodzinnym
- 2 w mieszkaniu w bloku do 3 piętra
- 3 w mieszkaniu w bloku powyżej 3 piętra
- 4 w bloku wyposażonym w windę
- 5 w bloku bez windy
- 6 inne - proszę wpisać jakie?

p02. W miejscu, w którym Pan/Pani mieszka powierzchnia użytkowa to:

- 1 do 30 m²
- 2 między 31 m² a 50 m²
- 3 między 51 m² a 70 m²
- 4 między 71 m² a 90 m²
- 5 powyżej 90 m²

p03. Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?

- 0 0
- 1 1
- 2 2
- 3 3
- 4 4

- 5 5 lub powyżej

p04. Jak najczęściej porusza się Pan/Pani w domu?

- 1 poruszam się w pełni samodzielnie
- 2 poruszam się samodzielnie korzystając z pomocy np. kul, balkonika
- 3 poruszam się korzystając z pomocy innej osoby
- 4 poruszam się na wózku inwalidzkim
- 5 jestem osobą leżącą

5. Czy korzysta Pan/Pani z regularnej pomocy rodziny lub innych osób - ze względu na wielkość i rodzaj niepełnosprawności?

- 2 tak
- 1 nie

6. Jeśli korzysta Pan/Pani z takiej pomocy, kto jej Panu/Pani udziela?

(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- p06a rodzina
- p06b znajomi
- p06c sąsiedzi
- p06d pracownicy opieki społecznej
- p06e 5psycholog/terapeuta
- p06f prywatnie wynajęty opiekun
- p06g wolontariusz
- p06h inni, kto?

7. Jeśli nie korzysta Pan/Pani z takiej pomocy, to z jakiego powodu?

(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- p07a nie mam kontaktu z rodziną
- p07b nie wiem gdzie zwrócić się o pomoc
- p07c nie korzystam z pomocy, bo wstydę się o nią zwrócić
- p07d z innych powodów, jakich?

P08. Czy korzysta Pan/Pani z pomocy asystenta osoby z niepełnosprawnością?

- 3 często
- 2 rzadko
- 1 nigdy

W przypadku udzielenia odpowiedzi „rzadko” lub „nigdy” proszę wskazać dlaczego?

P09. Jak często wychodzi Pan/Pani z domu?

- 1 codziennie
- 2 kilka razy w tygodniu
- 3 kilka razy w miesiącu
- 4 prawie wcale nie wychodzę, dlaczego ?

P10. Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:

- 1 zakupy
- 2 praca/ szkoła/ placówki dziennego pobytu
- 3 lekarz/ rehabilitacja
- 4 inne, jakie?

11. Proszę zaznaczyć jakie bariery utrudniają Panu/Pani wychodzenie z domu (w budynku, w najbliższym otoczeniu budynku, w którym Pan/Pani mieszka): (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- p11a nie ma takich barier
- p11b brak windy
- p11c schody
- p11d brak poręczy
- p11e brak podjazdu dla osób poruszających się na wózku
- p11f wysokie progi
- p11g przed domem: nierówny chodnik lub dziury w chodniku
- p11h brak możliwości podjechania samochodem pod dom
- p11i inne utrudnienia, jakie?

P12. Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?

- 5 bardzo dobry
- 4 dobry
- 3 taki sobie
- 2 zły
- 1 bardzo zły

P13. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?

- 3 tak, często
- 2 tak, ale raz lub kilka razy
- 1 nie

P14. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z prywatnej służby zdrowia

(odpłatnie)?

- 3 tak, często
- 2 tak, ale raz lub kilka razy
- 1 nie

P15. Które twierdzenie najlepiej opisuje Pana/Pani możliwości korzystania z publicznej (bezpłatnej) służby zdrowia?

- 4 nie ma problemów z dostępem do publicznej służby zdrowia
- 3 głównie przez kolejki mam utrudniony dostęp do publicznej służby zdrowia
- 2 głównie przez dużą odległość do punktu opieki medycznej mam utrudniony dostęp do publicznej służby zdrowia
- 1 przez brak możliwości opieki medycznej w domu mam utrudniony dostęp do publicznej służby zdrowia

PRZESTRZEŃ I KOMUNIKACJA PUBLICZNA

16. Czy porusza się Pan/Pani po Koszalinie samodzielnie tj. bez udziału osób trzecich?

- 3 często
- 2 rzadko
- 1 nigdy

W przypadku udzielenia odpowiedzi „rzadko” lub „nigdy” proszę wskazać dlaczego?

17. Jakie są Pana/Pani zdaniem najbardziej powszechne bariery architektoniczne występujące na terenie Koszalina?

Proszę wskazać najbardziej powszechne zaznaczając intensywność ich występowania w klasyfikacji od 0 (nie występują) do 5 (występują powszechnie):

- P17a schody/ brak podjazdu 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
- P17b wysoki krawężnik 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
- P17c nierówne chodniki 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐
- P17d inne – jakie? 0/1

P18. Czy wykorzystuje Pan/Pani sygnalizację dźwiękową na skrzyżowaniach w Koszalinie?

- 2 tak
- 1 nie

Proszę wskazać maks. 3 miejsca w Koszalinie, w których brakuje Pana/Pani zdaniem sygnalizacji dźwiękowej na skrzyżowaniach?

P19. Czy korzysta Pan/Pani w Koszalinie z miejsc parkingowych i karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnością?

- 2 tak
- 1 nie

P20. Czy uważa Pan/Pani system miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością i na terenie Koszalina za wystarczająco rozbudowany?

- 2 tak
- 1 nie

W przypadku udzielenia odpowiedzi „nie”, proszę o wskazanie miejsc, w których należałoby ten system rozbudować:

P21. Czy korzysta Pan/Pani z funkcjonującej na terenie Koszalina komunikacji miejskiej?

- 3 często
- 2 rzadko
- 1 nigdy

W przypadku udzielenia odpowiedzi „rzadko” lub „nigdy” proszę wskazać dlaczego?

P22. Czy na terenie Koszalina korzysta Pan/Pani z Internetu, aby uzyskać informacje o rozkładach jazdy, taryfach biletowych i trasach linii komunikacji miejskiej, a także o obsłudze konkretnych kursów przez pojazd niskopodłogowy?

- 3 często
- 2 rzadko
- 1 nigdy

W przypadku udzielenia odpowiedzi „rzadko” lub „nigdy” proszę wskazać dlaczego?

P23. Czy oznaczenie przystanków komunikacji miejskiej w Koszalinie jest właściwe tj. czy czytelne są tabliczki z nazwami/numerami przystanków oraz czy czytelne i dobrze umieszczone są tabliczki z rozkładami jazdy?

- 2 tak
- 1 nie

W przypadku udzielenia odpowiedzi „nie” proszę wskazać dlaczego?

P24. Czy autobusy komunikacji miejskiej w Koszalinie są odpowiednio przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnością?

- 2 tak
- 1 nie

W przypadku udzielenia odpowiedzi „nie” proszę wskazać dlaczego?

P25. Czy uważa Pan/Pani za potrzebne wprowadzenie w Koszalinie przystanków komunikacji miejskiej z tablicami elektronicznymi, ale z przyciskiem „lektorskim” dla niewidomych? (przycisk dla osób niewidomych uruchamia komunikat głosowy o czasie oczekiwania na trzy kolejne linie).

- 2 tak
- 1 nie

P26. Czy korzystał(-a) Pan/Pani z mikrobusu do przewozu osób z niepełnosprawnością, w tym osób z niepełnosprawnością na wózkach, na terenie Koszalina?

- 3 często
- 2 rzadko
- 1 nigdy
- 4 mam zapewniony przewóz przez rodzinę
- 5 posiadam własny środek transportu

W przypadku udzielenia odpowiedzi „rzadko” lub „nigdy” proszę wskazać dlaczego?

POSZUKIWANIE PRACY / PRACA*

(*wypełniają tylko osoby w wieku aktywności zawodowej: od 18 do 61 - 65 lat)

P27. Czy Pana/ Pani niepełnosprawność:

- 1 powoduje całkowite wyłączenie z wykonywania pracy zawodowej
- 2 powoduje duże ograniczenia w wykonywaniu pracy zawodowej
- 3 powoduje tylko pewne ograniczenia w pracy zawodowej
- 4 nie jest przeszkodą w wykonywaniu pracy zawodowej
- 5 nie dotyczy

P28. Jeśli nie pracuje Pan/Pani zawodowo, to czy jest Pan/Pani zarejestrowany(-a) w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie?

- 2 tak
- 1 nie

W przypadku udzielenia odpowiedzi „nie” proszę wskazać dlaczego?

P29. Jaki jest powód Pana/Pani rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie? (proszę odpowiedzieć na to pytanie, jeśli w pytaniu nr 28 jest zaznaczona odpowiedź „tak”)

- 1 chęć uzyskania pomocy w formie stażu, szkolenia itp.

- 2 pomoc w podjęciu pracy rozumiana jako otrzymanie odpowiedniej oferty pracy
- 3 potrzeba uzyskania zaświadczenia do innych celów
- 4 ubieganie się o pomoc w Centrum Usług Społecznych
- 5 uzyskanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych
- 6 uzyskanie świadczenia przedemerytalnego
- 7 ubezpieczenie zdrowotne

30. Czy korzystał(-a) Pan/Pani z dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie:

(proszę odpowiedzieć na to pytanie, jeśli w pytaniu nr 28 jest zaznaczona odpowiedź „tak”)

(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- P30a propozycji pracy
- P30b propozycji stażu
- P30c propozycji szkoleń
- P30d doradztwa zawodowego
- P30e innych form wsparcia (np. refundacja kosztów przejazdu)

P31. Jeśli nie pracuje Pan/Pani zawodowo, to czy chciał(-a)by Pan/Pani podjąć pracę zawodową?

- 2 tak
- 1 nie
- 3 nie dotyczy

P32. Co Pana/Pani zdaniem najbardziej Panu/Pani utrudnia lub utrudniało w przeszłości znalezienie pracy?

- 1 nie szukałem pracy
- 2 pracowałem bez umowy
- 3 nie było interesujących mnie ofert
- 4 zły stan zdrowia, moja niepełnosprawność
- 5 nie mam odpowiednich kwalifikacji zawodowych
- 6 w moim zawodzie bardzo trudno znaleźć pracę
- 7 zbyt wysokie oczekiwania pracodawców
- 8 nieskuteczne działania urzędów pracy
- 9 inne, jakie?.....

P33. Czy Pana/Pani zdaniem osoby z niepełnosprawnością są chętnie zatrudniane przez pracodawców?

- 2 tak

- 1 nie
- 3 trudno powiedzieć

P34. Jeśli Pana/Pani zdaniem osoby z niepełnosprawnością niechętnie są zatrudniane przez pracodawców, to Pana/Pani zdaniem dlaczego?

- 1 z powodu skomplikowanej procedury zatrudnienia
- 2 z powodu wysokich dla pracodawcy kosztów związanych z dostosowaniem miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością
- 3 z powodu uprzedzeń pracodawców wobec osób z niepełnosprawnością
- 4 inne powody, jakie?

P35. Jaką umowę ma Pan/Pani zawartą z pracodawcą?

(dotyczy osób pracujących)

- 1 umowa o pracę na czas nieokreślony
- 2 umowa o pracę na czas określony
- 3 umowa o dzieło/zlecenie
- 4 umowa ustna
- 5 mam zarejestrowaną własną działalność gospodarczą

P36. W jakiej wielkości przedsiębiorstwie Pan/Pani pracuje?

(dotyczy osób pracujących)

- 1 w mikroprzedsiębiorstwie (zatrudnia poniżej 10 osób)
- 2 w małym przedsiębiorstwie (zatrudnia do 50 osób)
- 3 w średnim przedsiębiorstwie (zatrudnia od 50 do 250 osób)
- 4 w dużym przedsiębiorstwie (zatrudnia powyżej 250 osób)

C Z A S W O L N Y / I N T E G R A C J A

37. Jak spędza Pan/Pani czas wolny?

(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- P37a w domu z rodziną lub przyjaciółmi
- P37b spotkania poza domem z rodziną lub przyjaciółmi
- P37c oglądam tv
- P37d przed komputerem
- P37e czytam książki lub prasę
- P37f na spacerach

- P37g chodzę do kina, teatru, filharmonii lub muzeum
- P37h korzystam z biblioteki
- P37i korzystam z Parku Wodnego lub innego basenu
- P37j działam w organizacji pozarządowej, jakiej?.....
- P37k inaczej spędzam czas wolny, jak?

P38. Czy korzysta Pan/Pani z jakiegokolwiek oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością?

- 2 tak
- 1 nie

P39. Jeżeli korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiej?

(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- 1 rehabilitacji społecznej (to np.: korzystanie z dofinansowania PFRON udzielanej przez CUS, poprzez uczestnictwo w terapii/zajęciach organizowanych przez stowarzyszenie)
- 2 rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia (to np.: praca na umowę, działalność gospodarcza, szkolenie zawodowe, przekwalifikowanie zawodowe, nauka, studia)
- 3 rehabilitacji leczniczej (to np.: zabiegi lecznicze, rehabilitacja fizyczna)
- 4 innej, jakiej?

P40. Jeżeli nie korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiego powodu?

- a nie pozwala mi mój rodzaj niepełnosprawności
- b mam utrudniony dojazd
- c nie mam informacji o miejscu i terminie
- d nie jest dla mnie interesująca
- e inne powody, jakie ?

41. Z jakiej oferty dotyczącej rozwijania Pana/Pani zainteresowań chciał(-a)by Pan/Pani korzystać w przyszłości?

(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- P41a oferty sportowej
- P41b oferty turystycznej
- P41c oferty artystycznej
- P41d oferty kulturalnej
- P41e oferty edukacyjnej
- P41f innej, jakiej?

P42. Czy korzysta Pan/Pani z oferty organizacji pozarządowych/instytucji kultury?

- 2 tak, z jakiej?
- 1 nie

43. Z jakich korzysta Pan/Pani źródeł informacji dotyczących oferty/form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w Koszalinie?

(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- P43a informatory, broszury
- P43b media lokalne
- P43c sąsiedzi, znajomi
- P43d organizacje pozarządowe
- P43e Internet
- P43f Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych w Urzędzie Miejskim w Koszalinie
- P43g inne, jakie?
- P43h nie mam dostępu do żadnych źródeł informacji
- P43i z jakich źródeł informacji chciał (-a)by Pan/Pani korzystać?

(pytania opcjonalne)

44. Czego Pana/Pani zdaniem nie poruszono w niniejszej Ankiecie, a miałyby to wpływ na poprawę życia osób z niepełnosprawnością na terenie Koszalina? Jeśli chciał(-a)by Pan/Pani dodać swoje uwagi/życzenia, proszę je wpisać tu:

45. Jakie działania podjęte w ostatnich 5 latach uważa Pan/Pani za „Dobrą praktykę”, która przyczyniła się do poprawy życia w społeczności lokalnej Koszalina, proszę wpisać tu:

Ankieta dotycząca zatrudnienia oraz sytuacji na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami w Koszalinie

Zakład pracy znajduje się:	Forma własności	Branża	Liczba pracowników w przeliczeniu na pełne etaty					Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnością				
☐ na terenie Koszalina ☐ w Specjalnej Strefie Ekonomicznej	☐ publiczna ☐ prywatna	☐ usługi ☐ produkcja ☐ administracja ☐ organizacja pozarządowa	Rok (średnia roczna, w przypadku 2022r. średnia półroczna)					Rok (średnia roczna, w przypadku 2022r.średnia półroczna)				
			2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
		Przeważający kod PKD						...%	...%	...%	...%	...%
		-----						☐ nie zatrudniam osób z niepełnosprawnością				

1. Czy znają Państwo regulacje prawne dotyczące zatrudniania osób z niepełnosprawnością?
- ☐ tak
 - ☐ tak, ale tylko w niewielkim stopniu
 - ☐ nie, proszę wyjaśnić dlaczego?
2. Czy znają Państwo formy wsparcia finansowego przysługujące zakładom pracy, które zatrudniają osoby z niepełnosprawnością?
- ☐ tak
 - ☐ tak, ale tylko w niewielkim stopniu
 - ☐ nie, proszę wyjaśnić dlaczego?
3. Jeśli Państwa zakład pracy nie zatrudnia i nie zatrudniał osób z niepełnosprawnością, to z jakich powodów? (można zaznaczyć dowolną ilość odpowiedzi)
- ☐ często zmieniające się, skomplikowane przepisy prawa
 - ☐ wątpliwości dotyczące wydajności pracy osób z niepełnosprawnością
 - ☐ brak na rynku pracy osób z niepełnosprawnością z wymaganymi kwalifikacjami do pracy
 - ☐ niedostateczne wykształcenie osób z niepełnosprawnością
 - ☐ dodatkowe koszty związane dostosowaniem architektonicznym zakładu pracy
 - ☐ brak kompleksowych informacji dotyczących korzyści z zatrudnienia osób z niepełnosprawnością
 - ☐ problemy z zaakceptowaniem osób z niepełnosprawnością przez innych pracowników
 - ☐ inne powody, proszę podać jakie?
4. Czy uważają Państwo, że osoby z niepełnosprawnością i są mniej wydajnymi pracownikami niż osoby pełnosprawne?
- ☐ tak, proszę wyjaśnić dlaczego?
 - ☐ tak, ale tylko w niewielkim stopniu, proszę wyjaśnić dlaczego?
 - ☐ nie
5. Czy Państwa zdaniem wysokość dofinansowania do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnością jest wystarczająca i zachęca pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością?
- ☐ tak,
 - ☐ nie, proszę wyjaśnić dlaczego?

6. Czy Państwa zakład pracy w latach 2018 - 2022 korzystał/korzysta ze wsparcia ze środków PFRON (Urząd Miejski w Koszalinie/Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie) w postaci refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby z niepełnosprawnością?

☐ tak, proszę napisać ile utworzono stanowisk? 2018r.:.....; 2019r.-; 2020r. -; 2021r. -; 2022r. (do 30.06) -

☐ nie, proszę wyjaśnić dlaczego?

7. Czy Państwa zakład pracy korzystał/korzysta ze wsparcia w postaci dofinansowania PFRON (SODiR) do wynagrodzeń i z refundacji składek na ubezpieczenia społeczne dla osób z niepełnosprawnością?

☐ tak, tak, proszę napisać na rzecz ilu osób 2018r.; 2019r. -; 2020r. -; 2021r. -; 2022r. (do 30.06) -

☐ nie, proszę wyjaśnić dlaczego?

8. W jakiej formie Państwa zakład pracy zatrudnia obecnie osoby z niepełnosprawnością? (stan do 30.06.2022)

☐ umowa o pracę na czas nieokreślony - ilość umów z osobami z niepełnosprawnością

☐ umowa o pracę na czas określony - ilość umów z osobami z niepełnosprawnością

☐ umowa o dzieło / zlecenie - ilość umów z osobami z niepełnosprawnością

9. Z jakim stopniem niepełnosprawności Państwa zakład pracy zatrudniał/zatrudnia osoby z niepełnosprawnością? (proszę podać liczbę osób)

Stopień niepełnosprawności*	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022 (do 30 .06)
znaczny					
umiarkowany					
lekki					

* **znaczny** stopień niepełnosprawności - I grupa inwalidzka/całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji; **umiarkowany** stopień niepełnosprawności - II grupa inwalidzka/całkowita niezdolność do pracy; **lekki** stopień niepełnosprawności – III grupa inwalidzka/częściowa niezdolność do pracy.

10. Jeśli Państwa zakład pracy zatrudniał/zatrudnia osoby z niepełnosprawnością, to z jakim rodzajem niepełnosprawności? (można zaznaczyć dowolną ilość odpowiedzi)

Rodzaj niepełnosprawności	Rok				
	2018	2019	2020	2021	2022 (do 30 .06)
01-U upośledzenie umysłowe					
02-P choroby psychiczne					
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu					
04-O choroby narządu wzroku					
05-R upośledzenie narządu ruchu					
06-E epilepsja					
07-S choroby układu oddechowego i krążenia					
08-T choroby układu pokarmowego					
09-M - choroby układu moczowo-płciowego					
10-N choroby neurologiczne					
11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego					
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe					
Z orzeczenia nie wynika przyczyna niepełnosprawności					
Razem:					

11. Jak oceniają Państwo relacje osób z niepełnosprawnością z innymi pracownikami?

- ☐ uważam, że niepełnosprawność nie ma wpływu na relacje z innymi pracownikami
- ☐ uważam, że niepełnosprawność może mieć wpływ na relacje z innymi pracownikami w aspekcie pozytywnym (np. pomoc osobom z niepełnosprawnością)
- ☐ uważam, że niepełnosprawność może mieć wpływ na relacje z innymi pracownikami w aspekcie negatywnym (np. konflikty)

12. Jeżeli posiadają Państwo doświadczenie związane z zatrudnianiem osób z niepełnosprawnością, to jak oceniają Państwo jakość ich pracy?
- ☐ jestem, byłem/byłam zadowolony/zadowolona
 - ☐ jestem/byłem/byłam średnio zadowolony/zadowolona
 - ☐ raczej nie jestem, nie byłem/byłam zadowolony/zadowolona
 - ☐ nie jestem, nie byłem/byłam zadowolony/zadowolona
 - ☐ żadne z powyższych, proszę wyjaśnić dlaczego?.....
13. Czy dzięki zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością Państwa zakład?
- ☐ rozwija się
 - ☐ jest na tym samym poziomie
 - ☐ przynosi straty
 - ☐ żadne z powyższych, proszę wyjaśnić dlaczego?
14. Jaki, Państwa zdaniem, praca może mieć wpływ na życie osób z niepełnosprawnością?
- ☐ wzrost wiary we własne siły i poczucia własnej wartości
 - ☐ zwiększenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych
 - ☐ polepszenie zdrowia
 - ☐ łatwiej nawiązują relacje z innymi osobami
 - ☐ nie uważam, aby praca miała istotne znaczenie poza aspektem finansowym
15. Czy uważają Państwo, że sytuacja osób z niepełnosprawnością na rynku pracy w Koszalinie, w ostatnich latach:
- ☐ polepszyła się
 - ☐ pogorszyła się, proszę wyjaśnić dlaczego?
 - ☐ nie zmieniła się, proszę wyjaśnić dlaczego?
16. Czy planują Państwo w najbliższym roku zatrudniać osobę z niepełnosprawnością?
- ☐ tak, ile osób?, z jakimi kwalifikacjami?
 - ☐ nie, proszę wyjaśnić dlaczego?
17. Czego Państwa zdaniem nie poruszono w niniejszej Ankiecie, a miałyby to wpływ na poprawę życia osób z niepełnosprawnością na terenie Koszalina? Jeśli chcieliby Państwo dodać swoje uwagi/życzenia/oczekiwania - proszę je wpisać tu:

Spis tabel

Tab. 1. Osoba wypełniająca ankietę	63
Tab. 2. Płeć respondentów	63
Tab. 3. Wiek respondentów	63
Tab. 4. Rodzaj orzeczenia o niepełnosprawności	63
Tab. 5. Czas powstania niepełnosprawności	64
Tab. 6. Rodzaj niepełnosprawności	64
Tab. 7. Wykształcenie respondentów	64
Tab. 8. Aktualne działania edukacyjne respondentów	65
Tab. 9. Źródło dochodu respondentów	65
Tab. 10. Dofinansowanie z PFRON (dotyczy lat 2018 - 2022 do 30.06.2022 r.)	65
Tab. 11. Sytuacja materialna respondentów	65
Tab. 12. Pytanie 1: W jakim budynku Pan/Pani mieszka?	66
Tab. 13. Pytanie 2: W miejscu, w którym Pan/Pani mieszka powierzchnia użytkowa to:	66
Tab. 14. Pytanie 3: Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?	66
Tab. 15. Pytanie 4: Jak najczęściej porusza się Pan/Pani w domu?	67
Tab. 16. Pytanie 5: Czy korzysta Pan/Pani z regularnej pomocy rodziny lub innych osób - ze względu na wielkość i rodzaj niepełnosprawności?	67
Tab. 17. Pytanie 6: Jeśli korzysta Pan/Pani z takiej pomocy, kto jej Panu/Pani udziela?	67
Tab. 18. Pytanie 7: Jeśli nie korzysta Pan/Pani z takiej pomocy, to z jakiego powodu?	67
Tab. 19. Pytanie 8: Czy korzysta Pan/Pani z pomocy asystenta osoby z niepełnosprawnością?	68
Tab. 20. Pytanie 9: Jak często wychodzi Pan/Pani z domu?	68
Tab. 21. Pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu	68
Tab. 22. Pytanie 11: Proszę zaznaczyć jakie bariery utrudniają Panu/Pani wychodzenie z domu (w budynku, w najbliższym otoczeniu budynku, w którym Pan/Pani mieszka):	68
Tab. 23. Pytanie 12: Jak określiliby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?	69
Tab. 24. Pytanie 13: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?	69
Tab. 25. Pytanie 14: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z prywatnej służby zdrowia (odpłatnie)?	69
Tab. 26. Pytanie 15: Które twierdzenie najlepiej opisuje Pana/Pani możliwości korzystania z publicznej (bezpłatnej) służby zdrowia?	69

Tab. 27. Pytanie 16: Czy porusza się Pan/Pani po Koszalinie samodzielnie tj. bez udziału osób trzecich?	70
Tab. 28. Pytanie 17(a-c): Jakie są Pana/Pani zdaniem najbardziej powszechne bariery architektoniczne występujące na terenie Koszalina?	70
Tab. 29. Pytanie 17(d): Czy są inne bariery?	70
Tab. 30. Pytanie 18: Czy wykorzystuje Pan/Pani sygnalizację dźwiękową na skrzyżowaniach w Koszalinie?	70
Tab. 31. Pytanie 19: Czy korzysta Pan/Pani w Koszalinie z miejsc parkingowych i karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnością?	71
Tab. 32. Pytanie 20: Czy uważa Pan/Pani system miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością i na terenie Koszalina za wystarczająco rozbudowany?	71
Tab. 33. Pytanie 21: Czy korzysta Pan/Pani z funkcjonującej na terenie Koszalina komunikacji miejskiej?	71
Tab. 34. Pytanie 22: Czy na terenie Koszalina korzysta Pan/Pani z Internetu, aby uzyskać informacje o rozkładach jazdy, taryfach biletowych i trasach linii komunikacji miejskiej, a także o obsłudze konkretnych kursów przez pojazd niskopodłogowy?	71
Tab. 35. Pytanie 23: Czy oznaczenie przystanków komunikacji miejskiej w Koszalinie jest właściwe tj. czy czytelne są tabliczki z nazwami/numerami przystanków oraz czy czytelne i dobrze umieszczone są tabliczki z rozkładami jazdy?	71
Tab. 36. Pytanie 24: Czy autobusy komunikacji miejskiej w Koszalinie są odpowiednio przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnością?	71
Tab. 37. Pytanie 25: Czy uważa Pan/Pani za potrzebne wprowadzenie w Koszalinie przystanków komunikacji miejskiej z tablicami elektronicznymi, ale z przyciskiem „lektorskim” dla niewidomych? (przycisk dla osób niewidomych uruchamia komunikat głosowy o czasie oczekiwania na trzy kolejne linie).	72
Tab. 38. Pytanie 26: Czy korzystał(-a) Pan/Pani z mikrobusu do przewozu osób z niepełnosprawnością, w tym osób z niepełnosprawnością na wózkach, na terenie Koszalina?	72
Tab. 39. Pytanie 27: Czy Pana/ Pani niepełnosprawność:	73
Tab. 40. Pytanie 28: Jeśli nie pracuje Pan/Pani zawodowo, to czy jest Pan/Pani zarejestrowany(-a) w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie?	73
Tab. 41. Pytanie 29: Jaki jest powód Pana/Pani rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie?	73
Tab. 42. Pytanie 30: Czy korzystał(-a) Pan/Pani z dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy	

w Koszalinie:.....	74
Tab. 43. Pytanie 31: Jeśli nie pracuje Pan/Pani zawodowo, to czy chciał(-a)by Pan/Pani podjąć pracę zawodową?	74
Tab. 44. Pytanie 32: Co Pana/Pani zdaniem najbardziej Panu/Pani utrudnia lub utrudniało w przeszłości znalezienie pracy?.....	74
Tab. 45. Pytanie 33: Czy Pana/Pani zdaniem osoby z niepełnosprawnością są chętnie zatrudniane przez pracodawców?.....	75
Tab. 46. Pytanie 34: Jeśli Pana/Pani zdaniem osoby z niepełnosprawnością niechętnie są zatrudniane przez pracodawców, to Pana/Pani zdaniem dlaczego?	75
Tab. 47. Pytanie 35: Jaką umowę ma Pan/Pani zawartą z pracodawcą?	75
Tab. 48. Pytanie 36: W jakiej wielkości przedsiębiorstwie Pan/Pani pracuje?	75
Tab. 49. Pytanie 37: Jak spędza Pan/Pani czas wolny?	76
Tab. 50. Pytanie 38: Czy korzysta Pan/Pani z jakiejkolwiek oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością?.....	76
Tab. 51. Pytanie 39: Jeżeli korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiej?.....	76
Tab. 52. Pytanie 40: Jeżeli nie korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiego powodu?	77
Tab. 53. Pytanie 41: Z jakiej oferty dotyczącej rozwijania Pana/Pani zainteresowań chciał(-a)by Pan/Pani korzystać w przyszłości?.....	77
Tab. 54. Pytanie 42: Czy korzysta Pan/Pani z oferty organizacji pozarządowych/institucji kultury?.....	77
Tab. 55. Pytanie 43: Z jakich korzysta Pan/Pani źródeł informacji dotyczących oferty/form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w Koszalinie?	77
Tab. 56. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 3: Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?	78
Tab. 57. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 9: Jak często wychodzi Pan/Pani z domu?	78
Tab. 58. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:	79
Tab. 59. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 12: Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?	79
Tab. 60. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 13: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?	79

Tab. 61. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 14: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z prywatnej służby zdrowia (odpłatnie)?	80
Tab. 62. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 18: Czy wykorzystuje Pan/Pani sygnalizację dźwiękową na skrzyżowaniach w Koszalinie?	80
Tab. 63. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 20: Czy uważa Pan/Pani system miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością i na terenie Koszalina za wystarczająco rozbudowany?	80
Tab. 64. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 21: Czy korzysta Pan/Pani z funkcjonującej na terenie Koszalina komunikacji miejskiej?	80
Tab. 65. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 37c: Jak spędza Pan/Pani czas wolny? oglądam TV	80
Tab. 66. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 37e: Jak spędza Pan/Pani czas wolny? czyta książki lub prasę	81
Tab. 67. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 39: Jeżeli korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiej? rehabilitacji społecznej	81
Tab. 68. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 41c: Z jakiej oferty dotyczącej rozwijania Pana/Pani zainteresowań chciał(-a)by Pan/Pani korzystać w przyszłości? oferty artystycznej	81
Tab. 69. Związek pomiędzy płcią respondenta a odpowiedzią na pytanie 41c: Z jakiej oferty dotyczącej rozwijania Pana/Pani zainteresowań chciał(-a)by Pan/Pani korzystać w przyszłości? oferty kulturalnej	82
Tab. 70. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 1: W jakim budynku Pan/Pani mieszka?	82
Tab. 71. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 2: W miejscu, w którym Pan/Pani mieszka powierzchnia użytkowa to:	82
Tab. 72. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 3: Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?	83
Tab. 73. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:	83
Tab. 74. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 12: Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?	83
Tab. 75. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 13: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?	84

Tab. 76. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 14: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z prywatnej służby zdrowia (odpłatnie)?	84
Tab. 77. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 18: Czy wykorzystuje Pan/Pani sygnalizację dźwiękową na skrzyżowaniach w Koszalinie?	84
Tab. 78. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 20: Czy uważa Pan/Pani system miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością i na terenie Koszalina za wystarczająco rozbudowany?	84
Tab. 79. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 21: Czy korzysta Pan/Pani z funkcjonującej na terenie Koszalina komunikacji miejskiej?	84
Tab. 80. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 22: Czy na terenie Koszalina korzysta Pan/Pani z Internetu, aby uzyskać informacje o rozkładach jazdy, taryfach biletowych i trasach linii komunikacji miejskiej, a także o obsłudze konkretnych kursów przez pojazd niskopodłogowy?	85
Tab. 81. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 34. Jeśli Pana/Pani zdaniem osoby z niepełnosprawnością niechętnie są zatrudniane przez pracodawców, to Pana/Pani zdaniem dlaczego?	85
Tab. 82. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 37c. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: oglądam TV	86
Tab. 83. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 37c. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: przed komputerem	86
Tab. 84. Związek pomiędzy wiekiem respondenta a odpowiedzią na pytanie 39c. Jeżeli korzysta Pan/Pani z oferty kierowanej do osób z niepełnosprawnością, to z jakiej? rehabilitacji leczniczej	86
Tab. 85. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 1: W jakim budynku Pan/Pani mieszka?	86
Tab. 86. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 3: Ile osób mieszka wspólnie z Panem/Panią?	87
Tab. 87. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 4: Jak najczęściej porusza się Pan/Pani w domu?	87
Tab. 88. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 5: Czy korzysta Pan/Pani z regularnej pomocy rodziny lub innych osób - ze względu na wielkość i rodzaj niepełnosprawności?	87
Tab. 89. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 9: Jak często wychodzi Pan/Pani z domu?	88

Tab. 90. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:.....	88
Tab. 91. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 12: Jak określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?	88
Tab. 92. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 13: Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystał(-a) Pan/Pani z publicznej służby zdrowia (bezpłatnie)?	89
Tab. 93. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 16: Czy porusza się Pan/Pani po Koszalinie samodzielnie tj. bez udziału osób trzecich?	89
Tab. 94. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 19: Czy korzysta Pan/Pani w Koszalinie z miejsc parkingowych i karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnością?	89
Tab. 95. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 27: Czy Pana/ Pani niepełnosprawność:	90
Tab. 96. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 30b. Czy korzystał(-a) Pan/Pani z dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie propozycji stażu?	90
Tab. 97. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 36: W jakiej wielkości przedsiębiorstwie Pan/Pani pracuje?	90
Tab. 98. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 37e. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: czytam książki lub prasę.....	91
Tab. 99. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 37e. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: korzystam z Parku Wodnego lub innego basenu	91
Tab. 100. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 42: Czy korzysta Pan/Pani z oferty organizacji pozarządowych/instytucji kultury?	91
Tab. 101. Związek pomiędzy stopniem niepełnosprawności respondenta a odpowiedzią na pytanie 43d: Z jakich korzysta Pan/Pani źródeł informacji dotyczących oferty/form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w Koszalinie? organizacje pozarządowe	91
Tab. 102. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 10: Proszę wskazać najczęstsze powody wyjścia z domu:.....	92
Tab. 103. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 12: Jak	

określiłby(-aby) Pan/Pani swój aktualny stan zdrowia?	92
Tab. 104. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 30b. Czy korzystał(-a) Pan/Pani z dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie propozycji stażu?.....	92
Tab. 105. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 37f. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: na spacerach	93
Tab. 106. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 37h. Jak spędza Pan/Pani czas wolny: w bibliotece	93
Tab. 107. Związek pomiędzy sytuacją materialną respondenta a odpowiedzią na pytanie 43c: Z jakich korzysta Pan/Pani źródeł informacji dotyczących oferty/form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością w Koszalinie? sąsiedzi, znajomi	93
Tab. 108. Forma własności ankietowanych zakładów pracy	
Tab. 109. Branża działalności ankietowanych zakładów pracy	
Tab. 110. Forma własności ankietowanych zakładów pracy	
Tab. 111. Powody niezatrudniania osób z niepełnosprawnością	
Tab. 112. Czy zdaniem respondenta osoby z niepełnosprawnością są mniej wydajnymi pracownikami niż osoby pełnosprawne?	
Tab. 113. Czy zdaniem respondenta wysokość dofinansowania do wynagrodzeń osób z niepełnosprawnością jest wystarczająca i zachęca pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością?	
Tab. 114. Czy podmiot planuje w najbliższym roku zatrudniać osobę z niepełnosprawnością?	
Tab. 115. Liczba osób niepełnosprawnych, których zatrudnienie jest planowane w najbliższym roku	